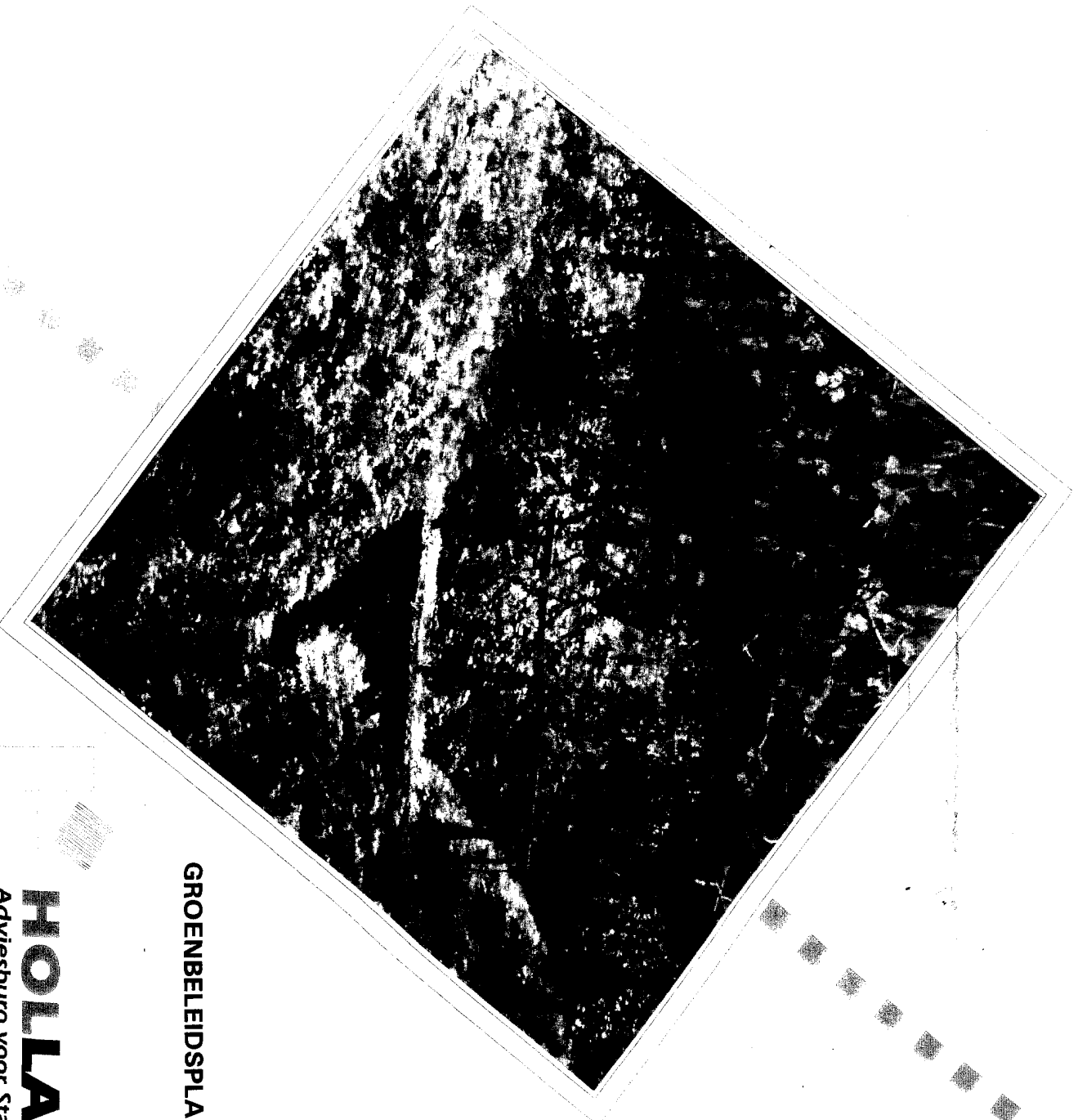

2008017104

maart 1996

eindconcept

GROENBELEIDSPLAN GEMEENTE BLOEMENDAAL

HOLLANDSCHAP[®]
Adviesburo voor Stad- en Landschapsinrichting

GEMEENTE BLOEMENDAAL
Groenbeleidsplan

Eindconcept maart 1996

Hollandschap - Moerkapelle

INHOUD

	Pag.
1. INLEIDING	1
1.1. Algemeen	1
1.2. Uitgangspunten en doelstelling	1
1.3. Werkwijze	2
2. HET BELEID	3
2.1. Beleid op het gebied van natuur en landschap	3
2.2. Beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening	5
3. LANDSCHAP	6
3.1. Occupatie	6
3.2. Landschappelijke opbouw	7
3.3. Ruimtelijke opbouw	8
3.4. Landschappelijke waarden	9
3.5. Ontwikkelingsrichting	9
4. ECOLOGIE	11
4.1. Ecologische structuur	11
4.2. Natuurwaarden	12
4.3. Ontwikkelingsrichting	16
5. ONTSLUITING	18
5.1. Ontsluitingsstructuur	18
5.2. Relaties ontsluitingsstructuur en landschappelijke structuur	19
5.3. Fietspaden	20
5.4. Ruiterpaden	20
5.5. Ontwikkelingsrichting	21
6. WATERLOPEN	23
6.1. Patroon van waterlopen	23
6.2. Ruimtelijke waarden	25
6.3. Ontwikkelingsrichting	26

7.	WOONGEBIEDEN	27
7.1.	Stedebouwkundige opbouw	27
7.2.	Bebouwingsstypen	27
7.3.	Ontwikkelingsrichting in relatie met het groen	29
8.	GROENOBJECTEN	30
8.1.	Particuliere en semi-openbare groenobjecten	30
8.2.	Openbare groenobjecten	30
8.3.	Ontwikkelingsrichting	31
9.	NATUURVRIENDELIJK BEHEER	32
10.	VOORLICHTING	36
11.	KANSEN EN BEDREIGINGEN	37
12.	CONCLUSIES	39
13.	OVERZICHT ONTWIKKELINGSRICHTINGEN	42
13.1.	Ontwikkelingsrichtingen	42
13.2.	Financiële gevolgen	47
14.	LITERATUUR	48
BIJLAGE 1:	Doelstellingen en groenobjecten	50
BIJLAGE 2:	Beoordeling van de bebouwingsmogelijkheden vanuit een landschappelijk en ecologisch perspectief binnen de gemeente Bloemendaal.	52

Ref.:BLD\rapgrmb1.bld

1. INLEIDING

1.1. Algemeen

Circa 10 jaar geleden heeft Hollandschap voor de gemeente Bloemendaal het groenbeleidsplan Bloemendaal geschreven. Dit plan heeft de afgelopen jaren een goede basis gevormd voor het groenbeleid van de gemeente. Een groot deel van de uitgangspunten van 1986 geldt ook nu nog. Het beleidsplan gaat echter onvoldoende in op de ecologische ontwikkeling van de gemeente Bloemendaal. Volgens het Rijks- en Provinciaal beleid dienen ecologische structuren te worden versterkt en ontwikkeld. Dit groenbeleidsplan geeft aan hoe de gemeente hiermee om kan gaan, en hoe dit ecologische beleid door de sectie Groenvoorziening kan worden ingepast. De ecologische paragraaf betreft een weergave van het gewenste beleid op hoofdlijnen.

Een ander aandachtspunt vormt de toenemende druk van de woningbouw op het groene karakter van de gemeente. Als onderdeel van de verdichtingsdiscussie binnen de gemeente Bloemendaal is als bijlage in dit plan opgenomen "de beoordeling van de bebouwingmogelijkheden vanuit een landschappelijk en ecologisch perspectief binnen de gemeente Bloemendaal".

Dit groenbeleidsplan vormt dus een herziening van het plan uit 1986. De hoofdstukken met betrekking tot landschap, ontsluiting, woongebieden en groengebieden zijn in dit rapport samengevat. De ecologische paragraaf is geheel nieuw.

1.2. Uitgangspunten en doelstelling

De doelstellingen zijn vrijwel identiek aan de doelstellingen uit het groenbeleidsplan van 1986. Op het gebied van de ecologie zijn de doelstellingen aangevuld.

De uitgangspunten voor het plan zijn als volgt:

- Het voor langere tijd vastleggen van de hoofdlijnen en de wezenlijke kenmerken van de landschappelijke en ecologische structuur.
- Het bepalen en waarderen van beeld en functies van het groen¹⁾.

De doelstelling voor het Bloemendaalse groen¹⁾ is als volgt:

- Het opstellen en aangeven van een groenbeleid¹⁾ op een zodanige wijze dat het geldig kan zijn voor langere termijn. Dit houdt in dat richtingen worden gegeven voor het behouden en het ontwikkelen van de essentiële groenvoorzieningen. Hiermee kan de continuïteit van het groenbeleid worden gewaarborgd.

1.3. Werkwijze

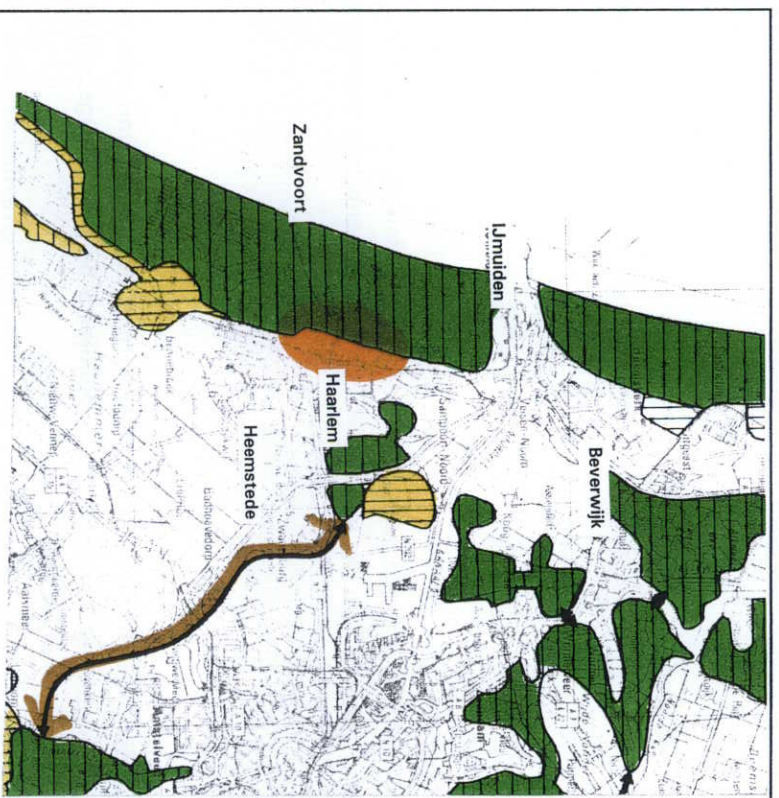
Een groenbeleidsplan staat niet op zich. Het moet rekening houden met het beleid van rijk, provincie, gewest en van de gemeente zelf. In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste beleidsuitgangspunten op het gebied van landschap, ecologie en ruimtelijke ontwikkeling aangegeven.

De hoofdstukken 3 tot en met 9 vormen het belangrijkste deel van het groenbeleidsplan. Van het landschap, de ecologie, de ontsluiting, de woongebieden en de groenobjecten wordt eerst een beeld gegeven van de huidige situatie. Met name de waarden en mogelijkheden van het betreffende aspect zijn van belang. Tevens wordt per onderdeel de meest gewenste ontwikkelingsrichting aangegeven.

In dit plan zijn tevens twee (beknopte) hoofdstukken opgenomen voor meer algemene zaken. Hoofdstuk 9 gaat in op de mogelijkheden van natuurvriendelijk beheer en hoofdstuk 10 gaat over voorlichting.

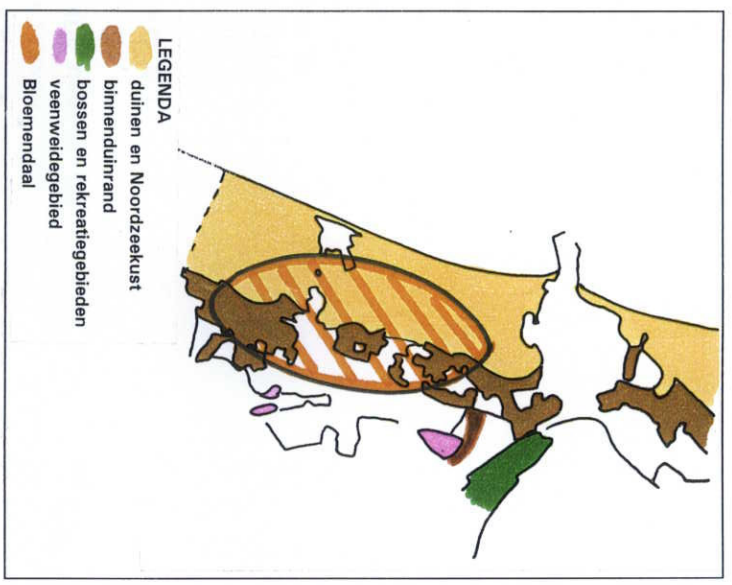
Dit rapport wordt afgesloten met een aantal conclusies. Hierbij wordt met name ingegaan op de verschillen tussen het groenbeleidsplan uit 1986 en dit plan.

¹⁾ Groen moet worden opgevat in de breedste zin van het woord: landschap, natuur, ecologie, stedelijk groen, particulier groen enz.

- LEGENDA**
- kerngebied
 - natuurontwikkelingsgebied
 - verbindingsszone Groene AS
 - Bloemendaal

Ecologische Hoofdstructuur volgens NBP

- LEGENDA**
- duinen en Noordzeekust
 - binnenduinrand
 - bossen en recreatiegebieden
 - veenweidegebied
 - Bloemendaal

Provinciale Hoofdstructuur volgens NBP

2. HET BELEID

2.1. Beleid op het gebied van natuur en landschap

Natuurbeleidsplan en Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

Het Rijksbeleid met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur is verwoord in het Natuurbeleidsplan van 1989. De Ecologische Hoofdstructuur is een aaneengesloten netwerk van internationaal belangrijke natuurgebieden dat groot genoeg is om aan de meeste planten- en diersoorten plaats te bieden. Het grootste deel van de gemeente Bloemendaal is aangeduid als "kerngebied". Kerngebieden zijn de bestaande, grotere terreinen met belangrijke natuurwaarden. Hieronder vallen bijvoorbeeld duinen, bossen, landgoederen en waardevolle cultuurlandschappen. De Provincie heeft de Ecologische Hoofdstructuur op provinciaal nivo uitgewerkt in de Beleidsnota natuur en landschap. In dit plan is het gebied van de gemeente Bloemendaal eveneens onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. De dichte bebouwingsskermen vallen hierbuiten. Het gebied bestaat uit de "Duinen en Noordzeekust" en de "Binnenduintrand". Laatstgenoemd gebied kent een lineaire noord-zuid gerichte structuur. Een uitzondering vormt de dwarsverbinding langs de "Verdolven Landen" (noordrand van Haarlem). Deze verbinding vormt een waardevolle overgang tussen de binnenduintrand en de veenweidegebieden. Voor het Groenbeleidsplan zijn de kernpunten van de binnenduintrand van belang:

- Herstel en ontwikkeling van (hoog-laag/droog-nat) gradiënten, kenmerkende kwelsituaties en meanderende duinrellen.
- Behoud en herstel van het afwisselende karakter van de binnenduintrand; dit komt neer op het versterken van het graslandkarakter in de strandvlakten, grenzend aan de landgoederen.

Nota landgoederen

De gemeentelijke Nota Landgoederen is opgesteld om passende functies te vinden voor de hoofdgebouwen op landgoederen, om het landgoed als geheel kwalitatief in stand te houden en het zo mogelijk open te stellen ten behoeve van recreatief medegebruik. De landgoederen zijn van grote cultuurhistorische, landschappelijke, ecologische en recreatieve betekenis.

Doelstellingen:

- Het doel van het in stand houden van de landgoederen is het bewaren van het algehele karakter ervan, van de samenhang tussen de delen en van de natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van de delen afzonderlijk.
Per landgoed moet worden bezien in hoeverre en op welke wijze de landschappelijke- en natuurwaarden kunnen worden behouden dan wel versterkt.
- Voortzetting c.g. herstel van de woonfunctie van de landgoederen dient te worden nastreefd. Eventueel kunnen sociaal/culturele of maatschappelijke functies worden overwogen. Pas als eerder genoemde functies niet uitvoerbaar zijn kan het landgoed een kantoorfunctie krijgen.
- Voor de omliggende terreinen van de landgoederen staan instandhouding en het herstel van natuur- en landschapswaarden voorop.

Intergemeentelijk StructuurPlan Zuid-Kennemerland (ISP)

Het ruimtelijk beleid volgens het ISP is ten aanzien van het landschap en de ecologie als volgt:

- Handhaving van de herkenbare landschapstypen (kust/duinen/bossen/binnenduinrand/strandvlakte/stedelijk gebied/polder- en veenweidegebied) in Zuid-Kennemerland is uitgangspunt.
- Streven naar het handhaven en verbeteren van ecologische structuren door ruimtelijke inrichting.
- De duinen vormen een ecologische zone van nationaal belang. Waterverbindingen worden beschouwd als dragers van ecologische verbanden. In het ISP zijn twee regionale ecologische oost/westverbindingen aangegeven, een van de duinen via Spaarnwoude naar Amstelland en een van de duinen via Groenendaal naar de Haarlemmermeer.

- Stedelijke uitbreidingen kunnen incidenteel plaatsvinden aan bestaande bebouwing.
- De veenweide- en sommige bollengebieden worden onder de werking van het Relatienotagebied gebracht. Een uitbreiding van de landbouwfunctie is niet mogelijk.

2.2. Beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening

Op dit moment wordt binnen de gemeente Bloemendaal een nieuw bestemmingsplan Buitengebied voorbereid. Hiervoor is recent het Plan van Aanpak Buitengebied opgesteld. In dit plan van aanpak zijn de aandachtspunten geïnventariseerd voor het ontwikkelen van een nieuw bestemmingsplan. Als uitgangspunt geldt dat de verschillende functies van het buitengebied bij het maken van het bestemmingsplan in hun onderlinge samenhang moeten worden gezien. Een aantrekkelijk landschap voor de recreatieve beleving is van belang.

3. LANDSCHAP

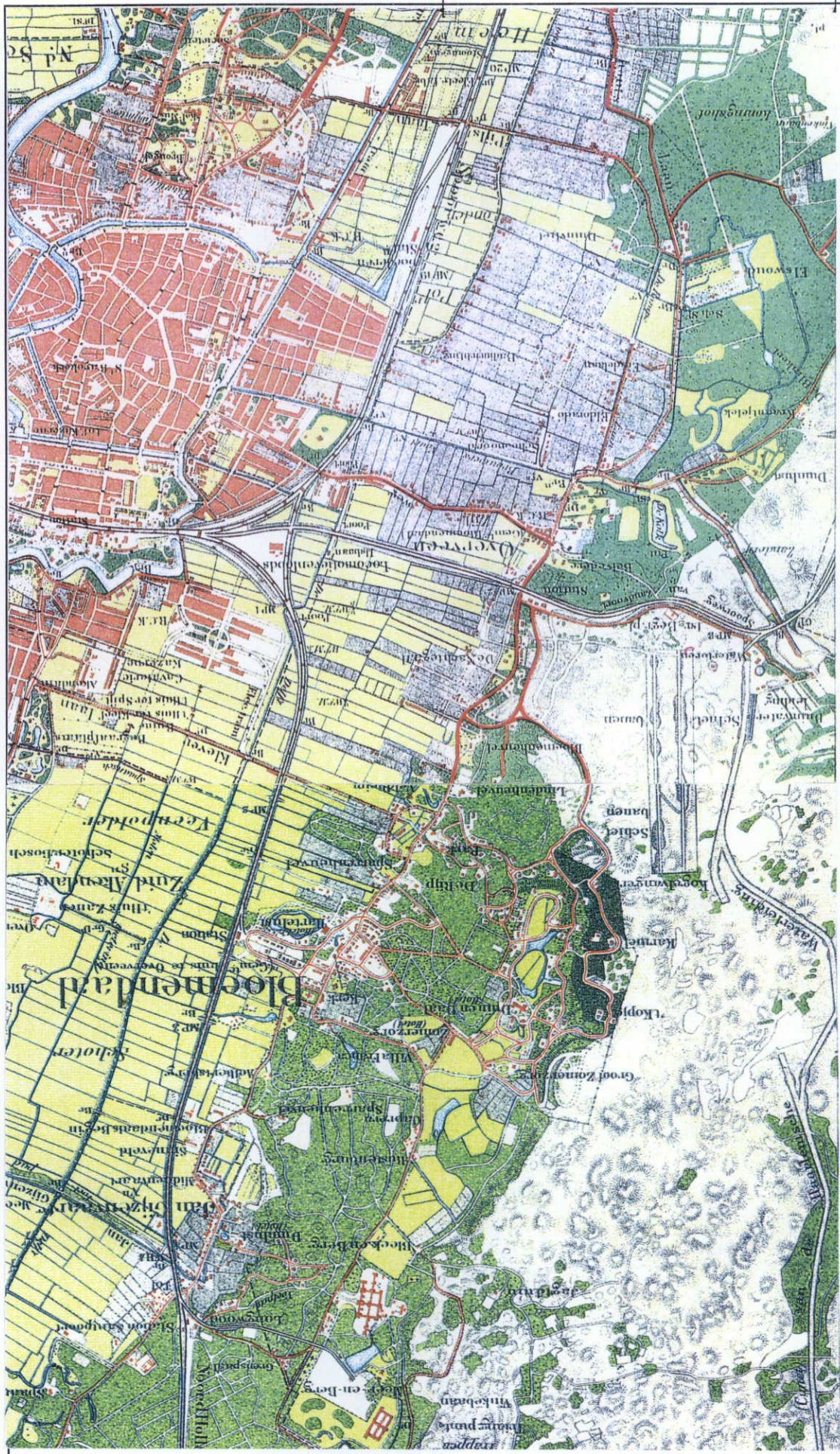
3.1. Occupatie

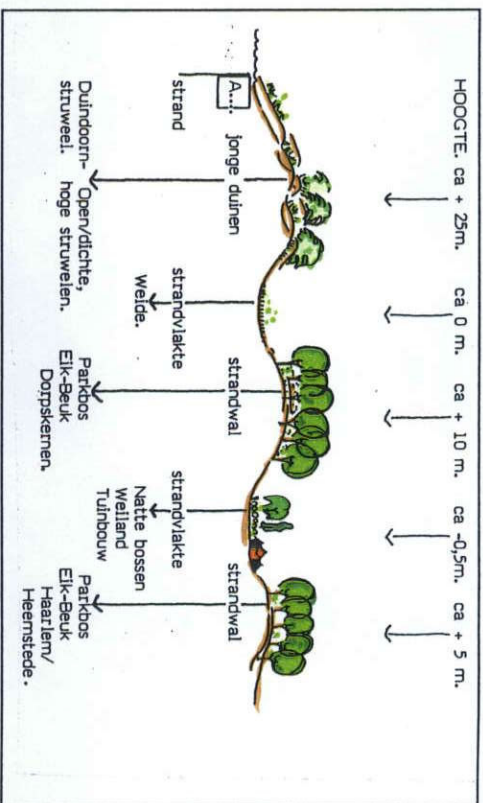
De occupatie van het studiegebied hangt nauw samen met de natuurlijke omstandigheden en de maatschappelijke situatie. In de periode tot 1100 heeft de natuur de overhand. In eerste instantie vestigde men zich langs de randen van de strandwallen omdat deze gronden voldoende droog waren en er water voorhanden was voor land- en tuinbouw. De eerste wegen werden langs deze vestigingsplaatsen aangelegd en liepen daardoor evenwijdig aan de strandwallen. De aanvankelijk ook beboste strandwallen werden ten behoeve van bouwhout en brandhout ontbost.

Vanaf rond 1100 - 1200 werd ook begonnen met het ontginnen van de strandvlaktes. Omstreeks 1500 was er door de ontbossingen een vrijwel kaal landschap ontstaan. Haarlem werd in de Gouden Eeuw een bloeiende stad. In deze periode werd ook de Leidschevaart gegraven. In de 17e eeuw ontstonden tevens de eerste buitenplaatsen. Rijke kooplieden uit Amsterdam lieten als beleggingsobject en als statussymbool langs onder andere de binnenduinrand een buitenplaats aanleggen. Tegelijkertijd werd ook begonnen met het ontzanden van de strandwallen. Het zand werd gebruikt voor de stadsuitbreidingen in Haarlem. Door het afgraven ontstonden vlakke terreinen die gebruikt werden voor de linnenblekerij. Doordat de gronden dicht bij het grondwater kwamen te liggen werd het aanleggen van bos beter mogelijk. Voorbeelden van een ontzanding zijn de buitenplaatsen Elswout en de Zanderij in Middelduin.

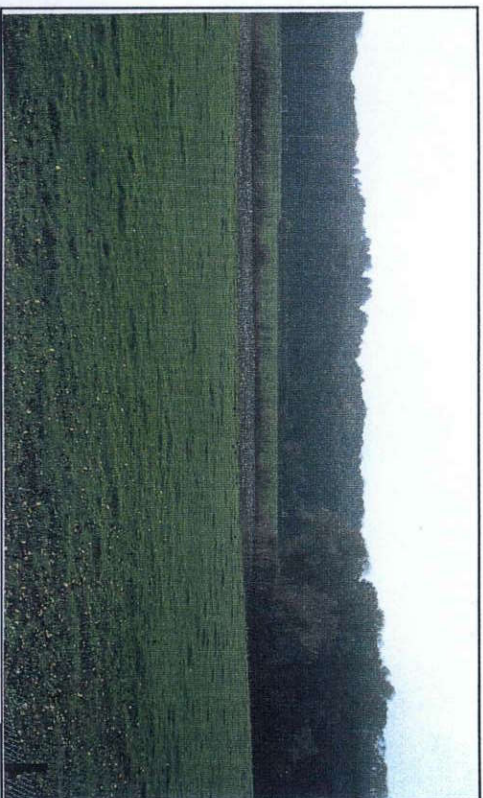
In de tweede helft van de 18e eeuw werden in de gemeente Bloemendaal vele tuinen in de landschapsstijl gerealiseerd. De toename van het aantal buitens zorgde ervoor dat een aaneengesloten lineair boscomplex ontstond. Na 1800 kwam de bollenteelt op gang. Deze zorgde eveneens voor ontzandingen van delen van het landschap.

Situatie rond 1900

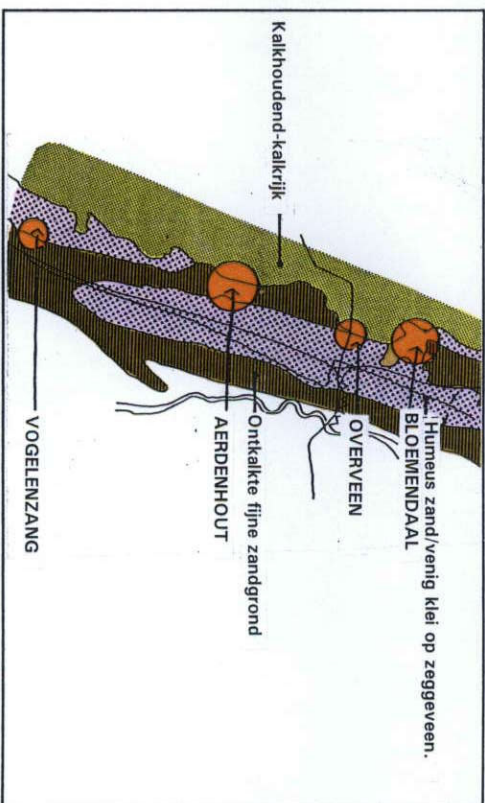

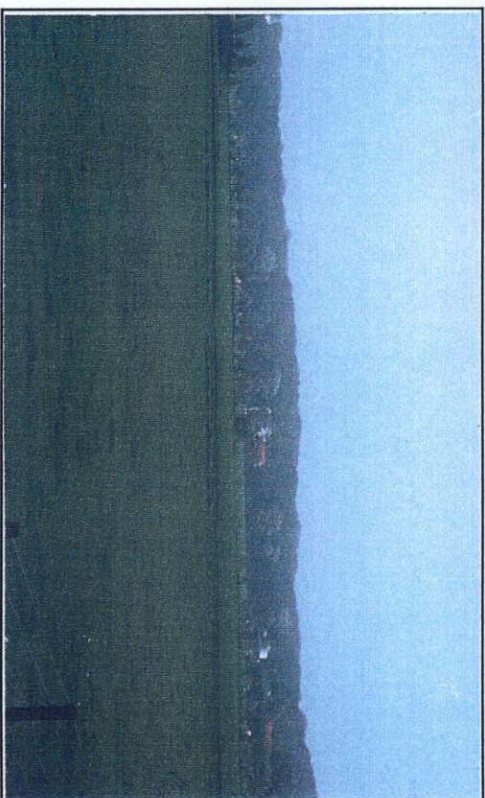
Schema doorsnede gebied

Overgang van strandvlakte naar strandwal bij Caprera

Bodemkaart omgeving Bloemendaal

Overgang van strandvlakte naar strandwal bij Vogelenzang

Landschappelijke opbouw

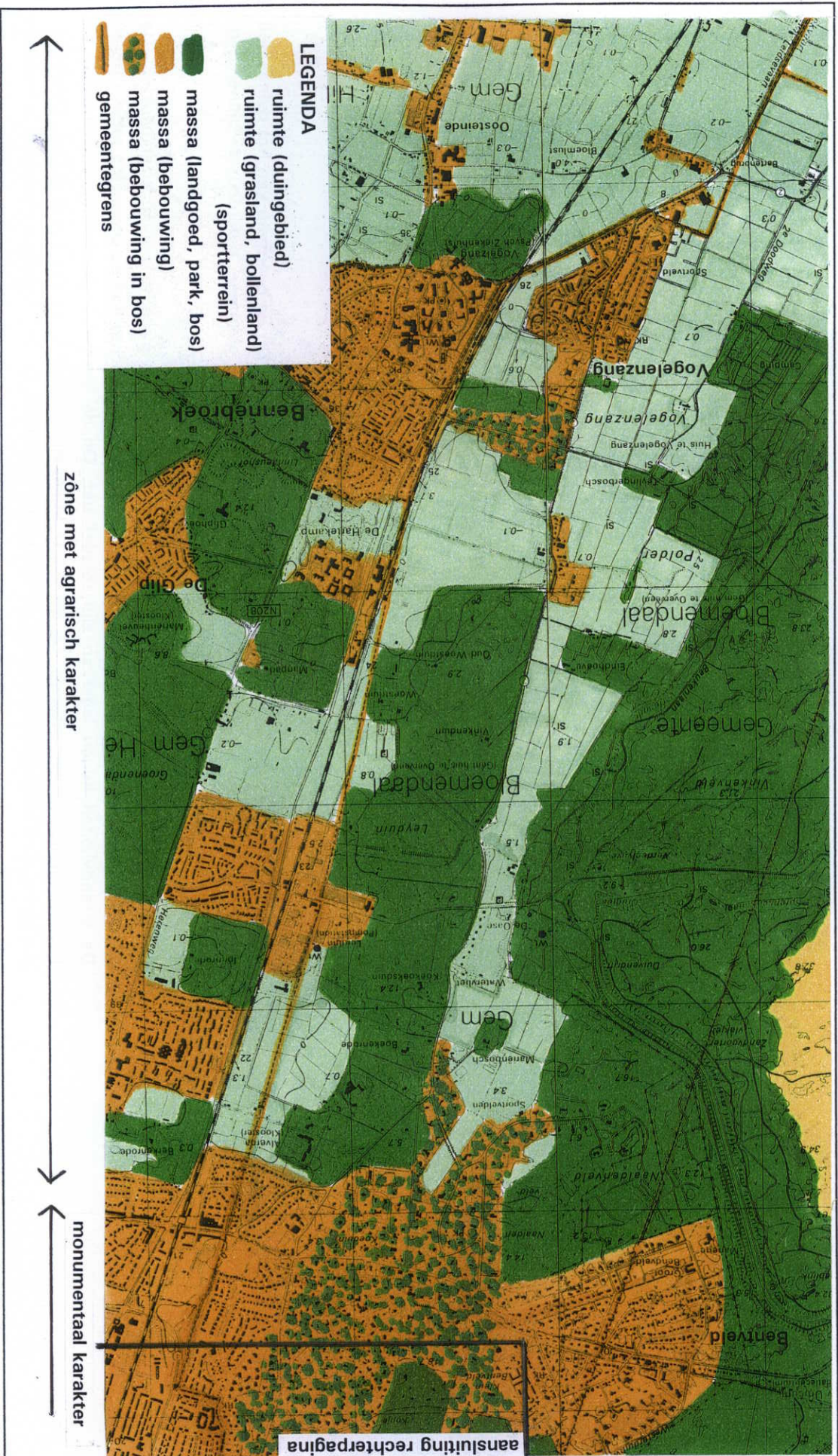
Deze eeuw hebben zich grote veranderingen in het gebied voorgedaan.

Door de groei van de bevolking is de stedelijke druk op de gemeente Bloemendaal toegenomen. Hierdoor zijn de oorspronkelijke zeer duidelijke ruimtelijke verschillen tussen de strandwal en de strandvlakten afgenomen. De stedelijke druk uit zich in meer woningbouw, aanleg van infrastructuur, sportvelden, en dergelijke. In de gemeente Bloemendaal kwam de ontwikkeling van villawijken op gang, eerst op zeer ruime kavels ingevoegd in de parkbossen van de buitenplaatsen, later op minder ruime kavels. Weer later werden woonwijken met meerdere huizen onder een kap gebouwd op de open plekken in strandvlakten. De ontwikkeling van de bollenteelt is in deze eeuw doorgegaan. Het centrum is echter in zuidelijke richting verschoven naar Hillegom en Lisse.

3.2. Landschappelijke opbouw

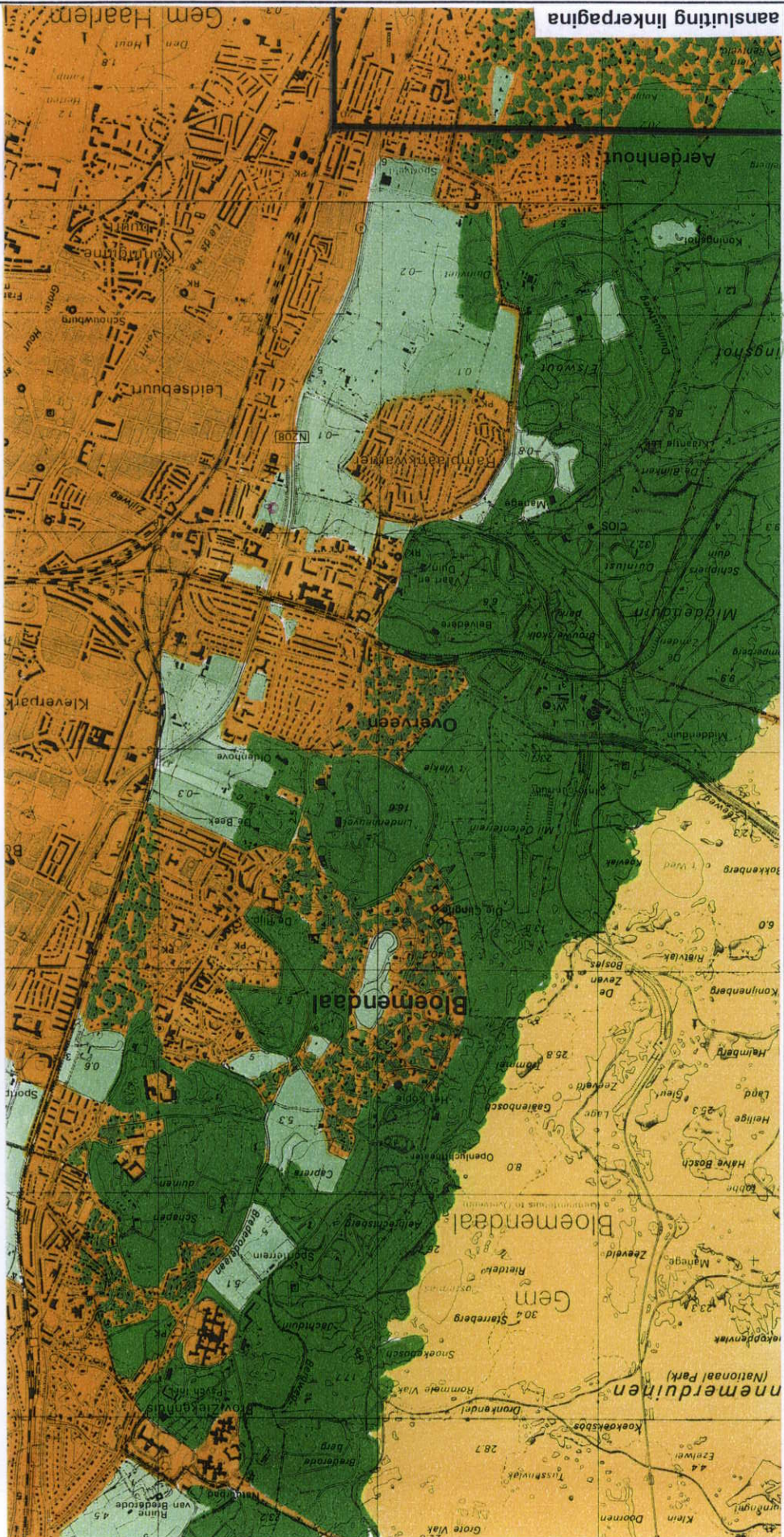
De natuurlijke ontstaanswijze, dat wil zeggen de vorming van strandwallen en strandvlakten, heeft de basis gevormd voor de huidige landschappelijke opbouw van de gemeente Bloemendaal. De landschappelijke opbouw van het gebied is als volgt:

1. Evenwijdig aan de kust bevindt zich een brede rij jonge duinen. Op de overgang van het duingebied naar de strandwallen zijn talrijke buitenplaatsen tot ontwikkeling gekomen, waardoor de binnenduinrand een bos- en parkachtig karakter heeft.
2. In de lengterichting van het gebied bevinden zich afwisselend strandwallen en strandvlakten. De strandwallen hebben een zandige ondergrond en liggen ten opzichte van de omgeving relatief hoog. De strandvlakten liggen lager en zijn relatief nat. Op de overgang van beide stroken heeft de bebouwing zich geconcentreerd. De gemeente Bloemendaal, met de kernen Bloemendaal, Overveen, Aerdenhout en Vogelenzang, ligt op de westelijke strandwal. Op de oostelijke strandwal is Haarlem tot ontwikkeling gekomen. Ter hoogte van Vogelenzang komen beide strandwallen samen.

Ruimtelijke opbouw

HOLLANDSCHAP

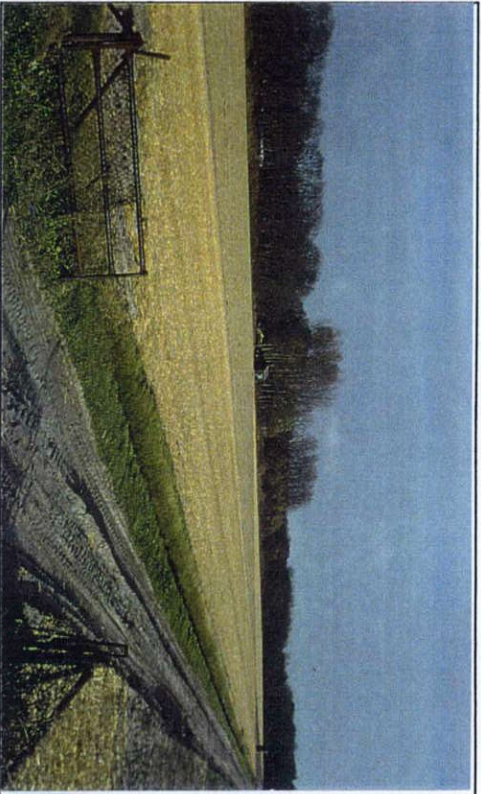
monumentaal karakter

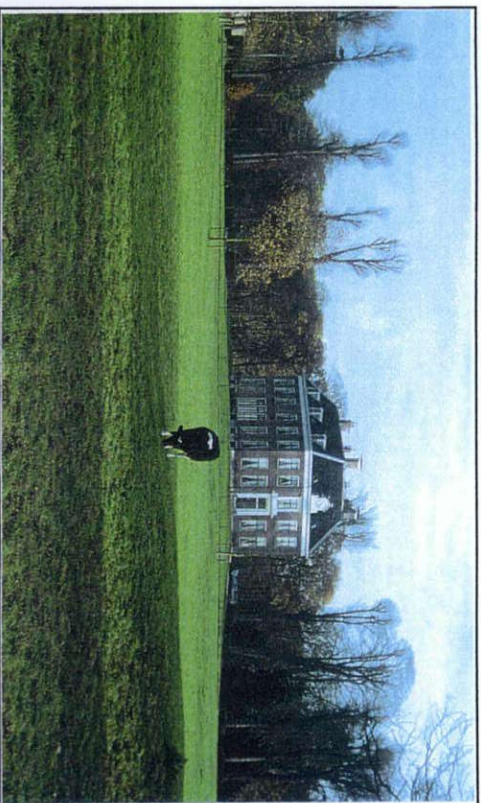
zone met relatief veel stedelijke invloeden

Ruimtelijke opbouw

HOLLANDSCHAP

Het open bollengebied bij Vogelenzang

Landgoed Vogelenzang op overgang strandwal/strandvlakte

De strandvlakte als lineaire ruimte bij Vogelenzang

De beslotenheid van de bosgebieden

Beelden van de ruimtelijke opbouw

HOLLANDSCHAP

In de loop der tijd zijn de strandwallen van veel bebouwing en bos voorzien en hebben daardoor een besloten karakter.

3. De strandvlakten tussen de strandwallen waren van oudsher open weidegebieden tussen de veelal van bos en bebouwing voorziene strandwallen. In de loop der tijd zijn de strandvlakten steeds verder verdicht, omdat de bebouwing zich niet meer alleen tot de strandwallen beperkte.
4. In dezelfde richting als de strandwallen en strandvlakten zijn diverse infrastructuurlijnen (spoorlijn, Leidsevaart, hoofdwegen) gerealiseerd.
5. Van noord naar zuid is sprake van een aantal deeltrechten: het noordelijke deel is het meest verstedelijkt, het middendeel kenmerkt zich juist door de vele buitenplaatsen die zorgen voor een monumentaal karakter, het zuidelijke deel is nog het meest agrarisch.

3.3. Ruimtelijke opbouw

Kenmerkend voor de gemeente Bloemendaal is de langgerekttheid ervan. Tevens is de sterke contrastwerking van het patroon van strandwallen en strandvlakten van belang. Grofweg houdt dit in dat de ruimte/massa - c.q. de open/dicht-structuur karakteristiek is.

De verschijningsvormen van de ruimtes en massa's kunnen als volgt worden ingedeeld:

- Ruimtes (open gebieden) - graslanden (met of zonder water)
- bollenvelden
 - tuinderijen
 - sportvelden.

Massa's (besloten)

- bossen
- houtwallen
- lanen
- lintbebouwingen
- bebouwingsgebieden.

De openheid wordt juist ervaren door het aanwezig zijn van de beslotenheid.

3.4. Landschappelijke waarden

Voor de gemeente Bloemendaal zijn de volgende landschappelijke elementen van belang:

- afwisseling open en besloten delen (in relatie met beleving)
 - de waterlopen (vaarten, beken, vijvers e.d.)
 - de hoofdontsluiting
 - de diversiteit aan bebouwing
 - de groenobjecten (buitenplaatsen, parken, bosgebieden).
- Deze verschillende onderdelen worden in de navolgende hoofdstukken nader uitgewerkt.

3.5. Ontwikkelingsrichting

Ontwikkelingsrichting 1:

Het streven naar het versterken van de landschappelijke kenmerken op basis van de landschappelijke dragers. Landschappelijke dragers zijn het patroon van strandwallen en strandvlakten, de hoofdontsluiting, de woongebieden en de groengebieden. De groenstructuur wordt gebaseerd op de landschappelijke dragers.

Ontwikkelingsrichting 2:

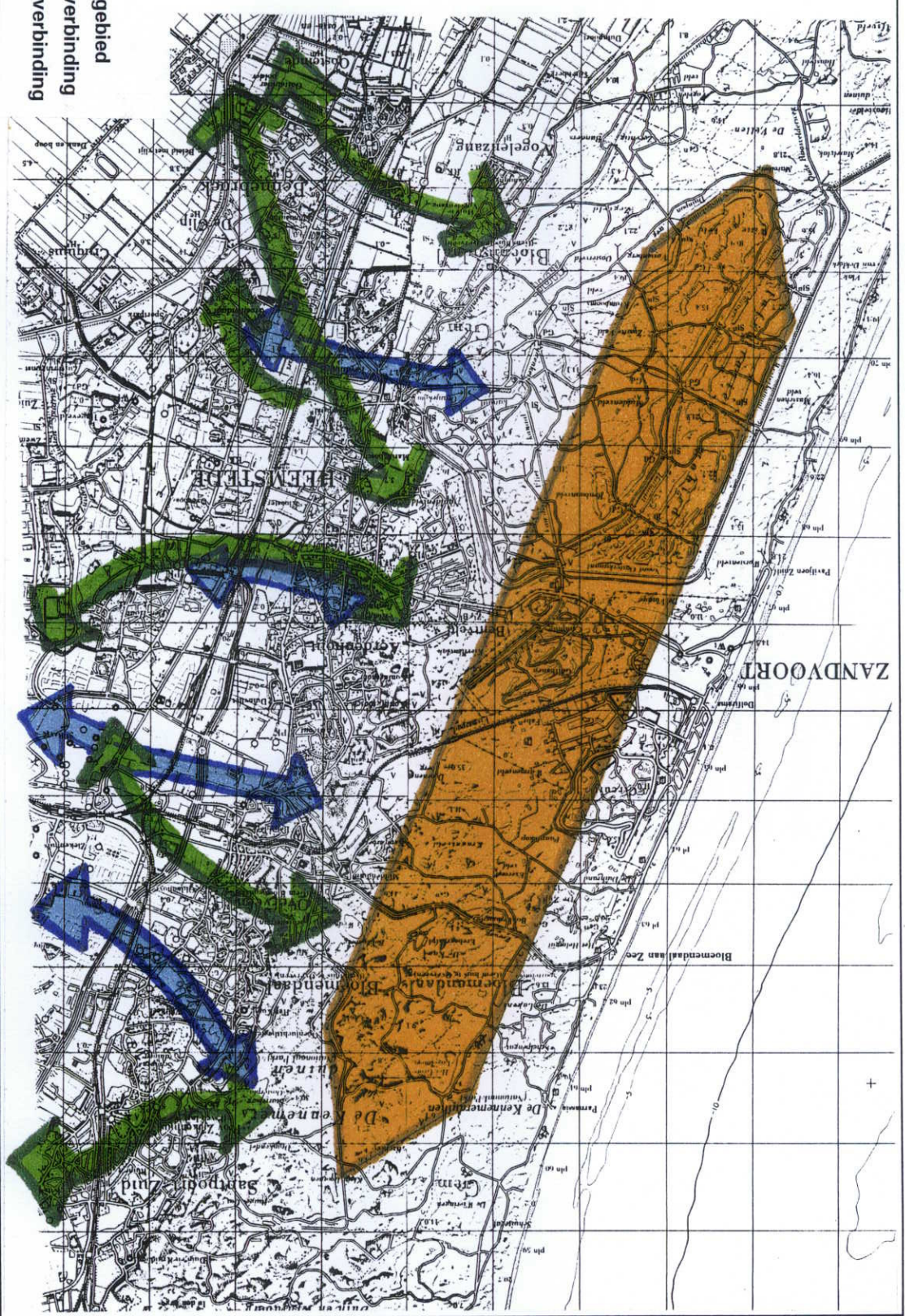
Het is van belang dat de landschappelijke nivellering zo gering mogelijk is. Juist de afwisseling van de open en besloten ruimtes moet worden gehandhaafd en verbeterd.

Ontwikkelingsrichting 3:

Binnen de strandwal is er sprake van drie trajecten. Deze kunnen de identiteit van de dorpskernen versterken. Het zuidelijke traject heeft een agrarische uitstraling, het middendeel een monumentaal karakter en het meest noordelijk gelegen traject is, voor Bloemendaalse begrippen, het meest verstedelijkt. Deze drie karakters vormen een uitgangspunt voor de nadere uitwerking.

Ontwikkelingsrichting 4:

Het openbaar groen en het particulier groen moeten zoveel mogelijk met elkaar verweven zijn. Hiervoor kan het communicatiemiddel 'voorlichting' worden ingezet.

- LEGENDA**
- richting kerngebied
 - natte dwarsverbinding
 - droge dwarsverbinding

Schematische ecologische structuur

HOLLANDSCHAP

4. ECOLOGIE

4.1. Ecologische structuur

In dit beleidsplan wordt de gewenste ecologische structuur voor de gemeente Bloemendaal in hoofdlijnen aangegeven. Gekozen is voor eenzelfde globaliteit als die voor de overige aspecten is gehanteerd. Nadere uitwerkingen kunnen in een meer gedetailleerd ecologisch uitwerkingsplan worden opgenomen.

Schematische ecologische structuur

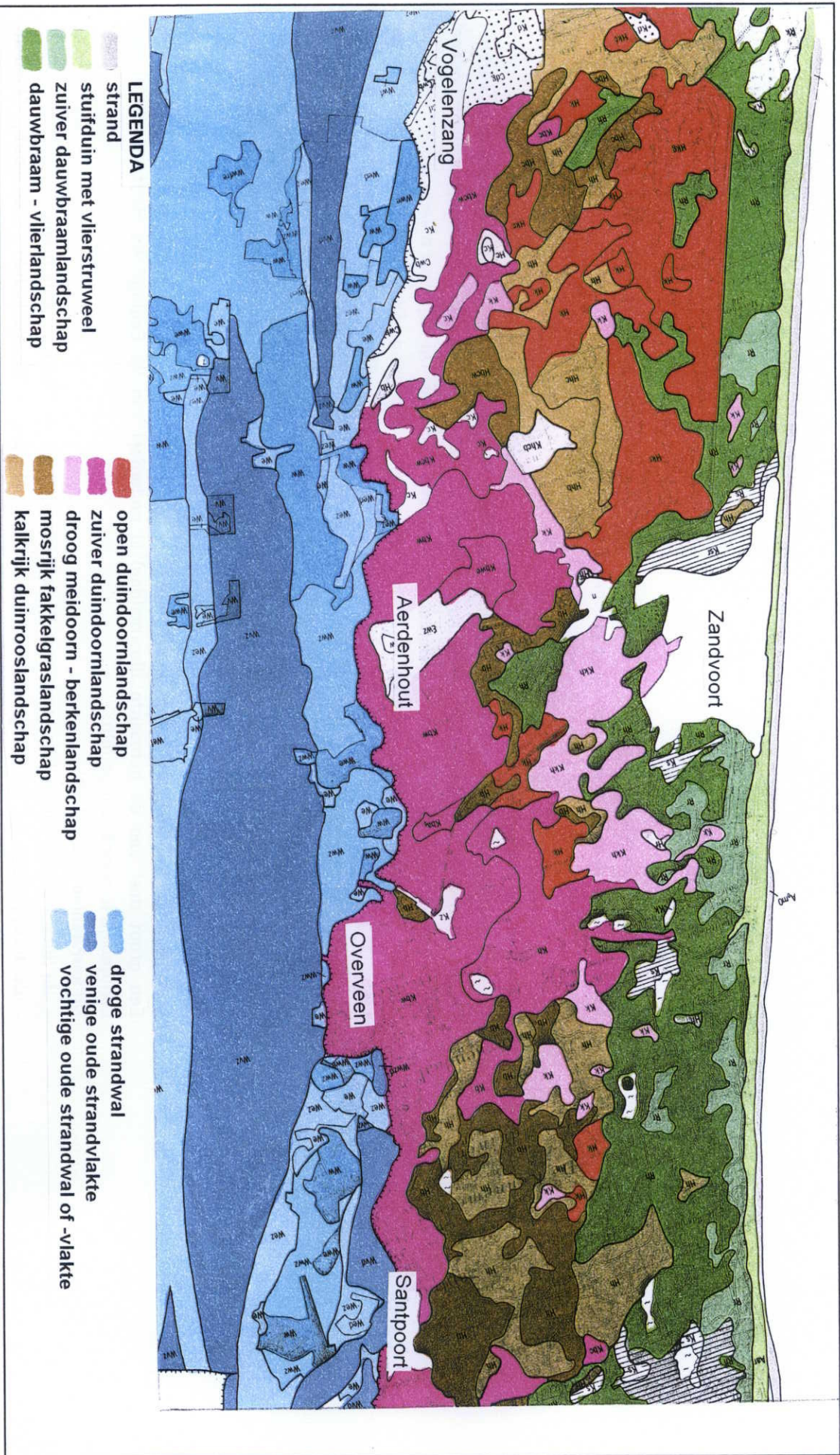
De ecologische structuur van Zuid-Kennemerland heeft als belangrijkste richting de noord-zuid verbindingen evenwijdig aan de kustlijn. Deze zone bestaat uit het kust/duingebied, de binnenduinrandbossen en de strandvlakten en meer naar het oosten het restveenlandschap. Op regionaal niveau wordt gestreefd naar het realiseren van ecologische verbindingen in oost-westrichting. Deze verbindingen moeten de verbinding vormen tussen de landgoederenzone in de gemeente Bloemendaal en de groenstructuren binnen Velsen en Haarlem. In het ISP zijn twee regionale verbindingen aangegeven. Eén in het noorden van de duinen via Spaarnwoude naar Amstelland (in aansluiting op de te ontwikkelen Groene AS door de Provincie) en één in het zuiden van de duinen via Groenendaal naar de Haarlemmermeer. Daarnaast zullen op lokaal niveau enkele dwarsverbindingen worden gerealiseerd tussen de duinen en de groene gebieden van Haarlem.

Ecologische structuur de gemeente Bloemendaal

Een groot deel van de gemeente Bloemendaal is onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Het kerngebied is noord-zuid gericht.

Dit kerngebied bestaat uit:

- de duingebieden van de "Amsterdamse Waterleidingduinen" en "De Kennemerduinen".
- de bosgebieden en de landgoederen "Huis te Vogelenzang", "Koekoeksduin", "Elswout", "Lindenheuvel", "Caprera" etc.

Landschapskaart op vegetatiekundige grondslag

HOLLANDSCHAP

- de weidegebieden op de strandvlakten ten westen van Vogelenzang.

In oost-westrichting is een aantal ecologische dwarsverbindingen weergegeven. Twee van deze verbindingen (Watervliet-Groendaal en bij PZ) betreffen de regionale verbindingen op het niveau van het gewest. De andere dwarsverbindingen zijn op gemeentelijk niveau van belang. Voor het realiseren van de dwarsverbindingen zal inspanning en overleg met de aanliggende gemeenten nodig zijn. Het is gewenst dat in een Uitwerkingsplan Ecologie per dwarsverbinding nader wordt ingegaan op de gewenste biotopen, doelsorten en haalbaarheid ervan.

Vegetatiekundige grondslag

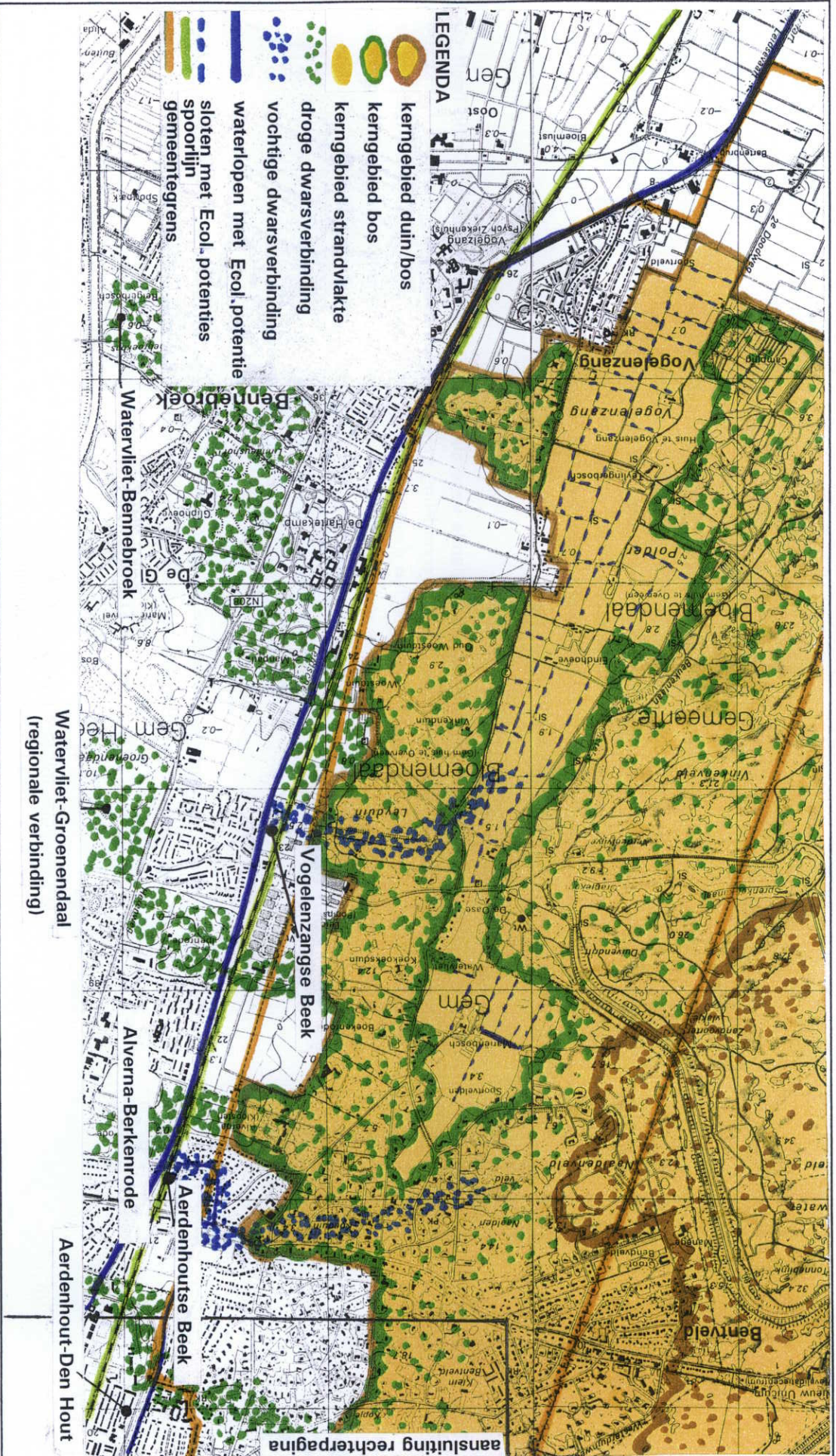
Het landschap van de kust bestaat uit verschillende vegetatietypen. De vegetatiekundige Doing heeft op basis van de voorkomende vegetaties een onderverdeling gemaakt (zie afbeelding). Vlak langs het strand komen het zuivere dauwbraamlandschap en het dauwbraamvlietlandschap voor. Op enige afstand van de kust verandert dit in Duindoorn/Duinroos en Fakkeltgraslandschappen. De strandwallen zijn niet ingedeeld volgens een vegetatie, maar op basis van de bodemgesteldheid (vochtig, droog, venig).

4.2. Natuurwaarden

De natuurwaarden die voorkomen binnen de gemeente Bloemendaal worden per type gebied globaal aangegeven. Achtereenvolgens komen aan de orde: duingebieden, beboste gebieden, open gebieden en landschapsselementen.

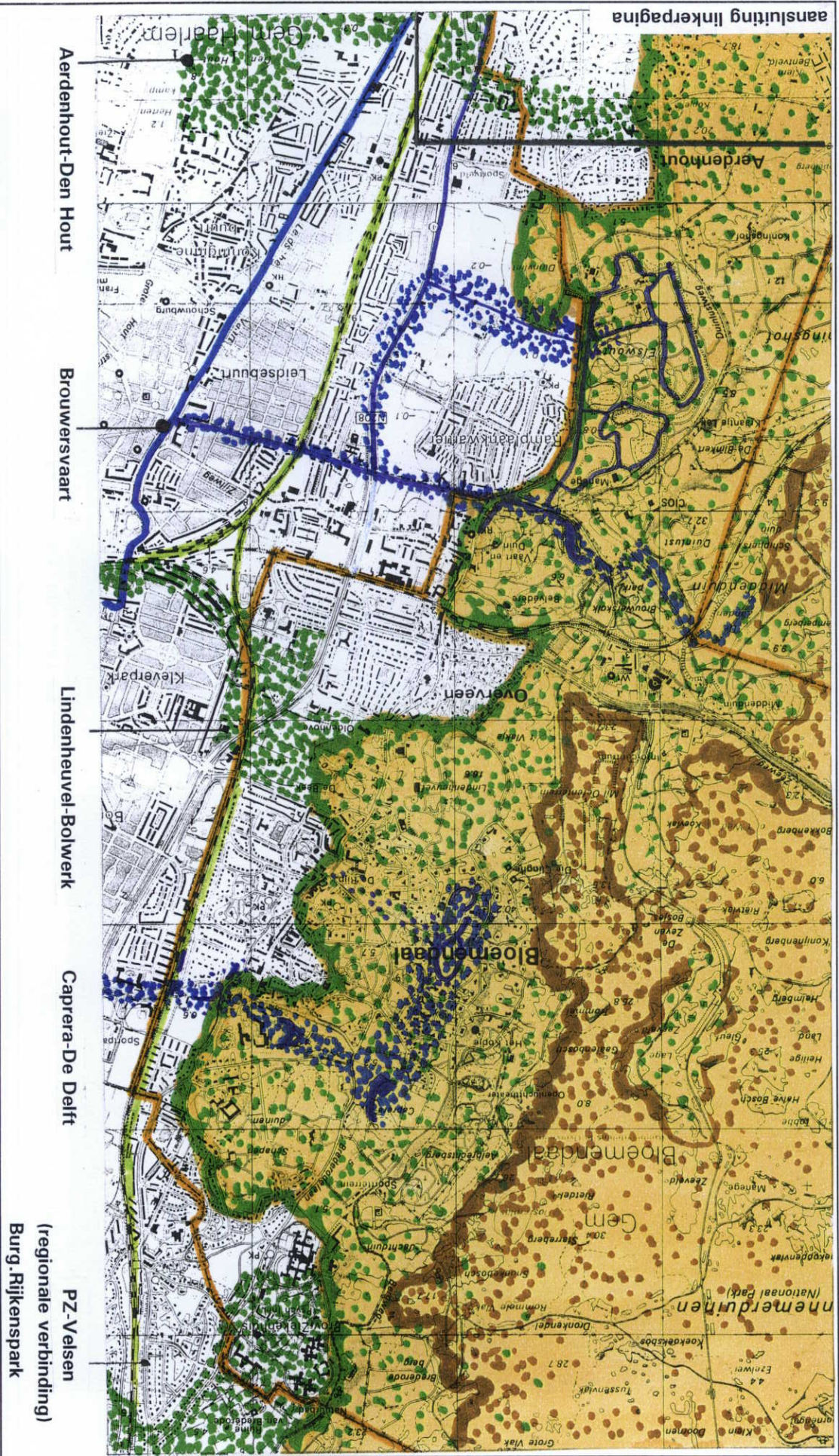
Duingebieden

De meest waardevolle natuurgebieden zijn wel de Nationaal Park Zuid-Kennemerland, Midden-Heren-duinen en de Amsterdamse Waterleidingduinen. De duinen van Zuid-Kennemerland zijn de breedste en meest gevarieerde van ons land. Met name de geomorfologische opbouw is zeer waardevol.

Ecologische Hoofdstructuur

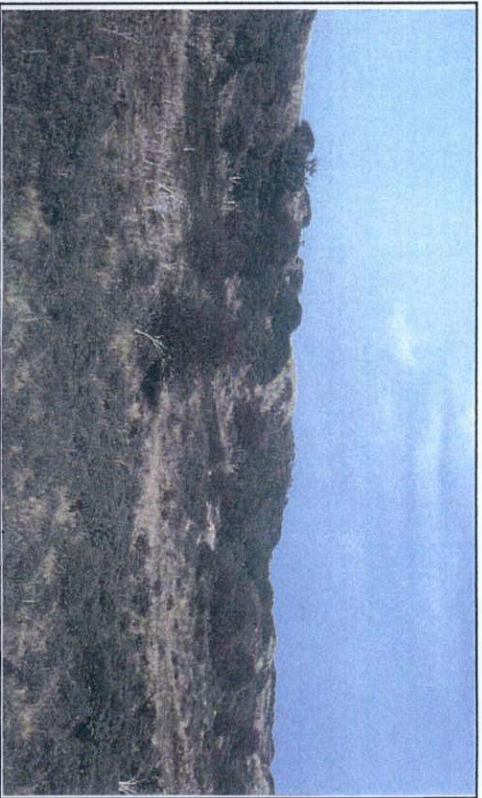
HOLLANDSCHAP

Ecologische Hoofdstructuur

HOLLANDSCHAP

PZ-Velsen
 (regionale verbinding)
 Burg. Rijkenspark

Het duingebied Nationaal Park Zuid-Kennemerland

De Vogelzangsebeek door Leyduin

Het meertje van Caprera

De vaart van "De Zanderij"

Gebieden met hoge natuurwaarden

HOLLANDSCHAP

De gebieden bestaan voornamelijk uit kalkrijke duinen. Het Nationaal Park Zuid-Kennemerland heeft een oppervlakte van ruim 2100 hectare. Het gebied van de Amsterdams Waterleidingduinen is circa 3387 hectare groot, waarvan slechts 302 hectare binnen de gemeente Bloemendaal. Beide gebieden zijn onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur.

De natuurlijke opbouw van de duinen is als volgt:

Het buitenduin omvat de eerste duinenrij (zeereep) en de vlak daarachter liggende duinen. De zeereep heeft vooral een belangrijke functie voor trekvogels (rustgebied en vliegroute). Hier bevinden zich door het dynamische milieu alleen pioniersplanten zoals Helm, Biestarwegras en Zeemelkdistel.

In de luwte van de zeereep zijn voornamelijk struwelen met Kruipwilg, Liguster en Duindoorn te vinden. Achter het duingebied ligt het middenduin dat bestaat uit lage duinen met valleien. Met name de vochtige valleien zijn zeer typerend voor de duinen. In de valleien is sprake van microrelief, waardoor vele geleidelijke gradienten aanwezig zijn van nat naar droog. Hierdoor is een zeer gevarieerde vegetatie mogelijk. De fluctuatie van het water door het jaar heen zorgt ervoor dat alleen bepaalde planten in staat zijn om in de valleien te leven. Door de waterwinningsactiviteiten is de huidige vegetatie een verdroogde vorm van de oorspronkelijk zeer bijzondere vegetatie. Kenmerkende soorten zijn dichtgegroeid met berkenbos of wilgenstruweel. Ten gevolge van de waterwinning zijn andere valleien verdroogd en verruigd.

In de drogere delen van het middenduin bestaat de begroeiing uit een mozaïek van duinroos- en duindoornstruwelen en droge graslanden. Kenmerkende soorten daarvan zijn: Duinsalomonszegel, Echt Walstro, Wilde Tijm, Voorjaarszegge en door verruiging steeds meer voorkomend Duinriet in grasland.

Het binnenduin is de zone van de duinen het verst van de zee af. Hier heeft de vegetatie de meeste tijd en rust gehad om zich te ontwikkelen. Naast de aangeplante dennenbossen, Beuken en Zomerelken zijn hier goed ontwikkelde hoge struwelen te vinden. Tevens is dit deel van de duinen het meest bewoond.

De bebouwing van Bloemendaal ligt grotendeels in deze zone. Ook de landgoederen zijn in de binnenduinrand gesitueerd. Kenmerkend voor deze landgoederen is behalve de fraaie oude bomen ook de stinzeffora. Deze vroegbloeiende bolgewassen, werden oorspronkelijk aangeplant in de landgoederen, maar zijn thans verwilderd. Voorbeelden zijn: Boshyacinth, Gewone vogelmelk, Daslook, Holwortel en niet te vergeten het Haarlems Klokkenspel (een steenbreesoort).

De komende jaren zullen verschillende beheersmaatregelen tot hogere natuurwaarden moeten leiden. Het winnen van drinkwater zorgt voor het verdrogen van de duingebieden. De vermindering van drinkwaterwinning moet leiden tot het herstel van de vochtige duinvalleien. Bijvoorbeeld begrazing door runderen of paarden zal de duinvegetaties weer een kans moeten geven.

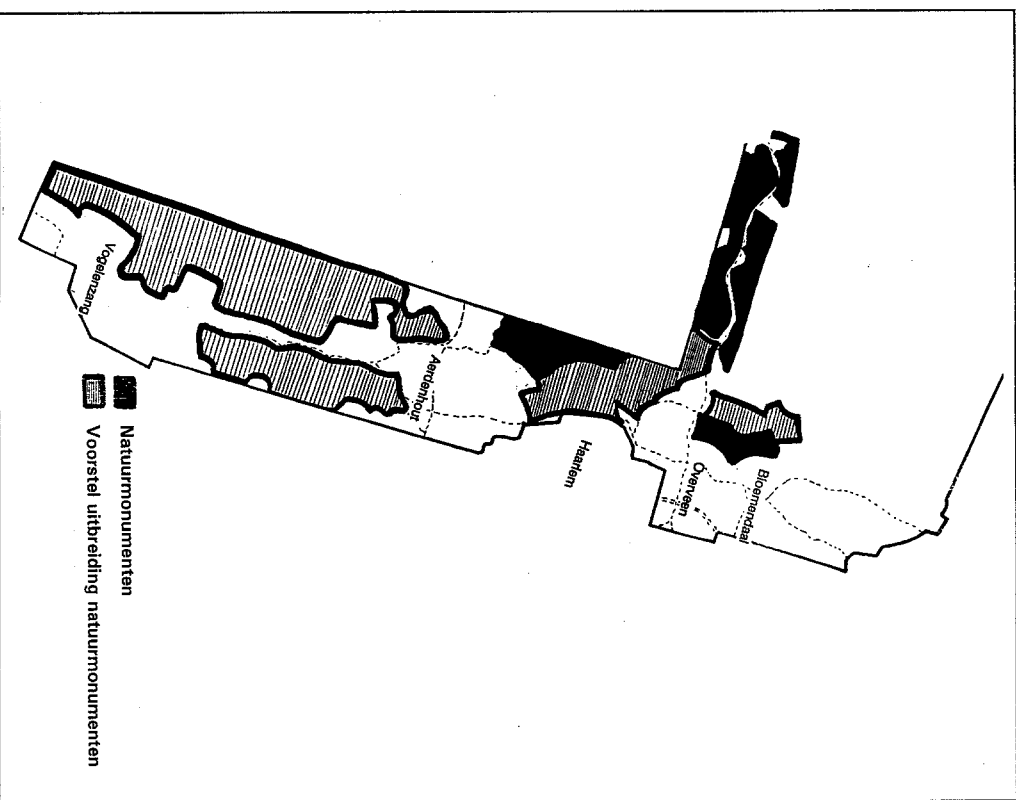
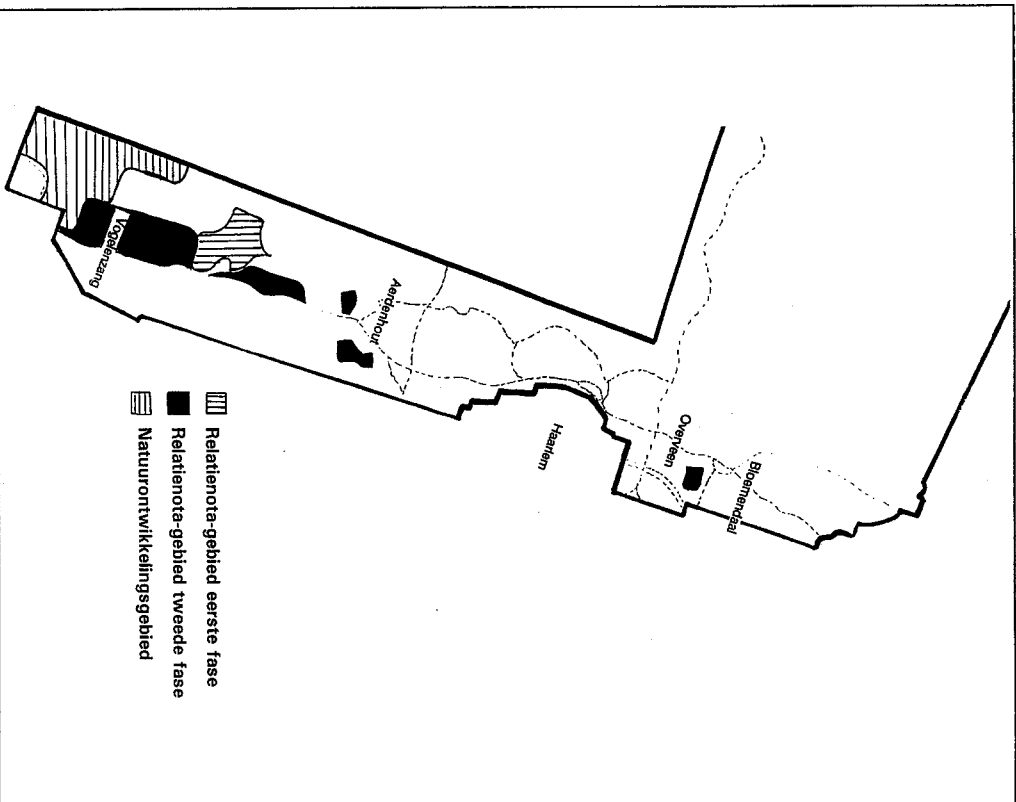
Beboste gebieden

De meeste landgoederen omvatten elementen van natuurwetenschappelijke waarden. Op de landgoederen komen zeer waardevolle oude bomen voor. Het gaat om beuken, elken en linden, met een leertijd van vaak meer dan 200 jaar.

Op sommige landgoederen komt water voor (beek, zanderijvaart, vijver). Dit water heeft veelal een hoge ecologische potentie. Het Meertje van Caprera is een restant van een voormalig kwelmoerasterrein en het begin van een afvoerende duinrel, gelegen op de overgang van duin naar verveende strandvlakten. Hier komen een Elzenbroekbosje en plaatselijke verlanding voor.

Stinzeplanten worden aangetroffen in Vaart en Duin, de Wildernis, Elswout en Huis te Vogelenzang. Deze oorspronkelijk uithemse sierplanten komen nu als wilde plant voor. "Thijse's Hof" is de oudste heemtuin van Nederland. Onder leiding van J.P. Thijse is hier de flora van het kalkrijke duin bijeengebracht. Hier komen ook veel (broed)vogels voor.

In Duinlust en Middenduin komen enkele zeer goed ontwikkelde duinhellingbossen voor. Vanaf de Kemperberg kwelt duinwater omlaag naar het lager gelegen Schipperduin en de Zanderijvaart. In dit deel is de waardevolle vegetatie zeer kwetsbaar.

Natuurontwikkeling

1996 LANDSCHAP

Elswout is een landgoed met voornamelijk een kalkrijke bodem en voedselrijk water. De natuur is hier zeer rijk. Hier broeden zo'n 50 soorten vogels, waaronder de IJsvogel. In Elswout komen meer dan 300 soorten paddestoelen en zwammen voor.

Open gebieden

Binnen de gemeente Bloemendaal is er sprake van drie typen open gebieden, namelijk de bollenvelden (op de strandvlakte en op vergraven strandwaddelen), de weidegebieden in de strandwaddelen en de sportvelden.

Met name de weidegebieden in de strandwaddelen kunnen hoge natuurwaarden hebben. Zij vormen een belangrijke gradiënt van de beboste gebieden naar het open gebied. De natuurwaarden zullen mogelijk in de toekomst verder toenemen. Verschillende delen van de gemeente zijn namelijk aangewezen als Relatienotagebieden.

Er zijn twee typen Relatienotagebied:

- In beheersgebieden kan de boer op vrijwillige basis een beheersovereenkomst afsluiten. De boer krijgt dan een financiële vergoeding voor een bepaald type beheer (gericht op het ontwikkelen van natuurwaarden).
- In natuurontwikkelingsgebieden kan een overheidsinstantie gronden verwerven en deze inrichten ten gunste van de natuur. Het beheer komt in handen van een natuurbeschermingsorganisatie. De aangewezen beheersgebieden liggen ten noorden van Vogelenzang bij Leyduin, Mariëbosch en Boekenrode. Ter hoogte van Vogelenzang (thans weinig waardevol bollengebied) is een natuurontwikkelingsgebied gedacht.

Landschappelijke elementen

Waterlopen, houtkaden, singels en bermen vertegenwoordigen plaatselijk belangrijke natuurwaarden. Door kritisch om te gaan met het beheer van deze elementen kunnen de ecologische waarden worden behouden c.q. worden vergroot (zie ook Hoofdstuk 9 "Natuurvriendelijk beheer").

De meeste waterlopen hebben de potentie om zich te kunnen ontwikkelen tot ecologisch waardevolle gebieden. Het verdient aanbeveling het gehele duinrelstelsysteem hierbij te betrekken. Het uit de duinen afkomstige kwelwater is relatief schoon en heeft daardoor bijzondere ecologische potenties (zie Hoofdstuk 6 "Waterlopen").

Spoortlijn

Om de bermen en op de taluds van de spoorlijn worden veel planten- en diersoorten aangetroffen. De lineaire infrastructuurlijn (Haarlem-Zandvoort) vormt een belangrijke verbindingsszone voor met name veel kleine diersoorten.

4.3. Ontwikkelingsrichting

Ontwikkelingsrichting 5

De natuurwaarden van de duningebieden en de landgoederen (het kerngebied van de Ecologische Hoofdstructuur) dienen behouden en versterkt te worden. De gemeente kan hier zo mogelijk een actieve rol in spelen. Nieuwe ontwikkelingen in deze gebieden vragen extra aandacht.

Ontwikkelingsrichting 6

Het is van belang dat naast de lineaire ecologische structuur ook enkele natte en droge dwarsverbindingen in oost-west richting worden versterkt. Ruimtelijke ontwikkelingen in strijd met de natuurlijke ontwikkeling van deze dwarsverbanden moeten zoveel mogelijk in overeenstemming worden gebracht met de gewenste ecologische structuur.

Ontwikkelingsrichting 7

De natuurwaarden van de beken, sloten en vijvers dienen zo optimaal mogelijk te zijn. Planmatige herinrichting gekoppeld aan milieuvriendelijk beheer is hierbij gewenst. Met name de twee duinbeken en de verschillende vijvers en meertjes, als onderdeel van het duinrelstelsysteem, zijn hiervoor geschikt.

Ontwikkelingsrichting 8

Het is gewenst op de strandvlakten die onderdeel zijn van het Relatienotagebied een kruidenrijke vegetatie te ontwikkelen die voor vogels ook waardevol zal zijn. Een aangepast beheer van de weilanden is gewenst. Hiermee worden de natuurlijke relaties tussen het duningebied-weidegebied-landgoederen op de strandwal vergroot. Ruimtelijke ontwikkelingen in strijd met de natuurfunctie dienen te worden voorkomen.

Ontwikkelingsrichting 9

De kleine landschapselementen als bermen, houtsingels en bosbermen dienen op een natuurvriendelijke wijze te worden beheerd. Dit kan de natuurwaarden behouden en mogelijk vergroten.

Ontwikkelingsrichting 10

Het is gewenst dat in een Uitwerkplan Ecologie wordt aangegeven wat per gebied de exacte natuurwaarden zijn en hoe de ecologische structuur verder kan worden ontwikkeld.

5. ONTSLUITING

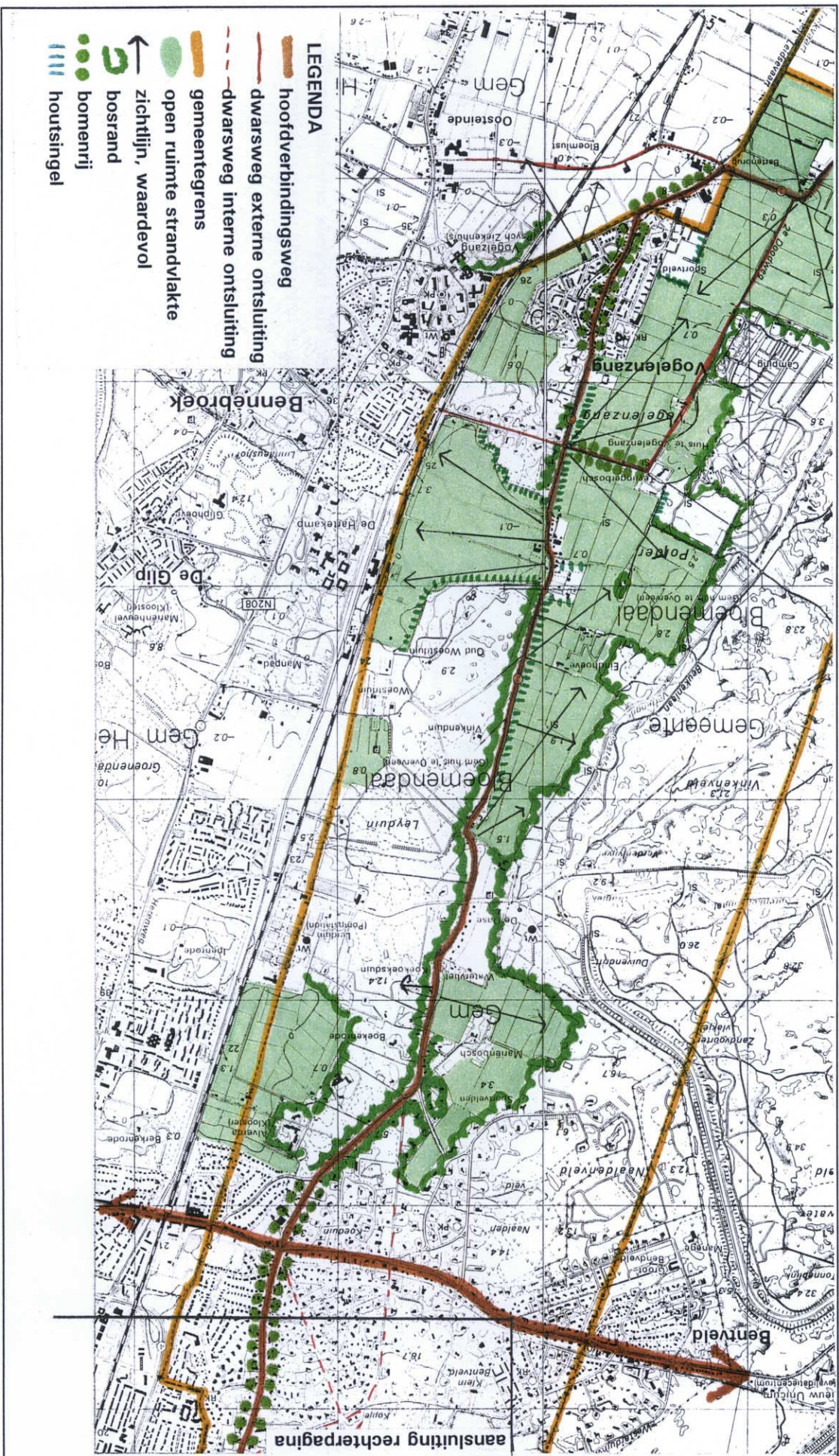
5.1. Ontsluitingsstructuur

De hoogteverschillen (hoog-laag) en de bodemkundige opbouw (zand-veen, droog-nat, stevig-slap) hebben een kenmerkende ontsluitingsstructuur tot gevolg gehad. De van noord naar zuid lopende hoofdontsluitingswegen vertonen samenhang met de ligging van de strandwallen. Het tracé is enigszins kronkelig, met de vorm van de strandwal mee. Met de toename van de bebouwing is het aantal oost-west-wegen toegenomen. Veel woonwijken zijn direct aan hoofdontsluitingswegen gekoppeld.

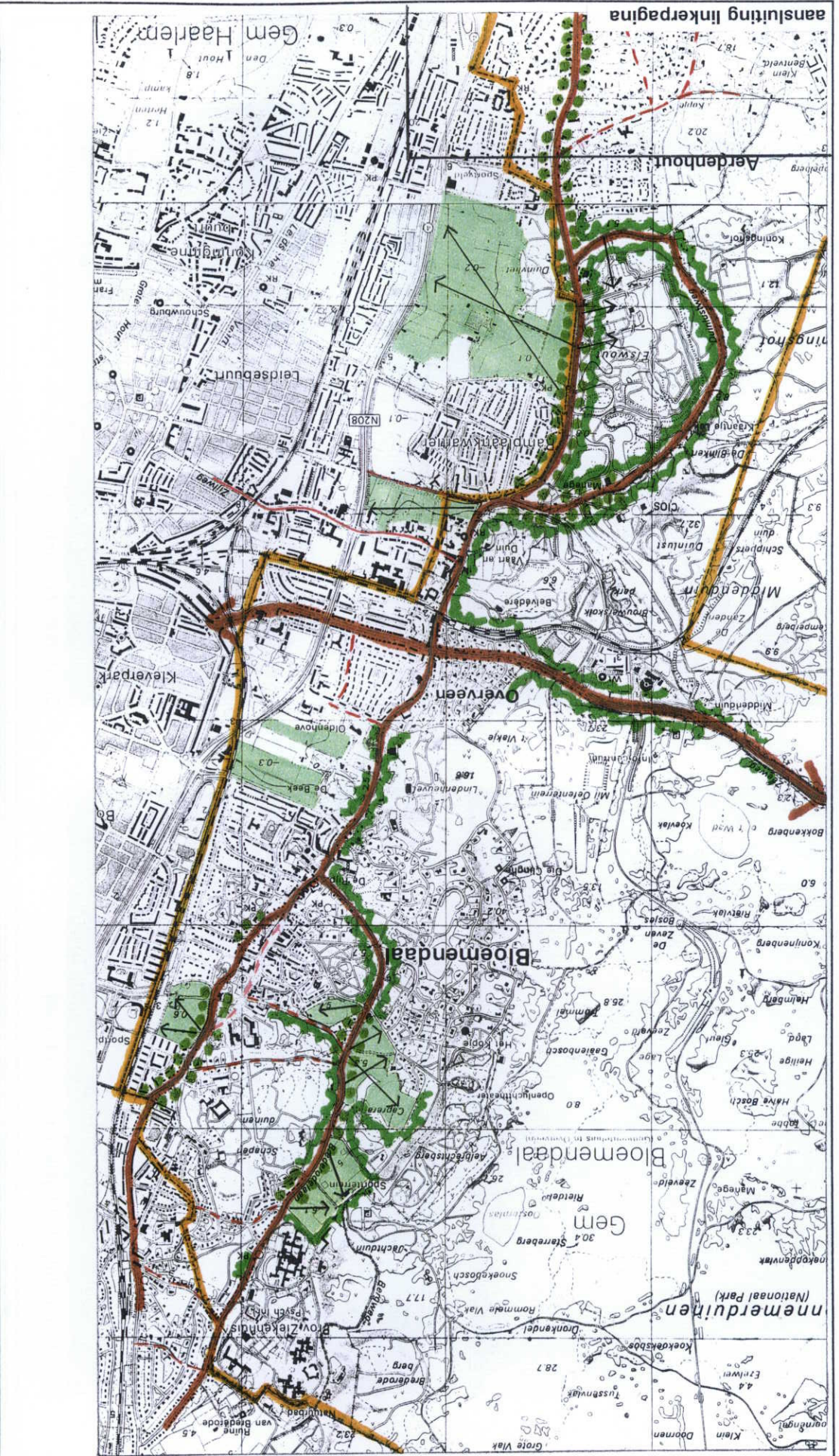
Er is sprake van drie soorten dwarswegen:

- De hoofdontsluitingswegen van het achterland naar de kust; dit zijn de Zandvoortweg en de Zeeweg. Deze wegen kennen een grote variatie aan wegbeelden, gekoppeld aan de verschillende landschapstypen.
- Externe verbindingswegen; deze lopen door de strandvlakte van het achterland tot aan de noord-zuid gelegen hoofdontsluitingsweg.
- Interne verbindingswegen; zij vormen vaak kortsluitingen tussen noord-zuid lopende ontsluitingen. Deze zijn van belang voor fietsroutes en de hiërarchie van de wegenstructuur binnen de woongebieden.

Voor de groenstructuur zijn met name de noord-zuidwegen en de oost-westverbindingen naar de kust van belang.

Relaties infrastructuur en zichtlijnen

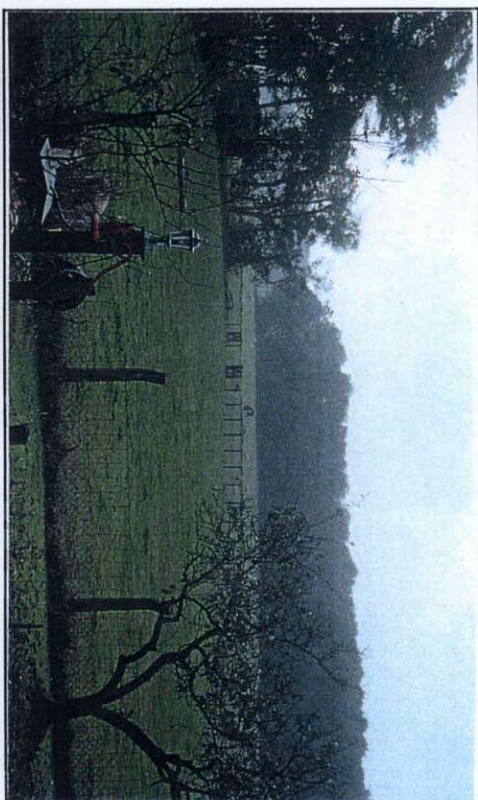

Relaties infrastructuur en zichtlijnen

HOLLANDSCHAP

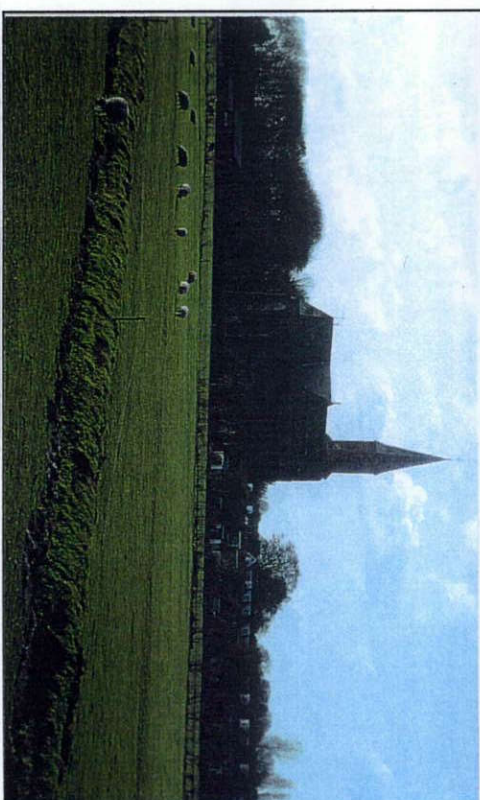
Weg door het duingebied

Zicht op de open strandvlakte

Laanbeplanting als begeleiding van de weg

Zicht over de vlakte op de kerk van Vogelenzang

Relaties tussen de ontsluiting en de landschappelijke opbouw

HOLLANDSCHAP

5.2. Relaties ontsluitingsstructuur en landschappelijke structuur

Landschappelijke inpassing lineaire hoofdontsluitingswegen

Landgoed Elswout functioneert voor de ontsluitingswegen ruimtelijk gezien als een knoop.

Ten zuiden van dit monumentale punt bevindt zich in hoofdzaak een landelijke groene omgeving (veel open strandvlakten, agrarisch karakter). Ten noorden van Elswout zijn de stedelijke invloeden veel groter.

Ook in de inpassing van de weg komt dit tot uitdrukking. In het zuidelijke deel wordt de weg voor een groot deel begeleid door bosranden, bosbermen en houtwallen. Het middendeel kenmerkt zich juist door majestueuze oude laanbomen. In het noordelijkste deel van de gemeente wordt de weg afwisselend begeleid door bomen, bos en struwelen.

Zichtlijnen

In hoofdstuk 3 (ruimtelijke opbouw) is het voorkomen van zichtlijnen reeds aan de orde geweest.

Opvallend is dat het waarnemen van de open ruimtes sterk verbonden is met de hoofdrichting van de verplaatsingen. Het groen langs de weg is van grote invloed op de "vrije" uitzichten in de vorm van:

- begrenzing van het gebied;
- bedekking van de bodem;
- coulissewerking;
- verschillen in licht/donker;
- rugdekking;
- richtinggeving van het blikveld;
- sfeerbepaling.

In het oude groenbeleidsplan is een uitgebreide inventarisatie gedaan naar de zichtlijnen en de waardering ervan. Hierin zijn suggesties gegeven hoe onder andere de transparantie kan worden versterkt, hoe de open-dichtverschillen kunnen worden vergroot en hoe de uitzichten waardevoller kunnen worden gemaakt.

Landschappelijke inpassing dwarsverbinding naar de kust - Zeeweg

De ligging van de weg, loodrecht op de kustlijn, komt duidelijk naar voren in de beplantingsbeelden langs deze weg. In het oosten liggen de loofbossen van Overveen, die langzaam overgaan in gemengde opgaande beplantingen. Meer naar het westen bevinden zich droge struikvegetaties en direct bij het strand bestaat de begroeiing voornamelijk uit helm.

Rijdende over deze weg worden de verschillende overgangen in het landschap goed ervaren.

In het rapport "Bloemendaal Bosbeheer Bos- en duinparken" - deel 4, is het Zeeweggebied nader uitgewerkt. Hierin wordt een ontwikkelingsvisie voor de toekomst geschetst.

5.3. Fietspaden

Over het algemeen is er in het buitengebied van de gemeente Bloemendaal een goed en uitgebreid fietspadennet aanwezig. Vanuit de recreatieve invalshoek is het gewenst dat fietspaden zoveel mogelijk een doorgaand karakter hebben. Het kunnen ervaren van de landschappelijke karakteristieken binnen Bloemendaal dient bij de tracering van nieuw te ontwikkelen fietspaden een rol te spelen. Bij het realiseren van paden door natuurgebieden dient rekening te worden gehouden met de natuurwaarden.

5.4. Ruiterpaden

De gemeente Bloemendaal is door de vele bos- en duningebieden van oudsher een gemeente met veel paarden. De rijgebieden liggen voornamelijk in de binnenduinstrand nabij de landgoederen en in de duinen. De gemeente is voornemens het houden van en het rijden met paarden te beperken. Gezien vanuit de natuurwaarden is het gewenst dat sprake is van doorgaande ruiterpaden. Wanneer dit niet het geval is, zullen de ruiters hun eigen weg kiezen door de bos- en duningebieden. Dit kan nadellig zijn voor de huidige natuurwaarden.

Het ruitervadennet dient tevens aan te sluiten op de verzamelplaatsen waar paarden worden gehouden. Een goede voorlichting met betrekking tot rijgedrag via maneges en paardenhouderijen kan tevens de schade aan de natuur beperken.

5.5. Ontwikkelingsrichting

Ontwikkelingsrichting 11

Het behouden en verder ontwikkelen van de groenstructuur die gekoppeld is aan de lineaire hoofdontsluiting. Deze groenstructuur is de volgende:

- agrarisch gebied: bosrand - bosberm - houtwal
- monumentaal deel: monumentale lanen
- verstedelijkt deel: lanen afgewisseld met bos en struwelen.

Het doorgaande karakter, de continuïteit, van de groenstructuur moet zoveel mogelijk worden benadrukt.

Ontwikkelingsrichting 12

Het behouden en verder ontwikkelen van de groenstructuur die gekoppeld is aan de oost-westverbinding. Dit betekent dat ingespeeld moet worden op de verschillende landschappelijke overgangen van de zee, via de duinen en de binnenduinrand, naar het meer stedelijke gebied.

Ontwikkelingsrichting 13

De aanwezige zichtlijnen in de open ruimten (met name van de strandvlakten) vormen het uitgangspunt bij het beleid en het beheer van de lineaire beplantingen;
voorgrond: transparant (zorgt voor contrast dicht/open)
achtergrond: aandacht voor inrichting en aankleding.

Ontwikkelingsrichting 14

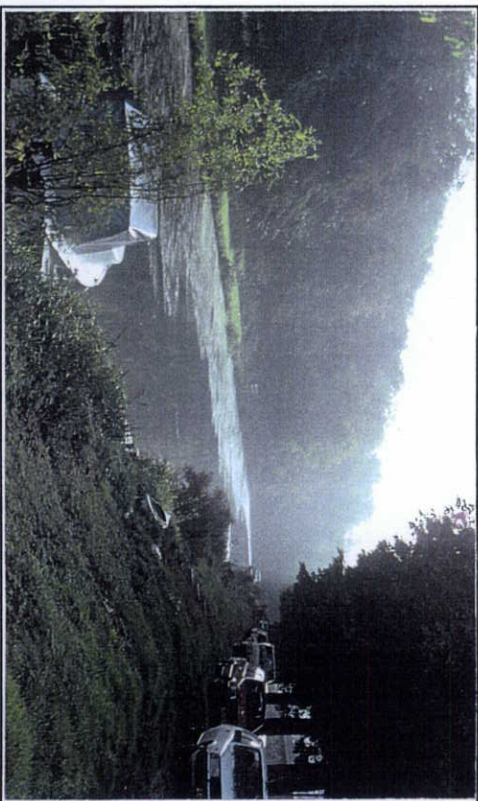
Het is gewenst dat er voor de laanbeplantingen en de lineaire groenelementen een planmatige beheers- en vervangingsstrategie aanwezig is.

Ontwikkelingsrichting 15

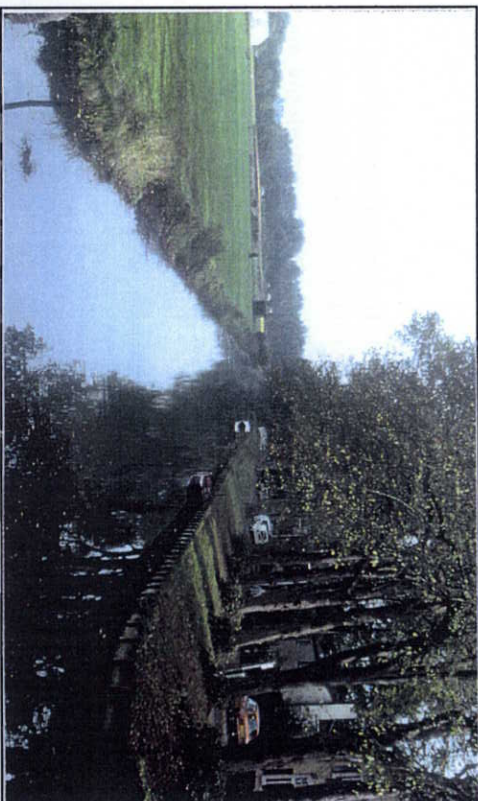
Het is gewenst dat er een kwalitatief goed fietspadennet in het buitengebied aanwezig is. Het is gewenst dat al fietsende de kenmerkende ruimtelijke opbouw van de gemeente Bloemendaal goed te ervaren is.

Ontwikkelingsrichting 16

Gezien de aard van de gemeente Bloemendaal (bos, duin, strand) is een goed functionerend ruiterpadennet van belang. Schade aan natuurwaarden en overlast aan andere gebruikers en omwonenden moeten zoveel mogelijk worden voorkomen.

Zicht op de Leidsevaart

De Brouwersvaart heeft belangrijke ecologische potenties

De Aerdenhoutse Beek als onderdeel van een privé-tuin

Een zanderijvaart in het bollengebied

Beelden van enkele waterlopen

HOLLANDSCHAP

6. WATERLOPEN

6.1. Patroon van waterlopen

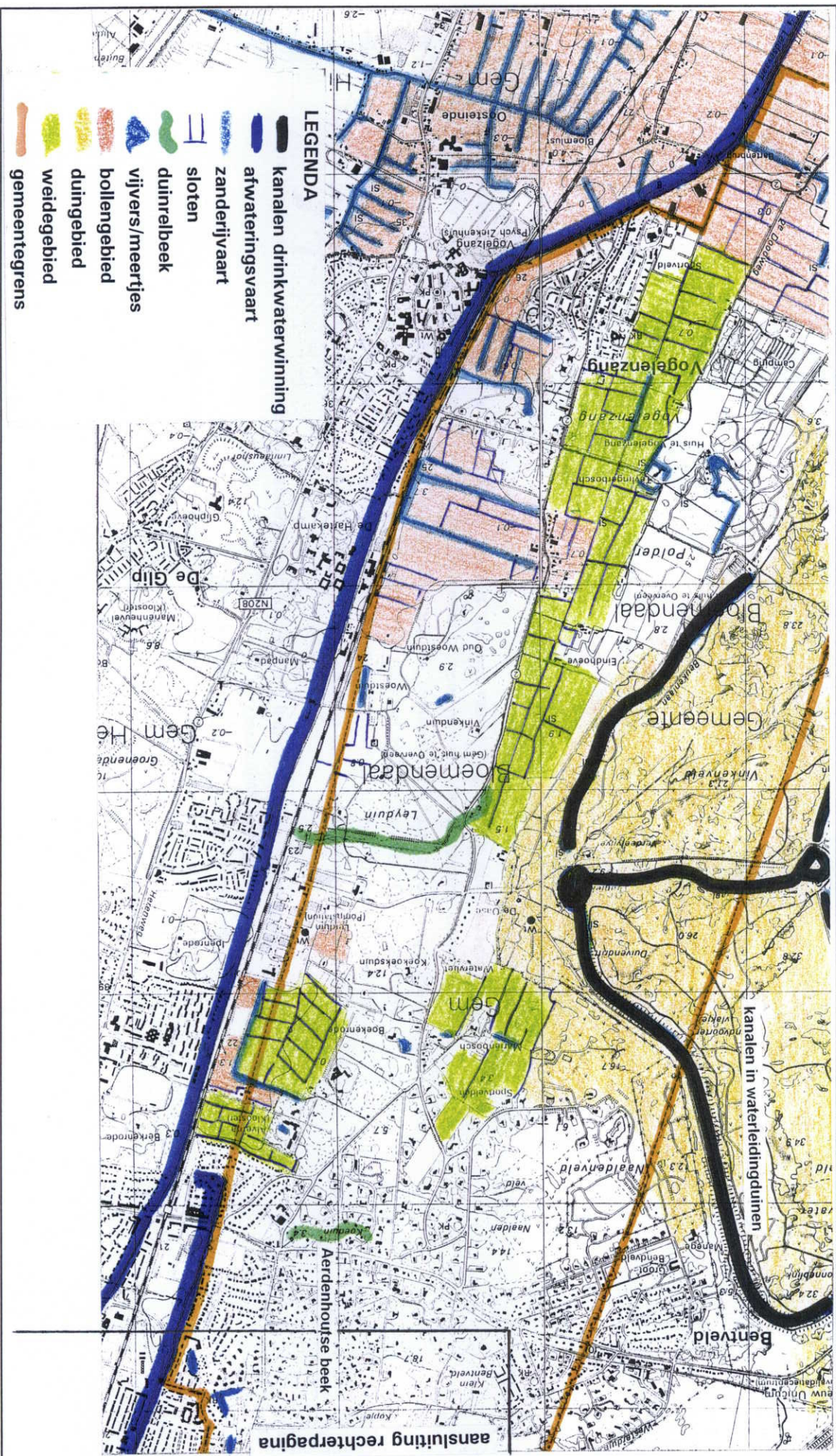
Binnen de gemeente Bloemendaal komen verschillende typen waterlopen voor, namelijk kanalen, vaarten, beken, vijvers en sloten. Het merendeel van de waterlopen is gerelateerd aan een bepaald landschapstype (bijvoorbeeld zanderijvaarten in bollengebieden en sloten in weidegebieden).

Duinrelsysteem

De verschillende waterlopen staan niet op zichzelf. Een groot deel van de de gemeente Bloemendaalse waterlopen maakt deel uit van een duinrelsysteem. Een duinrelsysteem omvat verschillende typen waterlopen zoals greppels, beekjes, sloten, vijvers en vaarten. Het water is zoet, relatief schoon en voedselarm. De duinrelstelsels hebben een ontwaterende en afwaterende functie. Voor het gehele stelsel is het van belang dat de aanvoer van voedselarm, zoet kwelwater gehandhaafd blijft. Dit betekent onder andere dat het polderpeil in de polders grenzend aan de binnenduinrand niet verlaagd mag worden.

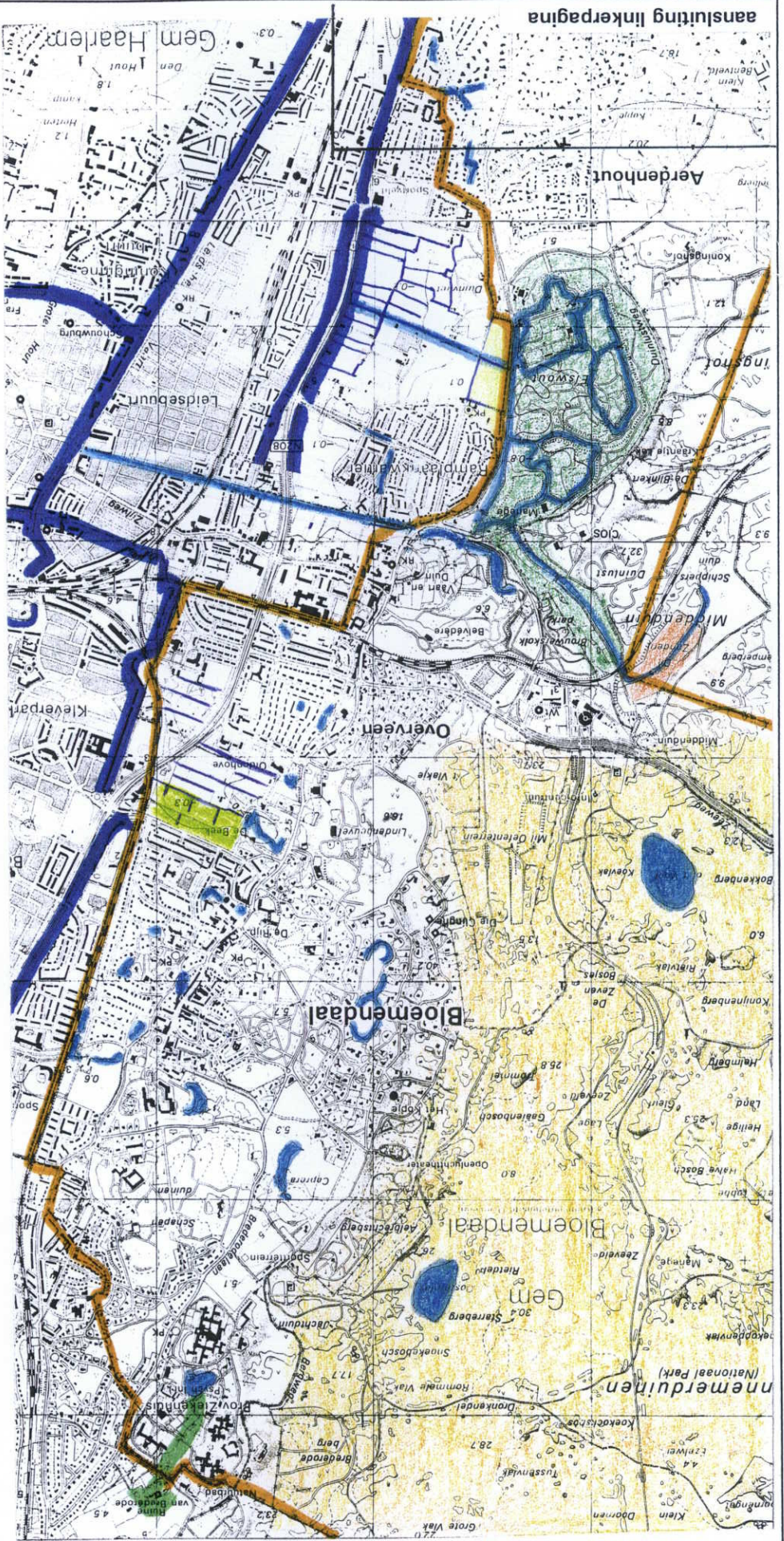
Binnen de gemeente Bloemendaal zijn globaal de volgende duinrelsystemen te onderscheiden:

- Meertje van Caprera - Wildhoef;
- Brouwersvaart, inclusief aangrenzende sloten;
- slotenstelsel van de strandvlakte omgeving Mariënbosch en Watervliet;
- slotenstelsel rond Alverna;
- Vogelenzangsebeek inclusief aangrenzende sloten.

Patroon van waterlopen

HOLLANDSCHAP

Duinbeken

In de gemeente Bloemendaal zijn nog twee duinbeken (onderdeel van het duinrelstelsysteem) herkenbaar, namelijk de Vogelenzangsebeek en de Aerdenhoutse Beek. Beide beken stromen door laaggelegen delen van de strandwal. Een duinbeek is een ondiepe watergang met een zandige bodem die kwelwater uit de duinen afvoert. Een duinbeek bepaalt haar eigen loop en heeft een meanderend karakter. Een duinrel onderscheidt zich van de duinbeek doordat zij gegraven is en geen meanderend karakter heeft. De Aerdenhoutse Beek kent een kronkelig verloop, ligt grotendeels droog en passeert verschillende particuliere tuinen. De Vogelenzangsebeek is een dunnel en ligt voor het grootste deel in Leyduin en voor een deel in de strandvlakte. De beek, met water, is nog duidelijk herkenbaar. Ter hoogte van de ruïne van Brederode bevindt zich nog een ondergrondse beek.

Kanalen

In de waterleidingsduinen is voor de drinkwaterwinning een stelsel van kanalen aanwezig. Deze hebben een kronkelig verloop vanwege de hoogtelijnen. Deze kanalen zijn alleen in het gebied zelf zichtbaar.

Vaarten kunnen worden onderverdeeld in de afwateringsvaarten en de zanderijvaarten. De Delft en de Leidsevaart zijn afwateringsvaarten en zorgen voor de afvoer van een teveel aan water uit de hoger gelegen gebieden. Zij liggen in de lengterichting van de strandvlakte. De zanderijvaarten, zoals de Brouwersvaart, de Marcellsvaart en de Houtvaart zijn gebruikt om het afgegraven zand per boot te kunnen transporteren. In de omgeving van Vogelenzang komen ook vaarten voor. Dit betreft een stelsel van zanderijvaarten in de afgegraven bollenvelden. Het patroon bestaat uit brede en loodrecht op elkaar staande zanderijvaarten.

Sloten

In de strandvlaktes is een stelsel van sloten aanwezig. De sloten zijn vrij onopvallend.

Vijvers

In de lager gelegen delen van de buitenplaatsen en nabij of in de bebouwde kommen bevinden zich verschillende waterpartijen. De vijvers zijn ontstaan op de lagere plekken in het gebied. Later is de esthetische functie toegevoegd.

6.2. Ruimtelijke waarden

Van belang zijn die waterlopen die een cultuurhistorische waarde of visueel ruimtelijke waarde vertegenwoordigen. Het type waterloop zegt iets over het ontstaan en het huidige voorkomen van het landschapstype. In de duinen zijn de waterlopen (infiltratiekanaal - meertjes) anders dan in het open gebied (grasland-slotten, bollenveld-zanderijvaarten) en die zijn weer verschillend van de waterlopen in de landgoederen (vijvers, Elswout - zanderijvaarten).

Landschappelijk waardevol zijn de twee beken, alle vaarten en de verschillende meertjes in bossen en buitenplaatsen.

Op dit moment zijn de ruimtelijke waarden van alle waterlopen niet bijzonder groot. Dit is veroorzaakt doordat een aantal waterlopen in het landschap niet of nauwelijks zichtbaar is. De oorzaken hiervan zijn de lage ligging, de geringe afmetingen, de versholten ligging in het bos of de grote afstand tussen de ontsluitingsweg en de waterloop.

6.3. Ecologische waarden

Vrijwel alle waterlopen binnen de gemeente Bloemendaal zijn een onderdeel van het duinrelstelsysteem. Het schone water in dit systeem is afkomstig uit de duinen. Het is gewenst dat het duinrelstelsysteem wordt hersteld. De waterkwaliteit van veel waterlopen kan daardoor toenemen. Vervolgens kan zich een waardevol flora- en faunaleven ontwikkelen. Verschillende waterlopen, bijvoorbeeld het Meerlje van Caprera, zijn reeds waardevol voor de natuur. Dit meerlje zal mogelijk binnenkort worden heringericht en met de vijver van Willdhoef worden verbonden. Hierdoor zullen de natuurwaarden verder toenemen en zal de afwatering worden verbeterd.

Ontwikkelingsrichting

Ontwikkelingsrichting 17

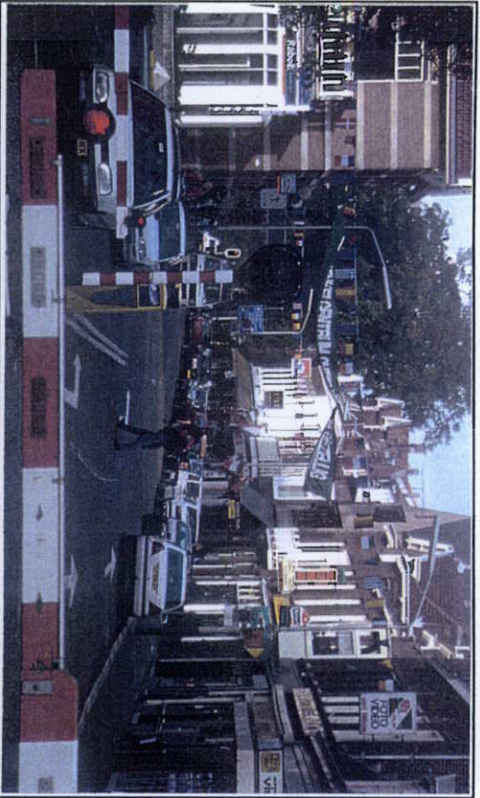
Om de herkenbaarheid van het landschap te behouden en te vergroten is behoud van gevarieerde waterlopen van belang.

Ontwikkelingsrichting 18

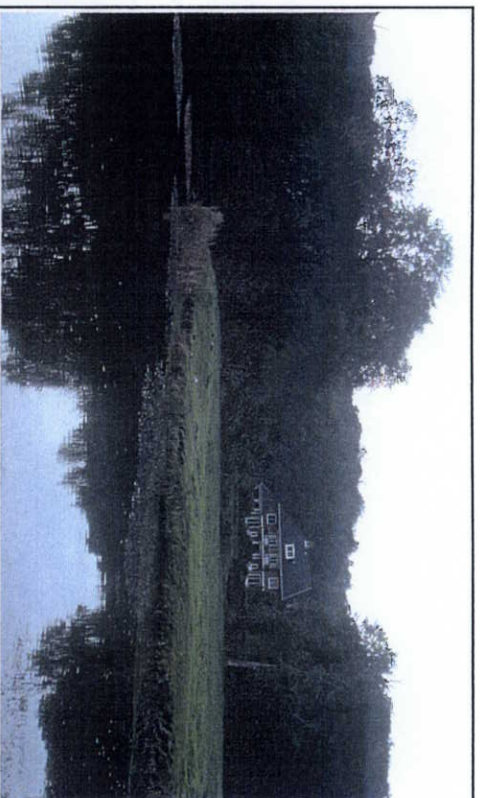
De herkenbaarheid van verschillende waterlopen dient te worden vergroot. Hierbij wordt met name gedacht aan het visualiseren van de duinbeken.

Ontwikkelingsrichting 19

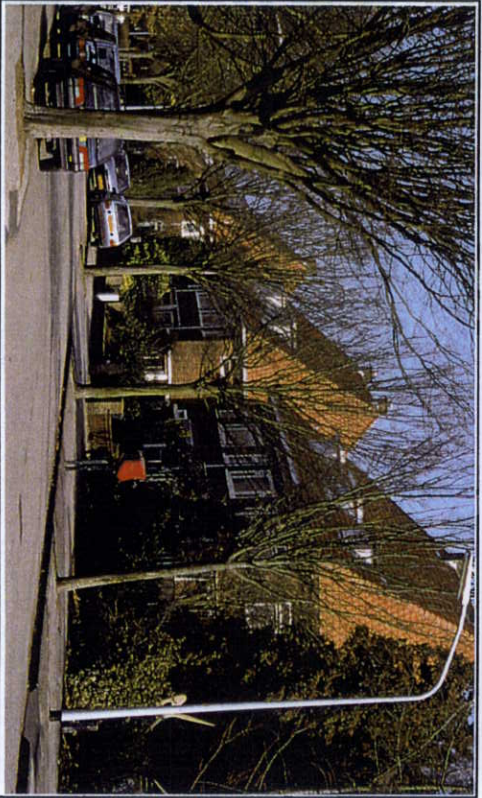
Het is van belang dat de duinrelsystemen worden behouden en waar mogelijk hersteld, zodat de ecologische waarden van de stelsels kunnen toenemen. Dit is tevens nuttig in verband met de afwatering van het gebied.

De 'stedelijke' dorpskern van Overveen

Een buitenhuis (type 1)

Bebouwingstype 3 (rijtshuizen)

De in het oog springende bebouwing van Bloemenheuvel
(gemeentehuis)

Beelden van enkele woongebieden

HOLLANDSCHAP

7. WOONGEBIEDEN

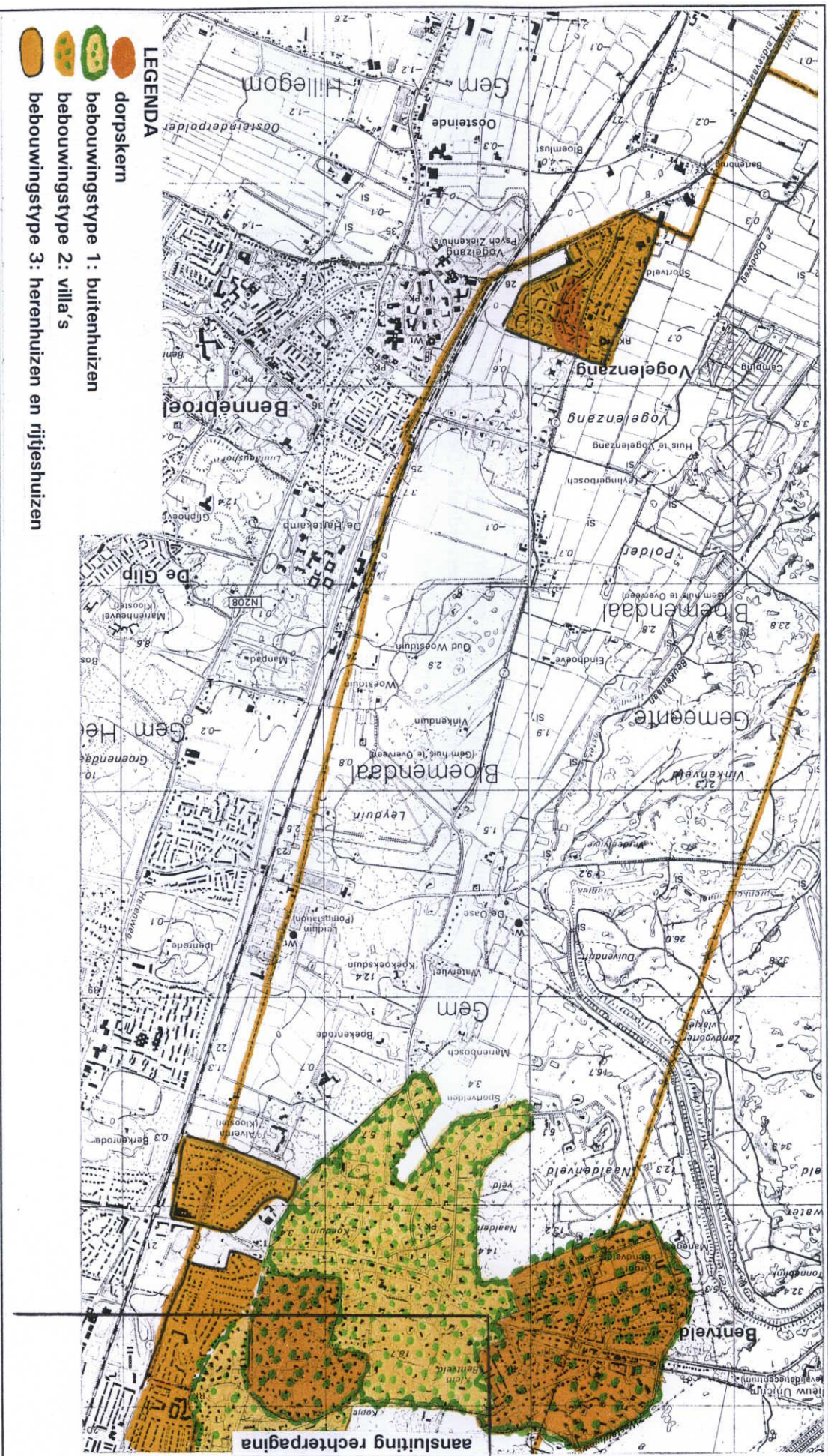
7.1. Stedebouwkundige opbouw

De gemeente Bloemendaal heeft haar eigen karakteristieke stedebouwkundige structuur. De gemeente kent vier kernen, namelijk van noord naar zuid gezien: Bloemendaal, Overveen, Aerdenhout en Vogelenzang. De stedelijke druk neemt in zuidelijke richting af. Aerdenhout kent geen dorpskern; de drie overige kernen hebben alle een kern met winkelvoorzieningen. De woongebieden bevinden zich aan of tussen de drie dorpskernen. Het is mogelijk een onderscheid aan te brengen tussen de verschillende woongebieden. De meer recentere uitbreidingswijken zijn van een geheel ander karakter dan de zeer ruim opgezette villa-wijken. De woongebieden zijn in 3 typen onderverdeeld. Deze onderverdeling is tot stand gekomen op basis van de type bebouwing (grootte, dichtheid, verkaveling) en de aard van de buitenruimte (bos, villa, straat).

7.2. Bebouwingstypen

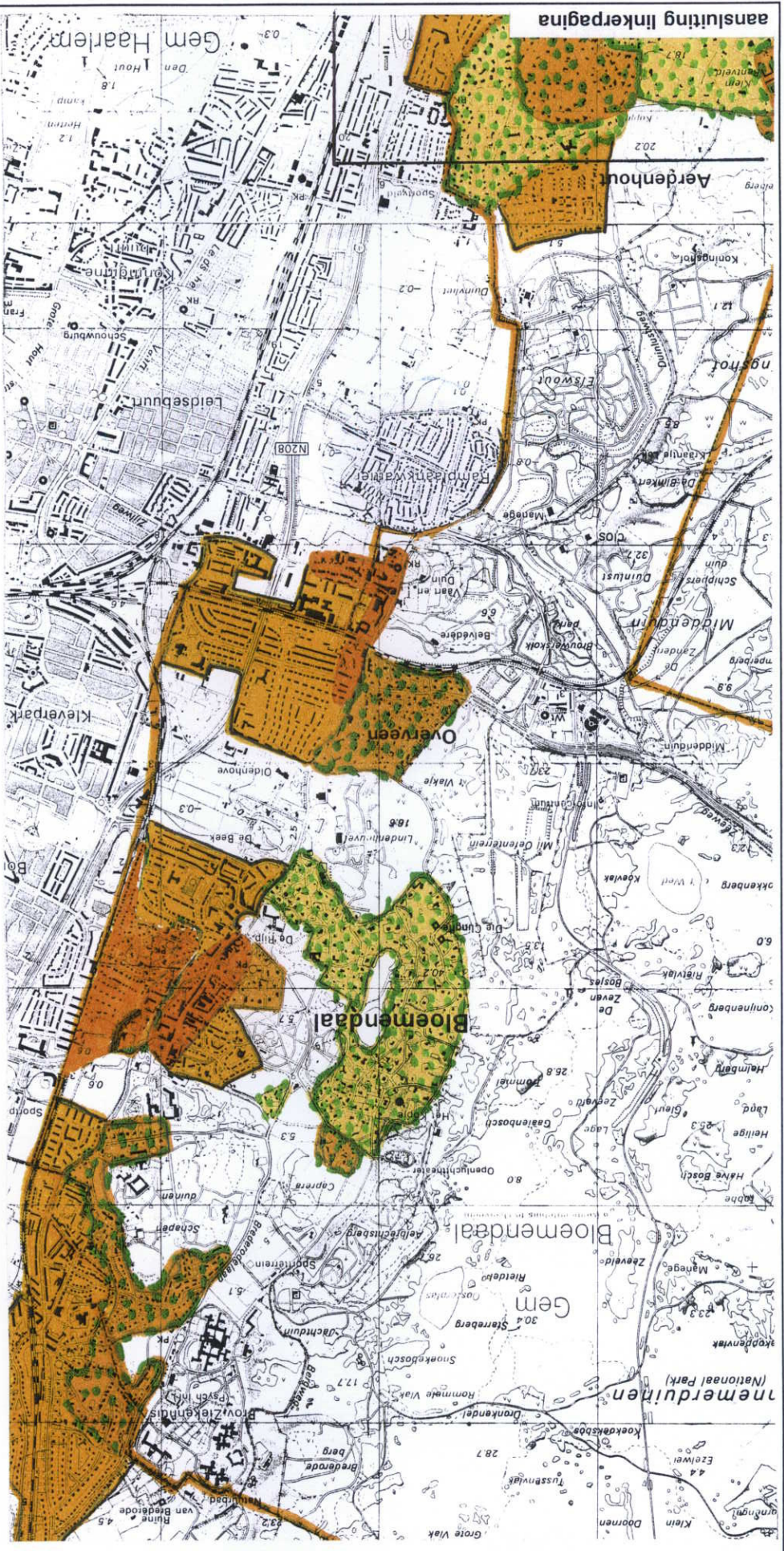
Kenmerken dorpskernen

- De kernen staan op zichzelf.
- Het karakter is vrij stenig.
- Het is veelal zichtbaar dat grote ruimtelijke veranderingen (aanleg spoorlijnen, verlegging hoofdwegen, nieuwbouw, eigendomswijzigingen) van invloed zijn geweest op het oorspronkelijk karakter van de kernen.
- De kernen vervullen voornamelijk een functie in de dagelijkse voorzieningen voor de villa's en uitbreidingswijken (Aerdenhout richt zich meer op Heemstede, Zandvoort en Bentveld).
- Het centrumgebied van de gemeente Bloemendaal heeft het hoogste voorzieningenniveau van de drie dorpskernen met winkelvoorzieningen.

Bebouwingstypen

HOLLANDSCHAP

Bebouwingsstypen

HOLLANDSCHAP

- De kern Overveen wordt in twee delen gesplitst door de spoorlijn.
- De kern Vogelenzang liep oorspronkelijk door tot de kerk. De Graaf Florislaan in Vogelenzang is een leuk voorbeeld van het oorspronkelijke karakter van de doorgaande wegen op de strandwal.

Bebouwingstype 1 - Buitenhuizen

- Dit type bevindt zich meestal op de hoger gelegen gronden.
- De gebouwen zijn vrij en royaal op de kavel gesitueerd.
- De gebouwen zijn overwegend door bos aan het zicht onttrokken.
- Het beeld wordt bepaald door een bosachtig, privé-karakter.
- Het wegenpatroon heeft meestal een kronkelig verloop. Hoofdontsluitingswegen zijn regelmatig voorzien van bosbermen; de straten hebben geen laanbeplantingen.

Bebouwingstype 2 - Villa's

- Dit type komt vooral voor op de halfhoge gronden.
- Er is sprake van een losse, meer regelmatige situering van de gebouwen.
- De gebouwen zijn half of meer aan het zicht onttrokken.
- Het privégroen vertoont een duidelijk aangelegd en gecultiveerd karakter.
- Het wegenpatroon vertoont een meer planmatig karakter. De hoofdontsluitingswegen zijn voorzien van een tweerijige laanbeplanting. In de straten komen soms 1 en soms 2 rijen laanbomen voor.

Bebouwingstype 3 - Herenhuizen en rijtjeshuizen

- Dit type bebouwing komt voor op de lagere gronden (strandvlakte).
- De planmatigheid van de verkaveling overheerst de natuurlijke omgeving.
- De bebouwing bestaat uit bouwblokken met twee-onder-een-kap of eengezinsrijtjeshuizen, veelal voorzien van voortuinen.

- Het straatbeeld wordt qua groen bepaald door straatbomen (ruime plantafstand, 2e/3e grootte bomen).
- Het wegenpatroon is fijnmazig en sterk planmatig.
- In de wijk komen regelmatig park- of plantsoenachtige groenobjecten voor die meestal vrij royaal van maat zijn (voornamelijk kijkfunctie).

7.3. Ontwikkelingsrichting in relatie tot het groen

De indeling in de verschillende bebouwingstypen biedt een handvat voor het versterken van de verschillen in openbare groenvoorzieningen. Hierdoor worden de ruimtelijke indeling en structuur sterker. Ook ontstaan hierdoor handvatten voor een beheersvisie.

Ontwikkelingsrichting 20

Uitgaan van het behouden en verder ontwikkelen van de kenmerken van het groen per bebouwingstype.

Ontwikkelingsrichting 21

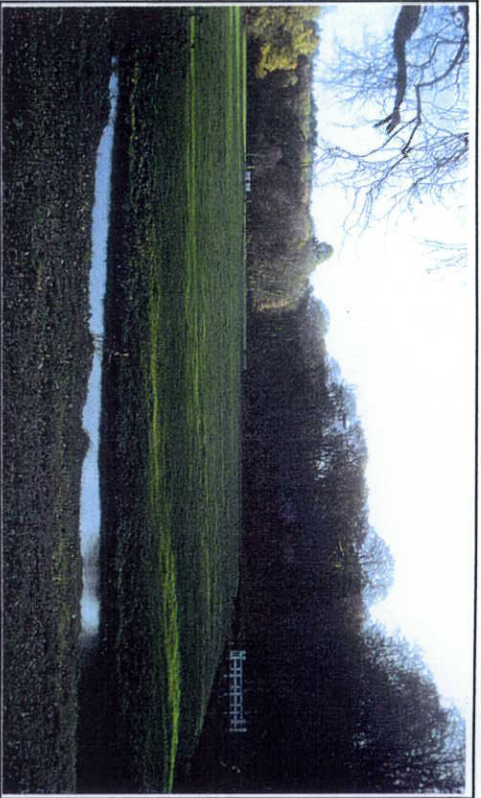
Het is gewenst dat in het wegen- en stratenpatroon een hiërarchie in profiel en karakter van het openbaar groen aanwezig is.

Ontwikkelingsrichting 22

Om het groene bosrijke karakter van de gemeente Bloemendaal ook binnen de bebouwde kom te kunnen ervaren is het van belang dat de groenstructuren van buiten de bebouwde kom zoveel mogelijk in de woonwijken worden opgenomen.

Ontwikkelingsrichting 23

Een representatief en sterk onderhoudsintensief karakter moet voorbehouden zijn aan specifieke situaties zoals dorpspleintjes, winkelstraten en bij openbare gebouwen.

De landschappelijke aanleg van landgoed Elswout

Beeld van het natuurgebied "De Kennemerduinen"

De fraaie Brouwerskolkvijver

Zicht op het Wethouder Laanpark

Beelden van enkele groenobjecten

HOLLANDSCHAP

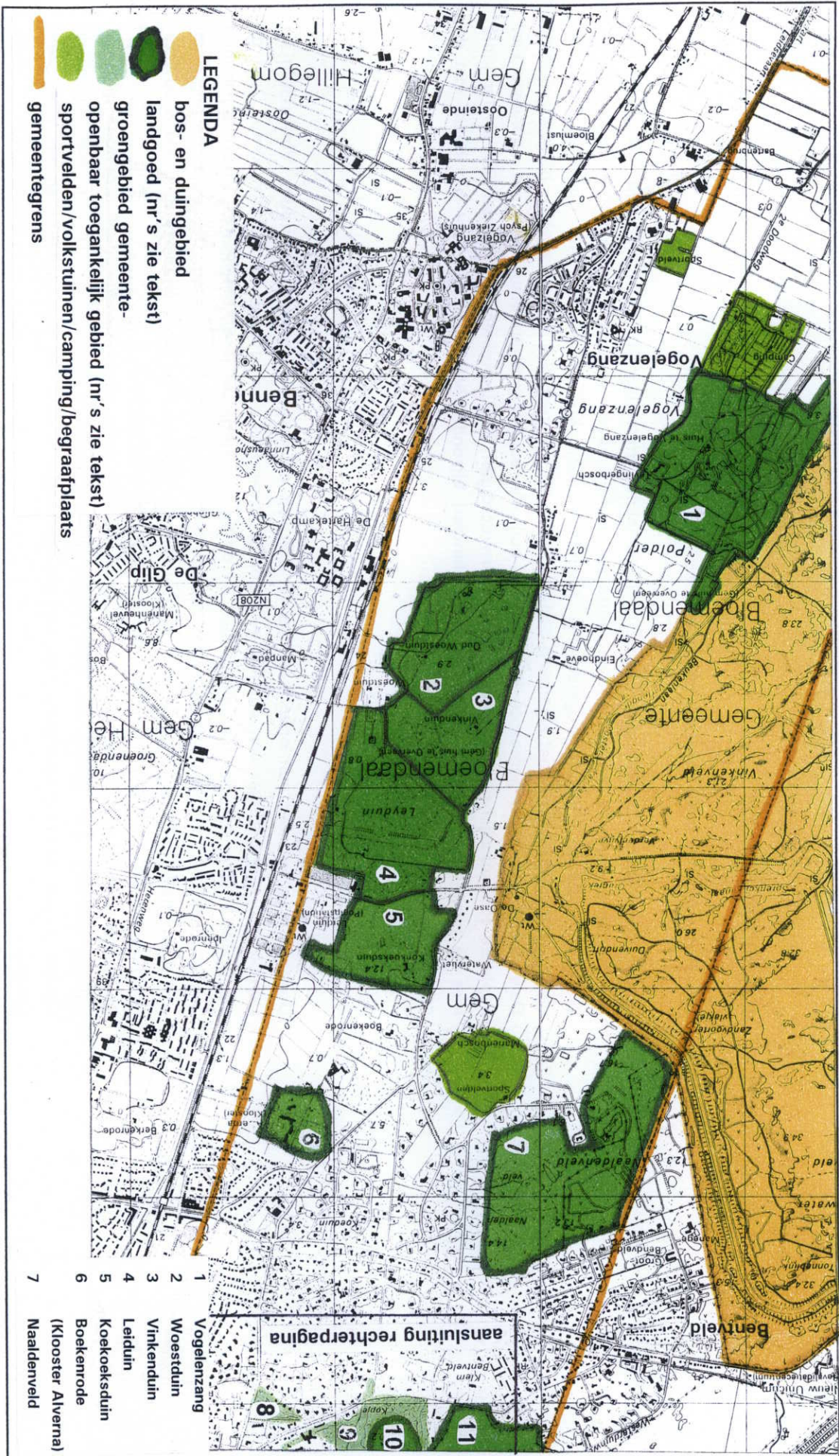
8. GROENOBJECTEN

8.1. Particuliere en semi-openbare groenobjecten

Binnen de gemeente Bloemendaal bevindt zich een aantal groenobjecten. Zij hebben voor een groot deel een particulier karakter (buitenplaatsen, grote tuinen e.d.) of een semi-openbaar karakter (Amsterdamse Waterleidingduinen, Huis te Vogelenzang, Kennemerduinen, Koningshof, Elswout, Caprera). De semi-openbare gebieden zijn in het algemeen onder voorwaarden toegankelijk (tegen betaling, bepaalde tijden). Daarnaast komt in de gemeente Bloemendaal nog een aantal sportterreinen voor, dat eveneens een beperkte toegankelijkheid kent. Samen vertegenwoordigen deze terreinen een aanzienlijke omvang die met de agrarische gronden (bloembollen, weilanden) bijzonder belangrijk zijn voor het beeld van de gemeente Bloemendaal.

8.2. Openbare groenobjecten

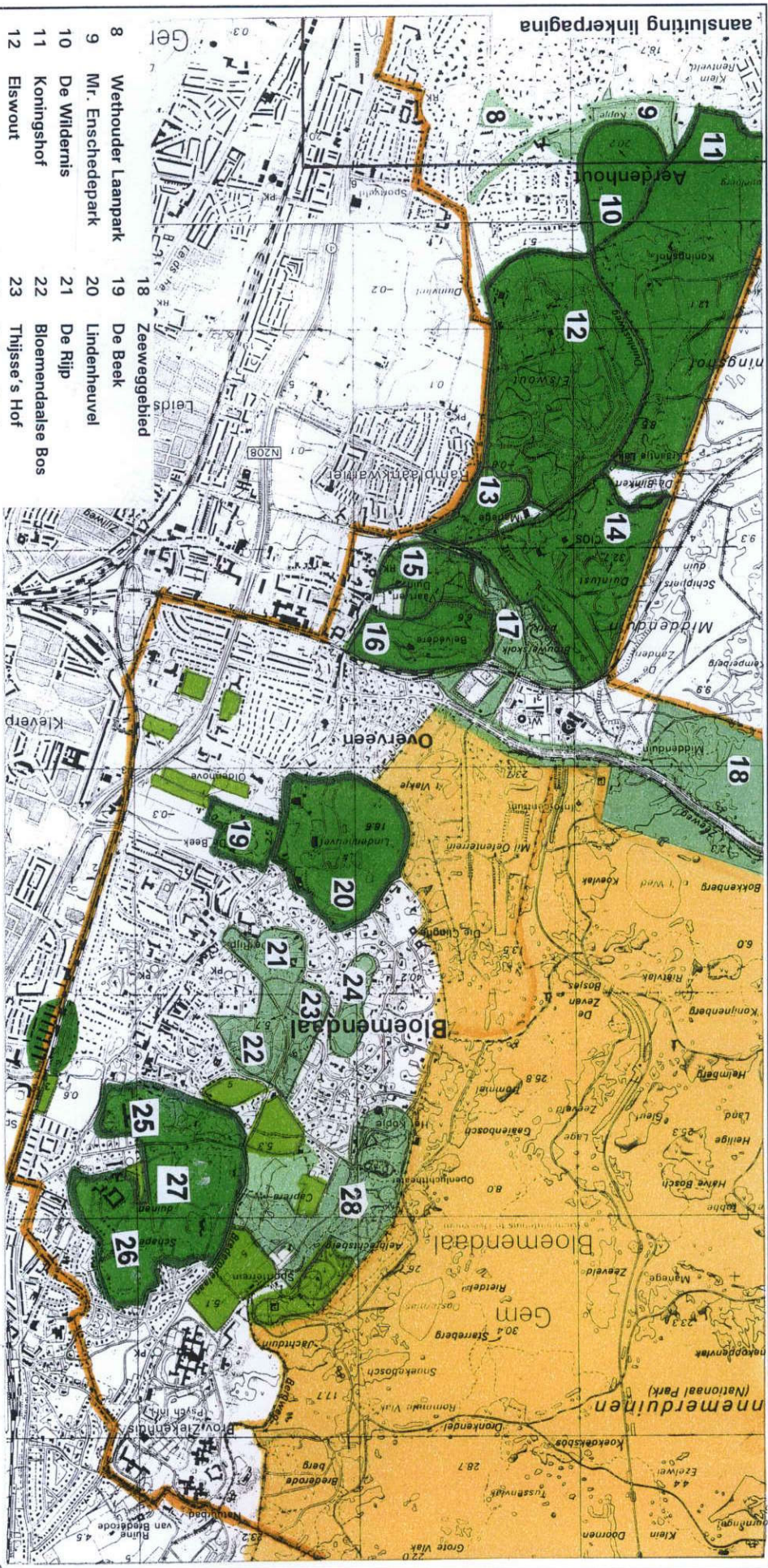
De groenobjecten met een openbaar karakter zijn, op de bosgebieden van Woestduin, Vinkenduin en Leyduin na, veel geringer van omvang en voor het overgrote deel in bezit van de gemeente. Door de verspreide ligging, de vrije toegankelijkheid en de ligging tussen of langs belangrijke ontsluitingswegen hebben deze gebieden een zeer grote invloed op de beleving van de omgeving. De gemeente heeft een aantal vrij grote bosachtige gebieden in beheer. Dit zijn Caprera, het Bloemendaalse Bos, het Brouwerskolkpark, het Mr. Enschedepark en het bosgebied Van Haamstedelaan. Daarnaast bevindt zich in de gemeente nog een aantal park- en plantsoenachtige groenobjecten van geringe omvang. Een aantal van deze kleine groenobjecten is betreedbaar. Dit zijn het Simon de Heerplantsoen, het Nagtegaalplantsoen, het groengebiedje rondom het Gemeentehuis en het Wethouder Laanpark.

- 1 Vogelenzang
- 2 Woestdun
- 3 Vinkendun
- 4 Leiduin
- 5 Koekoeksdun
- 6 Boekenrode
- 7 Naaldenveld

Groenobjecten

HOLLANDSCHAP

8	Wethouder Laanpark	18	Zeeweggebied
9	Mr. Enschedepark	19	De Beek
10	De Wildernis	20	Lindenheuvel
11	Koningshof	21	De Rijp
12	Elswout	22	Bloemendaalse Bos
13	Eiswoutshoek	23	Thijse's Hof
14	Duinlust	24	Duin en Daal
15	Vaart en Duin	25	Wildhoef
16	Belvédère	26	Dennenheuvel
17	Brouwerskolkpark	27	Schaepeendunnen
		28	Capera

Groenobjecten

HOLLANDSCHAP

8.3. Ontwikkelingsrichting

Ontwikkelingsrichting 24

De continuïteit van de grote groengebieden zoals alle landgoederen en de duningebieden is van zeer groot belang voor het behouden van de karakteristieke ruimtelijke opbouw van de gemeente Bloemendaal. Juist aan het voorkomen van deze gebieden ontleent de gemeente Bloemendaal haar identiteit. Het behouden en zo mogelijk versterken van deze gebieden is gewenst. Nieuwe ontwikkelingen in deze gebieden moeten met zorg worden begeleid.

Ontwikkelingsrichting 25

Door voor alle groengebieden een goede inrichtings- en beheersvisie op te stellen wordt de continuïteit gewaarborgd. Voor verschillende gebieden zijn reeds beheersplannen opgesteld; een weergave hiervan is opgenomen in bijlage 1.

Ontwikkelingsrichting 26

De inrichting en het onderhoud van de kleinere groenobjecten moeten aansluiten op het karakter van de plaatselijke omgeving en de groenstructuur. De esthetische eigenschappen zijn van groot belang. Tevens moet gewaakt worden voor de onderlinge continuïteit van de kleinere groenobjecten.

9. NATUURVRIENDELIJK BEHEER

Gezien de hoge ecologische waarden van grote delen van de gemeente Bloemendaal is het gewenst dat het beheer van groen, water en aanliggende gebieden zoveel mogelijk op natuurvriendelijke wijze plaatsvindt. Wat een natuurvriendelijk beheer voor de gemeente Bloemendaal kan inhouden, wordt aangegeven aan de hand van de volgende aspecten:

- Kruidenbeheer op verhardingen;
- beheer van grasvegetaties;
- beheer van sierplantsoen;
- beheer van bosplantsoen;
- beheer van waterlopen.

Kruidenbeheer op verhardingen

De afgelopen jaren is er een kentering te signaleren op het gebied van kruidengroei op verhardingen. Was het tot voor kort gewoon om ongewenste kruidengroei weg te spuiten (chemische bestrijding), tegenwoordig wordt bij het beheer meer gezocht naar alternatieven. De alternatieven worden gezocht in twee richtingen, namelijk het zoeken naar alternatieven voor het bestrijden van de kruidengroei zelf en het voorkomen van kruidengroei.

Alternatieven voor het bestrijden van kruidengroei zijn:

- Mechanisch beheer;
Het is mogelijk gebruik te maken van een borstel- en bandveegmachine (in combinatie met een veegmachine) om de bovengrondse delen van de kruiden te verwijderen.
- Thermisch beheer;
Met een brander kunnen de bovengrondse delen van de kruiden worden verhit, waardoor deze afsterven.

Methoden om kruidengroei te voorkomen:

- Door ervoor te zorgen dat ongewenste kruiden zich niet kunnen vestigen, wordt de kruidengroei beperkt. Dit kan door de hoeveelheid voeg te verminderen (kleine voegen, grotere tegels).
- Met een veegmachine kan de 'voedingsbodem' voor kruiden worden verwijderd (alleen op de rijweg).
- Door ontwerpaanpassingen kan de hoeveelheid verharding worden beperkt.

Op dit moment spuit de gemeente met afbreekbare middelen (alleen op verhardingen, niet in de beplantingen). Deze relatief goedkope werkwijze is een milieu-vriendelijke bestrijding.

Natuurlijk beheer van grasvegetaties

Het is mogelijk (delen van) gras op meer natuurvriendelijke wijze te beheren. Door een aantal jaren achtereen op dezelfde tijdstippen 2-3 maal per jaar te maaien en het maaisel af te voeren, wordt de bodem verschraald. Dit heeft tot gevolg dat een gevarieerde kruidenrijke en bloemrijke vegetatie kan ontstaan. Deze vegetaties zijn ook voor tal van insecten van waarde, zoals bijvoorbeeld de vlinder. Op de strandwal zal een andere vegetatie ontstaan dan op de kleiige strandvlakten.

De ecologische waarde is het grootst wanneer de kruidenrijke vegetaties aansluiting vinden op andere natuurvriendelijk beheerde gebieden.

Met het realiseren van kruidenrijke vegetaties kan de beleevingswaarde (bloemen-vlinder-bijen) van een gebied worden vergroot. Ook de seizoenbeleving wordt groter.

Natuurvriendelijk beheer van sierplantsoen

Het natuurvriendelijk beheer van sierplantsoen bestaat vooral uit het zeer beperkt omgaan met of geheel tegengaan van bestrijdingsmiddelen. Eventueel kan worden teruggegrepen op het schoffelen. Het is eveneens mogelijk te zorgen voor een bedekte bodem, waardoor ongewenste kruiden minder of geen kans krijgen uit te groeien. De bodem bedekken kan zowel met sierplantsoen als met verschillende kruiden. Natuurvriendelijk beheer is ook bewust omgaan met de uitgroei ruimte die struiken nodig hebben. Dit leidt tot minder beheersingrepen en daarmee tot minder schade aan eventueel aanwezige kleine fauna.

Natuurvriendelijk beheer van bosplantsoen

Beplantingen die bestaan uit bosplantsoen zijn uitstekend geschikt voor natuurvriendelijk beheer. De netheid bij deze beplantingen speelt een kleinere rol dan bij sierplantsoen. Een ecologische waardevolle beplanting kent structuur. Dat wil zeggen dat de beplanting bestaat uit zowel bomen, struiken als kruiden. De beplanting kent een variatie in leeftijdsopbouw en soortensamenstelling. Ook afwisseling in open en besloten delen komt de natuurwaarde (en ook de belevingswaarde) ten goede.

De natuurwaarden kunnen worden vergroot door het laten liggen van omgevallen bomen of afgebroken takken, het laten liggen van uitkomend hout en dergelijke.

Uitgangspunt voor het beheer is dat zo min mogelijk en slechts kleine ingrepen tegelijk worden uitgevoerd. Op die manier worden de beplanting en het bijbehorende dierenleven zo min mogelijk verstoord. Bij natuurvriendelijk beheer worden de soorten zo gekozen dat zij elkaar zo min mogelijk concurreren. Dit kan alleen bij voldoende ruimte.

Natuurlijk beheer van waterlopen

Een compleet ecosysteem van een waterloop bestaat uit zowel het water als uit de beide oevers. Met name de oever als overgang van land naar water vormt een interessant milieu. De gehele waterloop kan waardevol zijn voor flora en fauna. Vissen gebruiken de begroeiende oever als paaiplaats, fourageerplaats en aanhechtingsplaats voor eieren. Ook veel kleine waterdieren zoals waterlooien, waterwantsen e.d., zijn gebonden aan de watervegetatie langs de oever. Insekten, die voorkomen langs en op het water, vormen voedsel voor vissen. Kikkers en padden leggen hun eieren in ondiep water en zoeken hun voedsel op het land. Vogels worden vooral aangetrokken naarmate de begroeiing meer gevarieerd is en er een rietkraag aanwezig is (schuilplaats). De ecologische waarde van een watergang is het grootst wanneer deze onderdeel uitmaakt van een doorlopend stelsel van waterlopen.

Een oever die op ecologische wijze wordt ingericht en beheerd kan de belevingswaarde vergroten. Het is aan te raden te kiezen voor een combinatie van verschillende soorten oevers. Het kunnen ervaren van het water is ook een belangrijk uitgangspunt.

Om verlanding van de oeverzone te voorkomen is regelmatig beheer nodig. In ecologisch opzicht is het van belang dat het onderhoud jaarlijks (of 1x per twee jaar) in steeds dezelfde periode plaatsvindt (eind september/begin oktober). Het hoogheemraadschap van Rijnland schouwt momenteel 2x per jaar. Het is gewenst dat voor de gemeente Bloemendaal een 'oeverplan' wordt opgesteld. In samenspraak met de (gemeentelijke) beheerder van de waterlopen zou kunnen worden aangegeven waar oeververdedigingen zouden kunnen worden aangepast (bijvoorbeeld in plaats van beschoeiing een natuurvriendelijke oever). De diversiteit wordt verhoogd als niet overal hetzelfde beheer plaatsvindt. Alle materialen dienen te worden afgevoerd. Overhangende takken kunnen zorgen voor schaduw waardoor het verlandingsproces wordt vertraagd.

Ontwikkelingsrichting 27

Het is gewenst dat binnen de gemeente de verhardingen, grasvegetaties, sierplantsoen, bosplantsoen en waterlopen op natuurvriendelijke wijze worden beheerd. Voor de oevers van de waterlopen kan een oeverplan worden opgesteld.

10. VOORLICHTING

Om het groenbeleid op zowel de korte als de lange termijn doelmatig te kunnen uitvoeren is voorlichting en communicatie van groot belang. Hierbij kan worden gedacht aan de volgende onderdelen:

- een goede communicatie richting de politiek;
- een juiste coördinatie en afstemming binnen de sectie Groenvoorzieningen; bijvoorbeeld: voormannen-overleg, opleidingen en cursussen met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen in het groen;
- gerichte bewonersparticipatie (inspraakmogelijkheden, buurtbeheer, voorlichting natuurvriendelijk beheer);
- juiste afhandeling van klachten van burgers;
- gebruik maken van de persmogelijkheden;
- doen van regelmatig marktonderzoek; wat vindt de burger van het groen in de gemeente Bloemendaal?

Het is gewenst dat bovenstaande punten voor de gemeente Bloemendaal in een communicatieplan nader worden uitgewerkt.

11. KANSSEN EN BEDREIGINGEN

Eén van de belangrijkste karakteristieken van de gemeente Bloemendaal is het groen. Dit groenbeleidsplan geeft in een aantal ontwikkelingsrichtingen aan hoe het groen (in de breedste zin van het woord) zich verder kan ontwikkelen. Naast het groene aspect zijn er nog andere aspecten die mede van invloed zijn op het groene karakter van de gemeente Bloemendaal. In onderstaand overzicht worden de kansen en bedreigingen voor het Bloemendaalse groen geschetst.

Kansen:

- Zorgen voor een optimale advisering/voorzichting richting de bewoners. Heel veel van het groen binnen de gemeente is in particuliere handen.
- Het behouden en verder uitbouwen van een uitstekend woonmilieu (groen, bossen, landgoederen, lanen, mooi, ruïen, lage bebouwingsdichtheid, eigen identiteit, etc.).
- Het uitbuiten van de mogelijkheden van al het groen: herstel van verloren gegane cultuurhistorische waarden van bijvoorbeeld de buitenplaatsen, optimaal beheer van de bossen, parken e.d., terugbrengen van de oorspronkelijke flora en fauna van bos- en duingebieden, ervoor zorgen dat elke plek binnen de gemeente Bloemendaal uniek is.
- Het behouden en verder ontwikkelen van de recreatieve mogelijkheden van de gemeente voor zowel de eigen bewoners als voor mensen van buiten de gemeente Bloemendaal. Dit betekent dat hiervoor voorzieningen aanwezig moeten zijn (wandelp-, fiets- en ruiterpaden, gemarkeerde routes, parkeerplaatsen, informatie-borden, horeca-mogelijkheden etc.).
- Het behouden en verder ontwikkelen van de ecologische waarden en potenties van de gemeente; natuur is in! Natuur in de duinen, bossen, weilanden, langsa en in sloten, waterlopen en vaarten, natuur ook in de particuliere tuinen.

- Het omzetten van intensieve landbouwgronden naar meer extensievere vormen; dit betekent dat rekening moet worden gehouden met broedtijden van vogels (er kan dus pas laat worden gemaaid), geen of minimaal gebruik van chemische middelen (schonere bodem en grondwater), voldoende ruimte voor natuurvriendelijke oevers, optimaal herstel van het duinrellensysteem.
- Het zorgen voor een optimale beleving van de landschappelijke karakteristieken; afwisseling open/be-sloten, met name vanaf de ontsluitingswegen (auto, fiets en wandel), afwisseling beeld van de typen watersystemen, herkenbare landgoederen, parken en bosgebieden, etc.

DE GEMEENTE BLOEMENDAAL BLIJFT MET HAAR GROEN UNIEK

Bedreigingen:

- Het voortdurende proces van de behoefte aan nieuwe bouwlocaties.
- De toename van het verkeer zorgt voor uitbreidingen aan infrastructuur (zowel nieuwe aanleg als aanpassingen in de maat van wegen (zoals wegverbredingen), de toename van het verkeer zorgt voor verstoring (tast dus het milieu aan voor wonen, recreëren en natuur).
- De intensieve vormen van de landbouw zorgen voor het beperkt blijven van de natuurwaarden en de recreatieve mogelijkheden (bollenland levert geen natuurwaarden op en het gebruik van chemische middelen tast de waterkwaliteit in de landbouwgebieden aan).
- Het langzaam maar zeker verloren gaan van de groene identiteit van de gemeente Bloemendaal; de landschapskennmerken zullen steeds meer gaan vervagen (volgebouwde strandwallen en vlakten, overal verkeer, veel nieuwbouw zoals overal in Nederland, op elkaar lijkende landgoederen (groene brei), alleen bollenland, etc.). Als de ontwikkelingen in de toekomst in hetzelfde tempo gaan als de laatste twintig-derdig jaar, zal de gemeente Bloemendaal sterk aan natuur- en landschapswaarden inboeten.

DE GEMEENTE BLOEMENDAAL ZAL AAN NATUUR- EN LANDSCHAPSWAARDE INBOETEN

12. CONCLUSIES

Dit groenbeleidsplan betreft een herziening van het groenbeleidsplan uit 1986. In dit hoofdstuk wordt per aspect (landschap, ecologie, ontsluiting, waterlopen, e.d.) kort ingegaan op de overeenkomsten en de verschillen tussen beide groenbeleidsplannen.

De hoofdlijnen uit het groenbeleidsplan van 1986 zijn gehandhaafd. De belangrijkste wijzigingen en aanvullingen hebben in hoofdzaak betrekking op het ecologische aspect.

Beleid

Het beleid op rijks-, provinciaal en intergemeentelijk nivo benadrukt het handhaven van de herkenbare landschapstypen, het realiseren en verder ontwikkelen van de ecologische structuur en de natuurwaarden. Volgens de gemeentelijke Nota Landgoederen dienen de kwaliteiten van de landgoederen bewaard te blijven.

Landschap

Voor de gemeente Bloemendaal zijn de volgende landschappelijke elementen van belang: afwisseling open strandvlakten en besloten strandwallen, de groenobjecten waaronder de landgoederen, het patroon van waterlopen, de lineaire ontsluiting en de diversiteit aan bebouwing.

De meest belangrijke ontwikkelingsrichtingen gaan uit van het versterken van de landschappelijke kenmerken, het tegengaan van nivellering en het handhaven van de open en besloten ruimtes. Dit betekent een voortzetting van het oude groenbeleidsplan.

Ecologie

De gemeente Bloemendaal maakt voor een groot deel uit van een ecologisch kerngebied. Naast de lineaire ecologische structuur (zee, duinen, bos, landgoederen) is er sprake van een aantal dwarsverbindingen tussen de gemeente Bloemendaal en Haarlem. Op dit moment zijn de natuurwaarden van veel gebieden in de gemeente Bloemendaal vrij groot.

De ontwikkelingsrichtingen gaan uit van het verder ontwikkelen van de ecologische structuur en de natuurwaarden. Dit betreft de duingebieden, de landgoederen, de waterlopen (duinrel-/beekstelsels), de Relatienotagebieden en allerlei kleine landschapselementen. Het beleid op het ecologische vlak vormt een aanvulling op het oude groenbeleidsplan.

Ontsluiting

In de gemeente Bloemendaal is de karakteristieke langgerekte ontsluitingsstructuur gekoppeld aan de ligging van de strandwallen. Daarnaast zijn verschillende oost/westverbindingen aanwezig, waaraan de woonwijken zijn gelegen. De opbouw van het landschap is vanaf de noord/zuid-wegen duidelijk herkenbaar.

Met name het behoud van de zichtlijnen bij de open strandvlakten is van wezenlijk belang voor het karakter van de gemeente Bloemendaal. Dit sluit geheel aan op het groenbeleidsplan van 1986.

Waterlopen

De waterlopen zijn gerelateerd aan de opbouw van het landschap. Binnen de gemeente komen kanalen, afwateringsvaarten, zanderijvaarten, duinrel-/beekstelsels en diverse vijvers voor.

De ontwikkelingsrichtingen gaan uit van het vergroten van de herkenbaarheid van de diverse waterlopen.

Met name het herstellen van de duinrelsystemen is gewenst.

In hoofdlijnen sluit dit beleid aan op het oude groenbeleidsplan. Het extra benadrukken van de duinrelsystemen is nieuw, mede in verband met de afwateringsfunctie.

Bebauwing

Bloemendaal is een groene gemeente met vier dorpskernen: Bloemendaal, Overveen, Aerdenhout en Vogelenzang. De bebouwing is te verdelen in 3 typen (buitenhuizen, villa's en herenhuizen/rijeshuizen).

De ontwikkelingsrichtingen gaan uit van het versterken van de onderlinge verschillen van de bebouwingstypen. Dit sluit geheel aan bij het groenbeleidsplan 1986.

Groenobjecten

Binnen de gemeente bevindt zich een groot aantal groenobjecten, deels in particulier bezit (vooral landgoederen), deels semi-openbaar (duingebieden, enkele buitenplaatsen) of openbaar (bosachtige gebieden, parken en plantsoenen).

In de ontwikkelingsrichtingen is aangegeven dat de continuïteit van de groengebieden van belang is voor de identiteit van de gemeente Bloemendaal. Dit is overeenkomstig het oude groenbeleidsplan.

Natuurvriendelijk beheer

Om de ecologische waarden binnen de gemeente Bloemendaal te vergroten is het gewenst dat het beheer van groen, water en aanliggende gebieden zoveel mogelijk op natuurvriendelijke wijze plaatsvindt. Dit betreft een toevoeging ten opzichte van het oude beleidsplan.

Voorlichting

Om het groenbeleid op zowel de lange als de korte termijn te kunnen uitvoeren zijn voorlichting en communicatie van groot belang. Ook in het beleidsplan van 1986 was hier al aandacht voor.

13. OVERZICHT ONTWIKKELINGSRICHTINGEN

13.1. Ontwikkelingsrichtingen

Ontwikkelingsrichting 1:

Het streven naar het versterken van de landschappelijke kenmerken op basis van de landschappelijke dragers. Landschappelijke dragers zijn het patroon van strandwallen en strandvlakten, de hoofdontsluiting, de woongebieden en de groengebieden. De groenstructuur wordt gebaseerd op de landschappelijke dragers.

Ontwikkelingsrichting 2:

Het is van belang dat de landschappelijke nivellering zo gering mogelijk is. Juist de afwisseling van de open en besloten ruimtes moet worden gehandhaafd en verbeterd.

Ontwikkelingsrichting 3:

Binnen de strandwal is er sprake van drie trajecten. Deze kunnen de identiteit van de dorpskernen versterken. Het zuidelijke traject heeft een agrarische uitstraling, het middendeel een monumentaal karakter en het meest noordelijk gelegen traject is, voor Bloemendaalse begrippen, het meest verstedelijkt. Deze drie karakters vormen een uitgangspunt voor de nadere uitwerking.

Ontwikkelingsrichting 4:

Het openbaar groen en het particulier groen moeten zoveel mogelijk met elkaar verweven zijn. Hiervoor kan het communicatiemiddel 'voorlichting' worden ingezet.

Ontwikkelingsrichting 5

De natuurwaarden van de duingebieden en de landgoederen (het kerngebied van de Ecologische Hoofdstructuur) dienen behouden en versterkt te worden. De gemeente kan hier zo mogelijk een actieve rol in spelen. Nieuwe ontwikkelingen in deze gebieden vragen extra aandacht.

Ontwikkelingsrichting 6

Het is van belang dat naast de lineaire ecologische structuur ook enkele natte en droge dwarsverbandingen in oostwest richting worden versterkt. Ruimtelijke ontwikkelingen in strijd met de natuurlijke ontwikkeling van deze dwarsverbanden moeten zoveel mogelijk in overeenstemming worden gebracht met de gewenste ecologische structuur.

Ontwikkelingsrichting 7

De natuurwaarden van de beken, sloten en vijvers dienen zo optimaal mogelijk te zijn. Planmatige herinrichting gekoppeld aan milieuvriendelijk beheer is hierbij gewenst. Met name de twee duinbeken en de verschillende vijvers en meerfjes, als onderdeel van het duinreelsysteem, zijn hiervoor geschikt.

Ontwikkelingsrichting 8

Het is gewenst op de strandvlakten die onderdeel zijn van het Relatienotagebied een kruidentrijke vegetatie te ontwikkelen die voor vogels ook waardevol zal zijn. Een aangepast beheer van de weilanden is gewenst. Hiermee worden de natuurlijke relaties tussen het duingebied-weidegebied-landgoederen op de strandwal vergroot. Ruimtelijke ontwikkelingen in strijd met de natuurfunctie dienen te worden voorkomen.

Ontwikkelingsrichting 9

De kleine landschapselementen als bermen, houtsingels en bosbermen dienen op een natuurvriendelijke wijze te worden beheerd. Dit kan de natuurwaarden behouden en mogelijk vergroten.

Ontwikkelingsrichting 10

Het is gewenst dat in een Uitwerkplan Ecologie wordt aangegeven wat per gebied de exacte natuurwaarden zijn en hoe de ecologische structuur verder kan worden ontwikkeld.

Ontwikkelingsrichting 11

Het behouden en verder ontwikkelen van de groenstructuur die gekoppeld is aan de lineaire hoofdontsluiting. Deze groenstructuur is de volgende:

- agrarisch gebied: bosrand - bosberm - houtwal
- monumentaal deel: monumentale lanen
- verstedelijkt deel: lanen afgewisseld met bos en struvelen.

Het doorgaande karakter, de continuïteit, van de groenstructuur moet zoveel mogelijk worden benadrukt.

Ontwikkelingsrichting 12

Het behouden en verder ontwikkelen van de groenstructuur die gekoppeld is aan de oost-westverbinding. Dit betekent dat ingespeld moet worden op de verschillende landschappelijke overgangen van de zee, via de duinen en de binnenduintrand, naar het meer stedelijke gebied.

Ontwikkelingsrichting 13

De aanwezige zichtlijnen in de open ruimten (met name van de strandvlakten) vormen het uitgangspunt bij het beleid en het beheer van de lineaire beplantingen;
voorgond: transparant (zorgt voor contrast dicht/open)
achtergrond: aandacht voor inrichting en aankleding.

Ontwikkelingsrichting 14

Het is gewenst dat er voor de laanbeplantingen en de lineaire groenelementen een planmatige beheers- en vervangingsstrategie aanwezig is.

Ontwikkelingsrichting 15

Het is gewenst dat er een kwalitatief goed fietspadennet in het buitengebied aanwezig is. Het is gewenst dat al fietsende de kenmerkende ruimtelijke opbouw van de gemeente Bloemendaal goed te ervaren is.

Ontwikkelingsrichting 16

Gezien de aard van de gemeente Bloemendaal (bos, duin, strand) is een goed functionerend ruiterspadennet van belang. Schade aan natuurwaarden en overlast aan andere gebruikers en omwonenden moeten zoveel mogelijk worden voorkomen.

Ontwikkelingsrichting 17

Om de herkenbaarheid van het landschap te behouden en te vergroten is behoud van gevarieerde waterlopen van belang.

Ontwikkelingsrichting 18

De herkenbaarheid van verschillende waterlopen dient te worden vergroot. Hierbij wordt met name gedacht aan het visualiseren van de duinbeken.

Ontwikkelingsrichting 19

Het is van belang dat de duinreystemen worden behouden en waar mogelijk hersteld, zodat de ecologische waarden van de steilsels kunnen toenemen. Dit is tevens nuttig in verband met de afwatering van het gebied.

Ontwikkelingsrichting 20

Uitgaan van het behouden en verder ontwikkelen van de kenmerken van het groen per bebouwingstype.

Ontwikkelingsrichting 21

Het is gewenst dat in het wegen- en stratenpatroon een hiërarchie in profiel en karakter van het openbaar groen aanwezig is.

Ontwikkelingsrichting 22

Om het groene bosrijke karakter van de gemeente Bloemendaal ook binnen de bebouwde kom te kunnen ervaren is het van belang dat de groenstructuren van buiten de bebouwde kom zoveel mogelijk in de woonwijken worden opgenomen.

Ontwikkelingsrichting 23

Een representatief en sterk onderhoudsintensief karakter moet voorbehouden zijn aan specifieke situaties zoals dorpspleintjes, winkelstraten en bij openbare gebouwen.

Ontwikkelingsrichting 24

De continuïteit van de grote groengebieden zoals alle landgoederen en de duningebieden is van zeer groot belang voor het behouden van de karakteristieke ruimtelijke opbouw van de gemeente Bloemendaal. Juist aan het voorkomen van deze gebieden ontleent de gemeente Bloemendaal haar identiteit. Het behouden en zo mogelijk versterken van deze gebieden is gewenst. Nieuwe ontwikkelingen in deze gebieden moeten met zorg worden begeleid.

Ontwikkelingsrichting 25

Door voor alle groengebieden een goede inrichtings- en beheersvisie op te stellen wordt de continuïteit gewaarborgd. Voor verschillende gebieden zijn reeds beheersplannen opgesteld; een weergave hiervan is opgenomen in bijlage 1.

Ontwikkelingsrichting 26

De inrichting en het onderhoud van de kleinere groenobjecten moeten aansluiten op het karakter van de plaatselijke omgeving en de groenstructuur. De esthetische eigenschappen zijn van groot belang. Tevens moet gewaakt worden voor de onderlinge continuïteit van de kleinere groenobjecten.

Ontwikkelingsrichting 27

Het is gewenst dat binnen de gemeente de verhardingen, grasvegetaties, sierplantsoen, bosplantsoen en waterlopen op natuurvriendelijke wijze worden beheerd. Voor de oevers van de waterlopen kan een oeverplan worden opgesteld.

13.2. Financiële gevolgen

Om de verschillende ontwikkelingsrichtingen die voortvloeden uit dit Groenbeleidsplan nader uit te kunnen werken is jaarlijks gemiddeld een bedrag van ca. f. 20.000,-- tot f. 25.000,-- nodig.

14. LITERATUUR

- Nota Natuurbeheer in de Amsterdamse Waterleidingduinen 1990 - 2000, Gemeenteblad 1992, bijlage L.
- Beleidsnota natuur en landschap, Deelnota Ecologische structuren en natuur- en landschapsbouw, Provincie Noord - Holland, 1993.
- Intergemeentelijk structuurplan Zuid - Kennemerland, plan en toelichting, juli 1993.
- Plan voor het nationaal park zuid- kennemerland, beheer inrichting voorlichting educatie, april 1994.
- Bloemendaal bosbeheer bos - en duinparken, deel 1 t/m 7, Hollandschap en bosbureau Wageningen, oktober 1991.
- Groenbeleidsplan gemeente Bloemendaal, P. van Loon, 1986.
- Nota landgoederen - bestemmingsplan buitengebied, Gemeente Bloemendaal, mei 1995.
- Landgoederen van Zuid- Kennemerland, L.H. Albers, 1984.
- Natuurbeleidsplan, Ministerie LNV, 1989.
- Duinen voor de Wind, Stichting Duinbehoud, juni 1992.
- Natuurgids Het Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, 1992.

- **Landschapsecologie van de Nederlandse Kust, Henk Doing, 1988.**
- **Plan van aanpak Buitengebied, Gemeente Bloemendaal.**
- **Integraal waterbeheer duinrasterstelsels, Provincie Noord-Holland, 1991.**

BIJLAGE 1

Doelstellingen verschillende groenobjecten gemeente Bloemendaal.

Bron: Bloemendaal Bosbeheer Bosparken, deel 1 t/m 7.

1. Bloemendaalse Bos

Het Bloemendaalse Bos bestaat uit 5 delen die rond de Brederodelaan liggen. Dit zijn onder andere verschillende bosgebieden, het Thijssse's Hof met het Pannekoekenhuisje en de Hertenkamp. In deel 1 van de serie is op basis van de historisch gegroeide opbouw van het Bloemendaalse Bos een visie gegeven op het toekomstig beheer van het bosgebied. Als doelstellingen gelden onder andere

- het functioneren als fraai bebost landschappelijke element in het hart van de gemeente Bloemendaal;
- het bieden van extensieve (wandel-) recreatiemogelijkheden;
- het behouden van resten van een cultuurgoed dat zich nog laat herkennen in een fraaie lanenstructuur.

2. Caprera

Caprera bestaat uit een wandelpark, het Openluchttheater, het Koningin Wilhelminaduin en het Kopje. In deel 2 wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van Caprera en het huidige voorkomen.

Als algemene uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling worden o.a. genoemd:

- het instandhouden van het bosgebied inclusief de functie van de verschillende voorzieningen;
- streven naar een zonering van beplantingsbeelden, het zichtbaar maken van de verschillen in de ondergrond door variatie in bostypen, een ecologisch beheer.

3. Het Brouwerskolkpark

Het Brouwerskolkpark is ontstaan rond de Brouwerskolk, een kunstmatige vijver ten gevolge van de zandwinning. Het heldere water is gebruikt door de bierbrouwerijen. Deel 3 geeft een beschrijving van de huidige beelden en functies van dit park. Als uitgangspunten worden genoemd:

- het behouden van bestaande cultuur-, natuur-, en landschappelijke waarden;
- het instandhouden en het versterken van de bestaande hoogteverschillen en de huidige verschillen in beplantingstypen.

4. Het Zeewegegebied

Deel 4 betreft de wegbeplantingen en de aangelegen terreinen tussen Overveen en Bloemendaal aan Zee.

De uitgangspunten zijn als volgt:

- het behouden en ontwikkelen van een duingebied, met een gebiedseigen karakter waar natuurlijke processen plaatsvinden;
- het bieden van extensieve (wandelen-fiets-)recreatiemogelijkheden voor omwonenden en toeristen.

5. Het Mr. H. Enschedepark

In deel 5 van de serie wordt ingegaan op het Mr. Enschedepark, het Bovenwegkwartier en het voetpad tussen de Van Vollenhovenlaan en de Leeuwerikkenlaan. De uitgangspunten zijn de volgende:

- het behouden van de bestaande cultuur-, natuur-, en landschappelijke kwaliteiten;
- het instandhouden en versterken van verschillen in beplantingstypen.

6. Inventarisatie vitaliteit bossen

Deel 6 betreft een inventarisatie van de vitaliteit van de bossen.

Voor alle doelstellingen en uitgebreide gebiedsbeschrijvingen wordt verwezen naar de genoemde delen.

De bijbehorende werkzaamheden zijn weergegeven in deel 7, werkplan 1991 - 1996.

BILAGE 2

BEORDELING VAN DE BEBOUWINGSMOGELIJKHEDEN VANUIT EEN LANDSCHAPPELIJK EN ECOLOGISCH PERSPECTIEF BINNEN DE GEMEENTE BLOEMENDAAL

INHOUD	PAG.
1. Inleiding	53
2. Duingebieden	54
3. Bebouwde gebieden	55
4. Beboste gebieden	57
5. Open gebieden	61
6. Aanbevelingen	62

Bijlage A: Aspecten die nader onderzoek behoeven bij het afwegen van al of niet bebouwen van een gebied.

1. Inleiding

Binnen de gemeente Bloemendaal leeft de wens om te onderzoeken hoe de ontwikkeling van het verder bebouwen binnen de landschappelijke structuur verloopt. De vraag is waar nog gebouwd kan worden. De gemeente werkt al geruime tijd aan de "verdichtingsnota". Gevraagd is om, gezien vanuit de landschappelijke- en ecologische structuur, aan te geven waar eventueel verder kan worden gebouwd.

Wij zeggen in ieder geval: Bloemendaal ga zeer zorgvuldig om met het verder bouwen binnen uw gemeente!

Wanneer de ontwikkelingen in het landschap worden bekeken, is er een toename van bebouwing vanaf het begin van deze eeuw. De gemeente Bloemendaal ontleent haar karakter juist aan het groene bos- en duinrijke beeld. Waar ligt de grens van verder bebouwen? Deze grens is niet duidelijk aan te geven. Kan het bouwen van één villa in bosgebied A schade aanrichten? Nu, één villa kan waarschijnlijk geen kwaad, maar meestal blijft het niet bij een. Waar ligt de grens?

In hoeverre de gemeente Bloemendaal verder kan uitbreiden is in eerste instantie een planologische keuze. In deze notitie wordt aangeven hoe de gemeente Bloemendaal eventueel met het verder bebouwen zou kunnen omgaan. In ieder geval is een grote voorzichtigheid geboden. Het behouden en het verder ontwikkelen van het groene imago van de gemeente Bloemendaal moet voorop staan. Dit is echter een politieke keuze.

Om eenvoudig op de verdichtingsnota te kunnen aansluiten is in deze notitie onderscheid gemaakt tussen de verschillende gebieden, namelijk de duningebieden, de bebouwde gebieden, de beboste gebieden en de open gebieden. Per type gebied wordt bekeken waar nog kan worden gebouwd. In feite is er sprake van een aftelsom: Wat zijn de plaatsen die uit oogpunt van landschap, cultuurhistorie en ecologie zouden moeten afvallen en welke locaties kunnen nog worden bebouwd met het behoud van zoveel mogelijk landschappelijke en ecologische waarden?

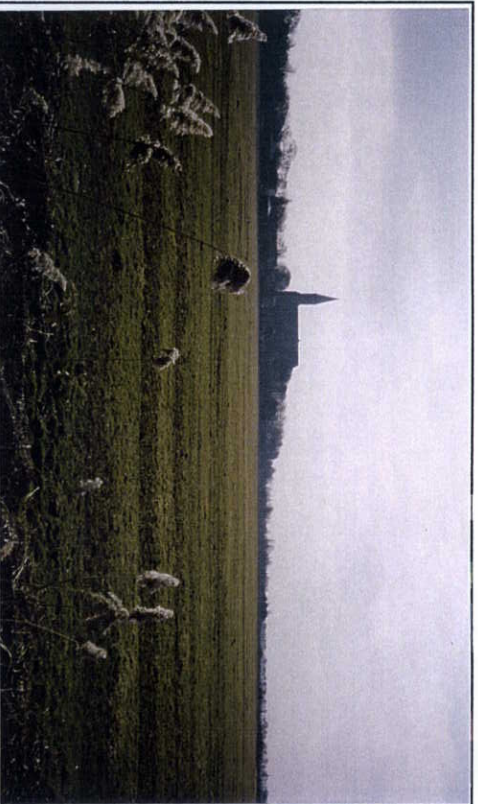
2. Duinen

De gehele westzijde van de gemeente Bloemendaal bestaat uit duingebieden. Deze zijn in eigendom en beheer bij de "Amsterdams Waterleidingduinen" en bij het "Nationaal Park Zuid-Kennemerland".

Het gehele duingebied is onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en beschermd natuurgebied (volgens streekplan en bestemmingsplan). Voor het gehele duingebied is tevens de verordening "bodem en grondwater" van toepassing. Uitbreiden met bebouwing is in dit gebied niet toegestaan.

Een uitzondering vormt de bebouwing ten behoeve van de recreatief-toeristische functie van het duingebied, zoals het aan de kop van de Zeeweg gelegen Parnassia, het bezoekerscentrum Nationaal Park, De Bokkedoorns en de diverse campings. Bij aanpassingen/uitbreidingen van deze gebieden mogen de ecologische en landschappelijke waarden niet worden aangetast.

Binnen het duingebied is een uitbreiding van de woonbebouwing niet toegestaan.

De westelijke rand van Vogelenzang grenzend aan weidegebied

Villabebouwning op ruime kavels

Bosgebied langs de Bekslaan

Villabebouwning Leonard Springerveg

Bebouwde gebieden

HOLLANDSCHAP

3. Bebouwde gebieden

De gemeente Bloemendaal bestaat uit vier kernen. Elke kern is globaal onder te verdelen in drie bebouwingstypen, namelijk de relatief dicht bebouwde kernen met herenhuizen en rijtjeshuizen, villa's in het groen en buitenhuizen in het groen. Met name de laatste twee typen zijn bepalend voor het karakteristieke groene woonmilieu in de gemeente Bloemendaal.

Bouwen binnen de bestaande bebouwde gebieden levert op het gebied van de natuur en het landschap relatief weinig problemen op. Binnen de bebouwde kernen bieden de volgende plaatsen mogelijkheden:

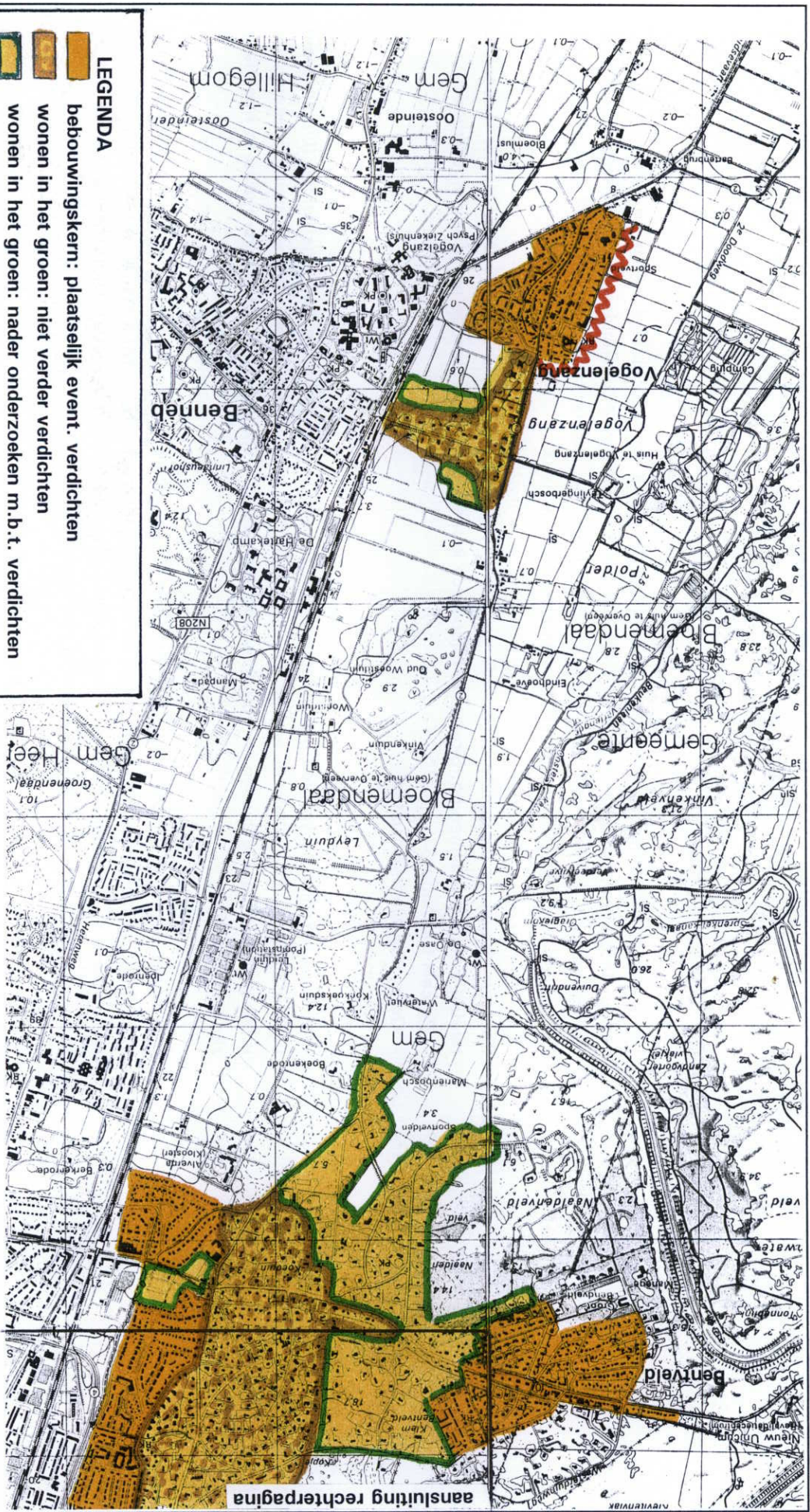
- Perceel Haringbuys
- Omgeving Marinehospitaal
- Vrijburglaan

Wel dient rekening te worden gehouden met de aangegeven ecologische dwarsverbanden (bijvoorbeeld bij Haringbuys). De 'villa's in het groen' bevinden zich vooral direct rond de bebouwingskernen. Het merendeel van deze gebieden is 'volgebouwd'. Het verder volbouwen zal het groene milieu in negatieve zin beïnvloeden.

Met name de vrij ruim opgezette percelen met buitenhuizen bieden nog een mogelijkheid tot verdere verdichting. Deze gebieden dienen nader te worden onderzocht. Het aantal nieuw te realiseren villa's zal weliswaar niet groot zijn, maar deze optie mag zeker niet worden vergeten. Uitgangspunt is wel dat de bebouwingsdichtheid in deze gebieden vrij ruim moet blijven.

LEGENDA

- bebouingskern: plaatselijk event. verdichten
- wonen in het groen: niet verder verdichten
- wonen in het groen: nader onderzoeken m.b.t. verdichten
- afronden bebouingsrand

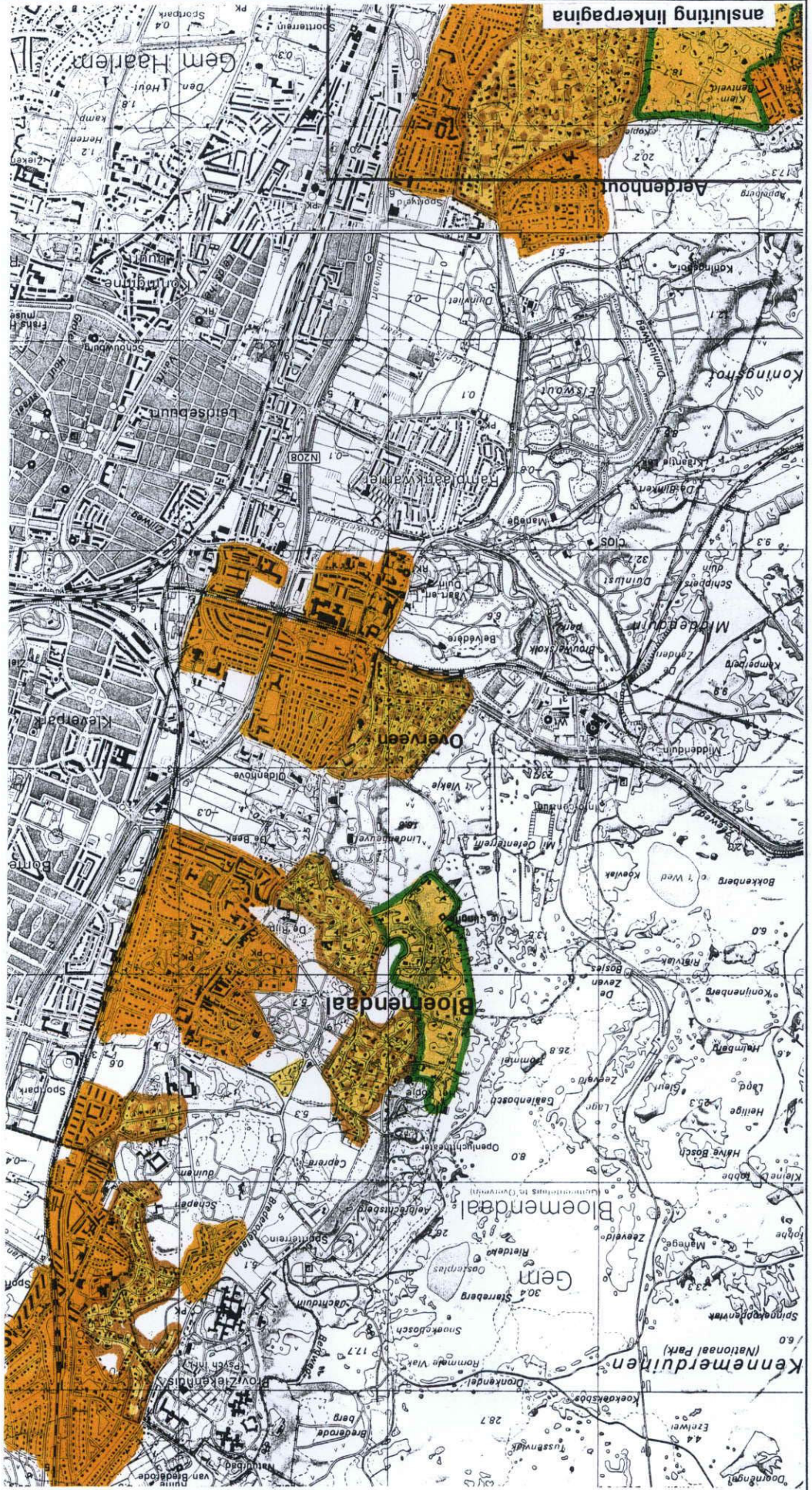

Bebouwde gebieden

HOLLANDSCHAP

Bebouwde gebieden

HOLLANDSCHAP

BEOORDELING BEBOUWINGSMOGELIJKHEDEN VANUIT LANDSCHAPPELIJK EN ECOLOGISCH PERSPECTIEF
BINNEN DE GEMEENTE BLOEMENDAAL
maart 1996

Te onderzoeken villagebieden:

Aerdenhout: gebied rond Nachtegallenlaan, Van Vollenhovenlaan, Leeuwerikenlaan, Zwarteweg, Slingerweg;

Bloemendaal: gebied rond Midden Duin en Daalse weg, Karmelweg, Hoge Duin en Daalseweg.

Binnen de bebouwde kernen kunnen de 'lege plekken' worden ingevuld.
De gebieden met de buitenhuizen op zeer ruime kavels zouden nader onderzocht kunnen worden op bebouwingsmogelijkheden.

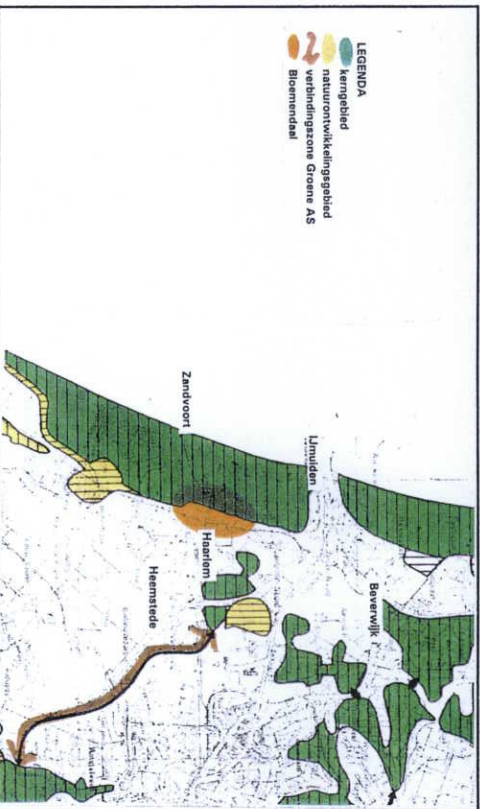
Eiswout rijk aan natuur- en cultuurwaarden

Landgoed Belvedere

Bosgebieden langs Vogelzangseweg

Ecologische Hoofdstructuur

Beboste gebieden

4. **Beboste gebieden**

Het aangeven van beboste gebieden waar eventueel gebouwd zou kunnen worden is niet eenvoudig. Toch zal in deze notitie een zoekrichting worden aangeduid.

Wat zijn landschappelijke en ecologische waardevolle gebieden? In principe bezitten alle beboste gebieden binnen de gemeente Bloemendaal landschappelijke en ecologische waarden. Toch is op basis van een aantal aspecten een nader onderscheid te maken.

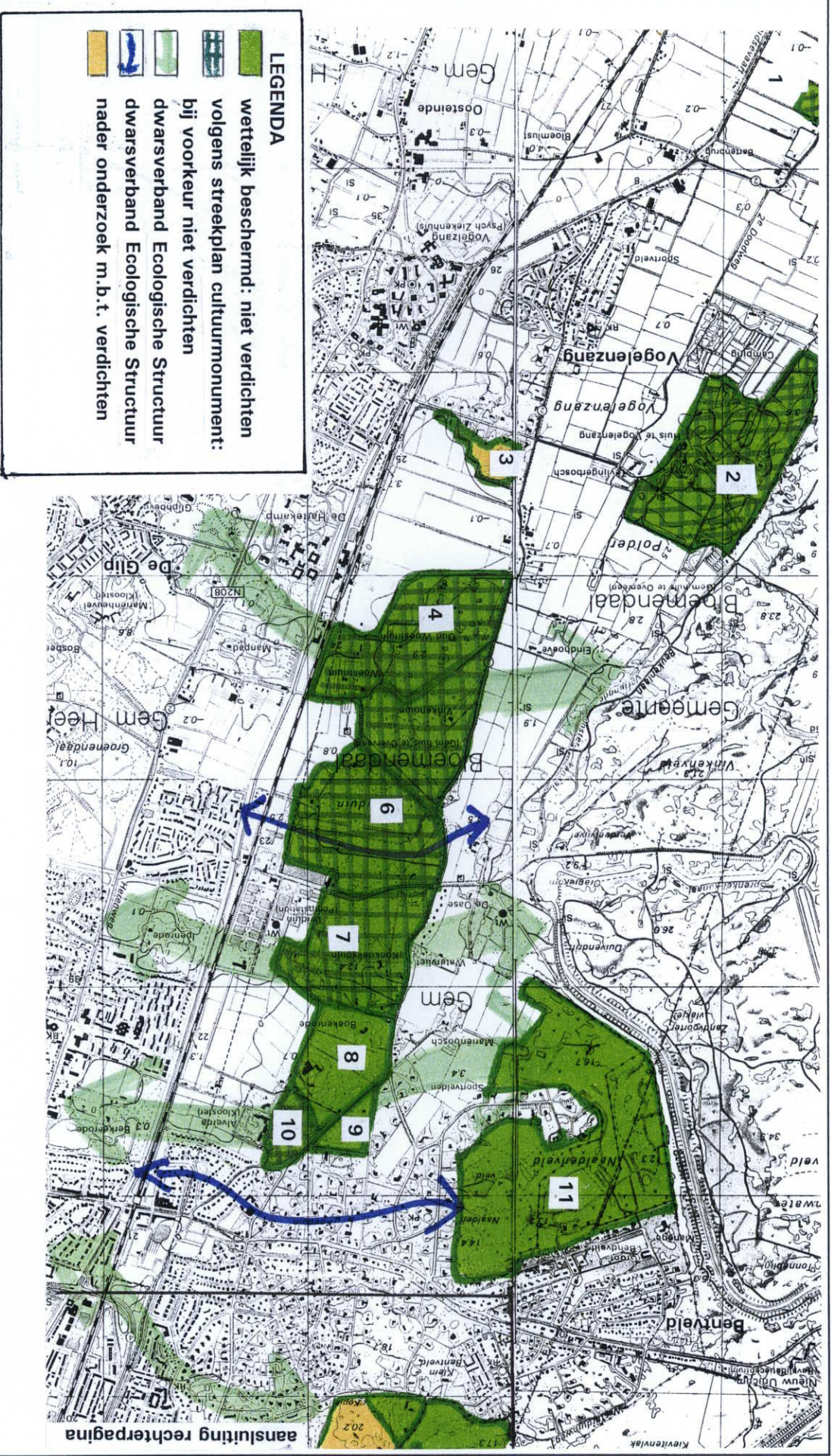
a. Beleidskader streekplan

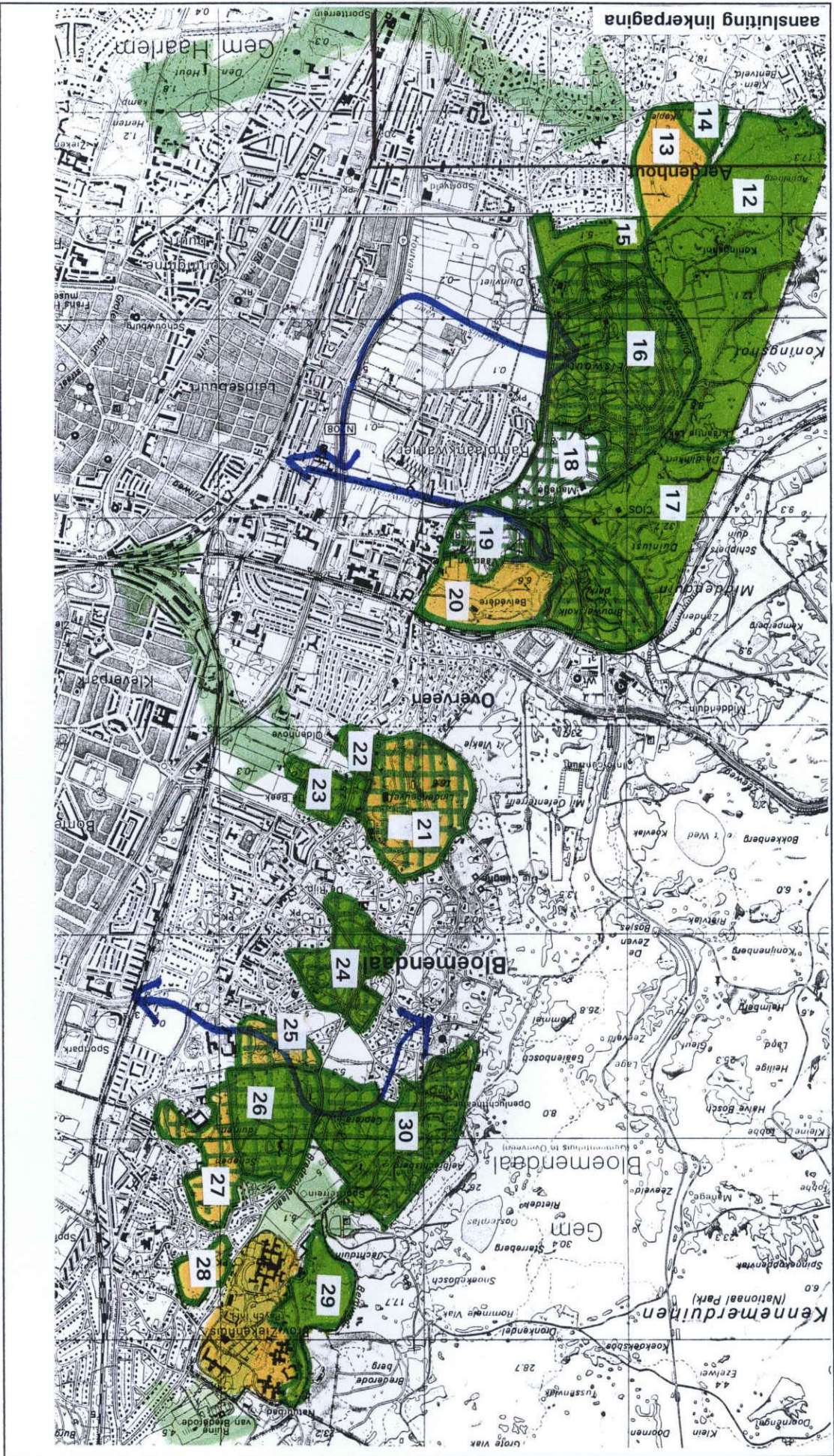
Alle bosgebieden krijgen in het streekplan de aanduiding Duin- of Bosgebied. De bosgebieden zijn alle tevens Natuurgebied. Hierbij gaat het om gebieden waar het beheer primair gericht is op het in stand houden van de natuurlijke rijkdom van het landschap. Opsplitsen van deze gebieden en bestemmingsveranderingen moeten volgens het streekplan worden voorkomen. Volgens het streekplan komt bebouwing hier slechts voor ten behoeve van toezicht en beheer en eventuele nevenfuncties. Voor een aantal beboste gebieden is ook de aanduiding Cultuurmonument aangegeven. In deze gebieden wordt in beginsel geen bebouwing toegestaan. Cultuurhistorische belangen mogen niet worden geschaad.

- niet verdichten in de bosgebieden die Cultuurmonument zijn;- eventueel verdichten in de bosgebieden die geen Cultuurmonument zijn (volgens het streekplan moet dit ook worden voorkomen)

Beboste gebieden

HOLLANDSCHAP

Beboste gebieden

HOLLANDSCHAP

b. Wettelijke natuurbescherming

Een groot deel van de bosgebieden valt onder een wettelijke natuurbescherming. Het betreft het Nationaal Park, de Natuurbeschermingswet of een Rijksmonument. In deze gebieden mag niet worden gebouwd. In deze notitie worden ook gebieden aangegeven die 'genomineerd' zijn als beschermd gebied inzake de Natuurbeschermingswet.

In wettelijk beschermde gebieden kan niet worden gebouwd.

c. Beleidskader ecologie

Het Rijk en de Provincie gaan uit van het ontwikkelen van een Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Deze structuur bestaat uit kerngebieden (bestaande grote eenheden natuurgebied), verbindingszones en natuurontwikkelingsgebieden. Alle bosgebieden zijn onderdeel van het kerngebied. De ontwikkeling van deze gebieden dient zich primair te richten op het behouden en ontwikkelen van natuurwaarden. Het verdichten van deze gebieden past niet binnen het beleid van de EHS. Ecologische waarden mogen in deze bosgebieden niet worden geschaad. Het principe van het 'Compensatiebeginsel' dient hier te worden gehanteerd. Dit betekent dat bij het eventueel bouwen in een bosgebied eventueel verloren gegane ecologische waarden moeten worden gecompenseerd. Per saldo moeten de waarden gelijk blijven. Compensatie kan ook elders binnen de gemeente plaatsvinden. Hierbij kan worden gedacht aan een actieve instelling van de gemeente bij het ontwikkelen van het natuurontwikkelingsgebied ten westen van Vogelenzang. Indien het verdichten van de bosgebieden binnen de gemeente Bloemendaal een rol gaat spelen, is het aan te bevelen de principes van het Compensatiebeginsel nader uit te werken.

Op het niveau van het gewest en de gemeenten leeft de wens om ecologische dwarsverbindingen (oost-west richting) te realiseren (de EHS is noord-zuid gericht). Een aantal bosgebieden maakt onderdeel uit van een dergelijke dwarsverbinding. De dwarsverbindingen zijn op dit moment niet volledig ontwikkeld.

Alle bosgebieden zijn een onderdeel van de EHS; bij eventueel bouwen in bosgebieden dienen ecologische waarden te worden behouden en zo mogelijk verder te worden uitgewerkt (Compensatiebeginsel). Tevens dienen de dwarsverbindingen verder te worden ontwikkeld.

d. Relaties omringende bebouwing

Potentiële uitbreidingen van de gemeente Bloemendaal dienen plaats te vinden rond of nabij de bestaande bebouwde gebieden. De gemeente is van mening dat de vier kernen, die onderling worden gescheiden door bos en landschap, als zodanig waarbaar moeten blijven. Dit betekent dat in eerste instantie gedacht moet worden aan het verlichten van die gebieden die grenzen aan bestaande woonbebouwingen.

e. Grondwaterbeschermingsgebieden

Een groot deel van beboste gebieden is een grondwaterbeschermingsgebied. Een uitzondering vormen de bosgebieden in het noordelijke deel van de gemeente, te weten: De Beek, Bloemendaalse Bos, Wildhoef, Schapenduinen, Dennenheuvel, Duinlustpark, Meer en Berg en Caprera.

Nader te onderzoeken gebieden

Indien alle bosgebieden die Cultuurmonument zijn (streekplan) en die een (potentiële) wettelijke bescherming genieten niet voor bebouwing in aanmerking komen, dan kunnen de volgende resterende bosgebieden (alle grenzend aan bestaande bebouwing) nader onderzocht worden:

- bos Beksaan - Meer en Berg
- de Wildernis - Duinlustpark
- Belvedere

Wanneer alleen naar de wettelijke bescherming en de nabijheid van bebouwing wordt gekeken, dan zouden ook Lindenhoevel, Dennenhoevel en Wildhoeft nader onderzocht kunnen worden. Lindenhoevel neemt hier een bijzondere positie in. Dit bosgebied vormt namelijk het groene scheidingsgebied tussen Overveen en Bloemendaal.

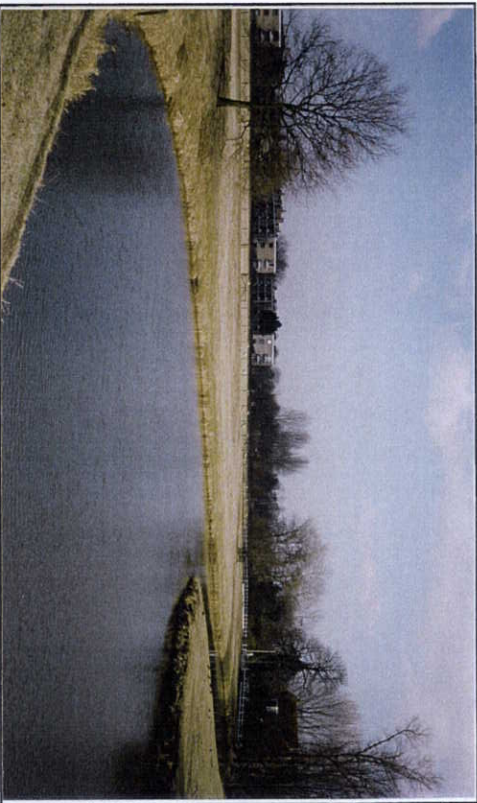
Van de meeste van deze bovengenoemde beboste gebieden zijn geen recente gegevens voorhanden ten aanzien van flora, fauna, cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Voordat kan worden beoordeeld in hoeverre in de bosgebieden kan worden gebouwd, dienen deze waarden te worden bepaald. De benaderingswijze van de 'nieuwe landgoederen' volgens de Visie Stadslandschappen zou hierbij als uitgangspunt kunnen worden genomen. Het bouwen in een bosgebied dient dan tevens een meerwaarde op te leveren voor de ecologie, het landschap, de cultuurhistorie en/of de recreatie. Een buitenplaats volgens die visie bestaat uit een complex van gebouwen (woningbouw, kantoren, utiliteitsbouw) met een omringend park. Maximaal 20 % van de ruimte mag worden besteed aan bebouwing en voorzieningen.

Strandvlakte bij Vogelenzang: landschappelijk en ecologisch waardevol

Vergraven strandwal oostelijk Vogelenzang

Strandvlakte noordelijk Bloemendaal: landschappelijk waardevol

Vergraven strandwal "Frans Roozen"

Open gebieden

HOLLANDSCHAP

5. Open gebieden

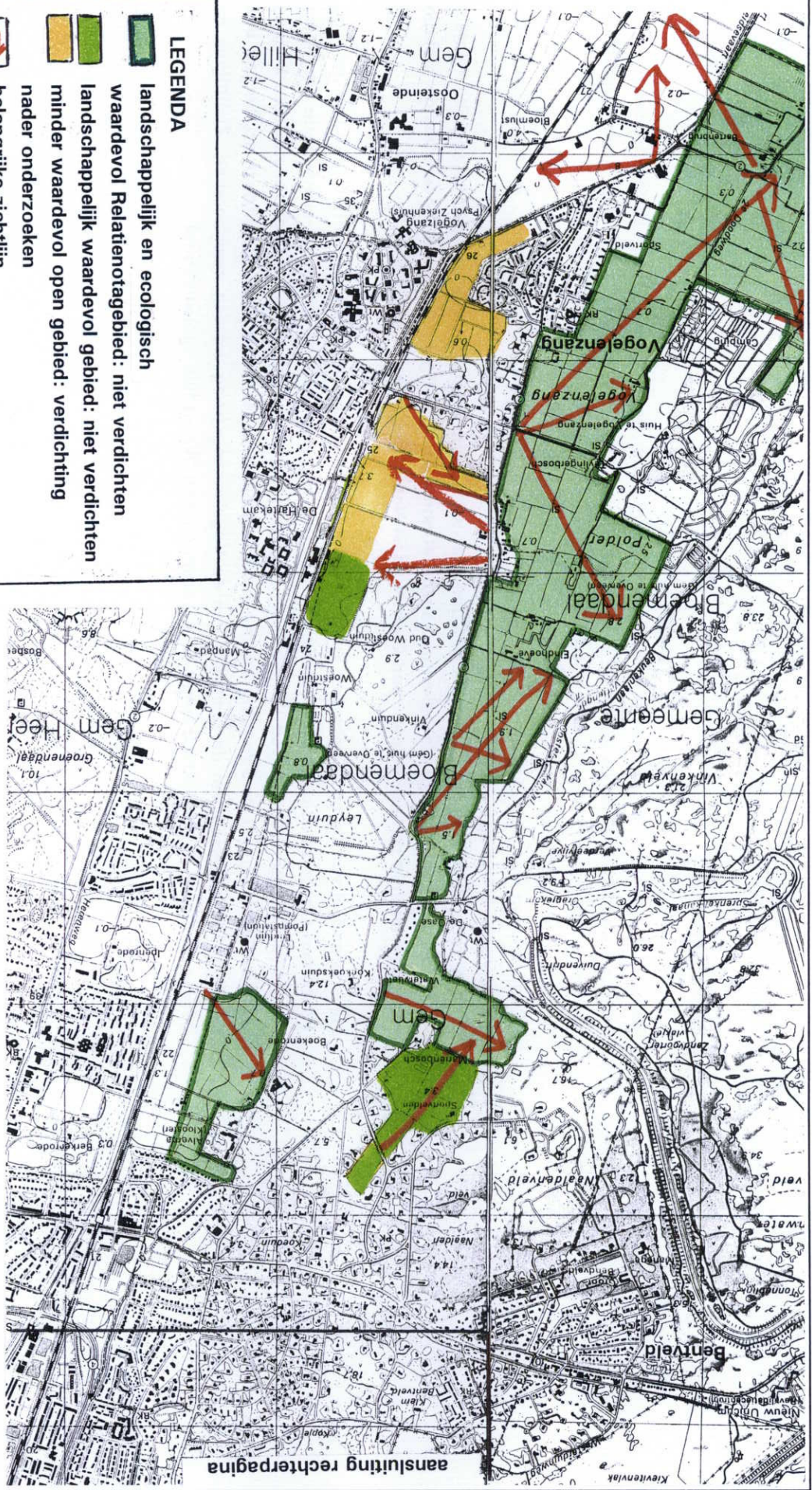
Bloemendaal wordt gekenmerkt door de afwisseling van open en besloten ruimtes. Deze afwisseling komt voort uit de landschappelijke opbouw. De strandwallen zijn over het algemeen besloten en de strandvlakten open. Binnen de gemeente Bloemendaal zijn met name de open ruimten waardevol die:

1. een hoge (potentiële) ecologische waarde bevatten; dit zijn de Relatienotagebieden (alle strandvlakten ten westen van Vogelenzang, gebied van de "Amsterdamse Waterleidingduinen", Alverna, Kleverlaan en Veen en Duin).
2. een hoge landschappelijke waarde bezitten, dat wil zeggen deel uitmaken van een belangrijke zichtlijn die kenmerkend is voor de beleving van de strandvlakten. Dit geldt voor alle bovenstaande vlakten aangevuld met de sportvelden rond Caprera, deel Nachtegalenlaan, Korte Zijlweg.

Het merendeel van de open gebieden komt dus niet in aanmerking voor een verduichting. Een uitzondering vormt een smalle strook van de westelijk aan Vogelenzang grenzende strandvlakte, alsmede de vergraven strandwal ten noord-oosten van Vogelenzang. Laatstgenoemde open ruimte zou nader bestudeerd kunnen worden. Hierbij speelt de afronding van de kern Vogelenzang een belangrijke rol. In deze studie kan ook het open hollengebied aan de oostzijde van de Vogelenzangseweg worden meegenomen. Zichtlijnen en overgangen naar het bosgebied langs de Bekslaan en naar Woestduin spelen een rol.

LEGENDA

- landschappelijk en ecologisch waardevol Relatienotagebied: niet verdichten
- landschappelijk waardevol gebied: niet verdichten
- minder waardevol open gebied: verdichting
- nader onderzoeken belangrijke zichtlijn

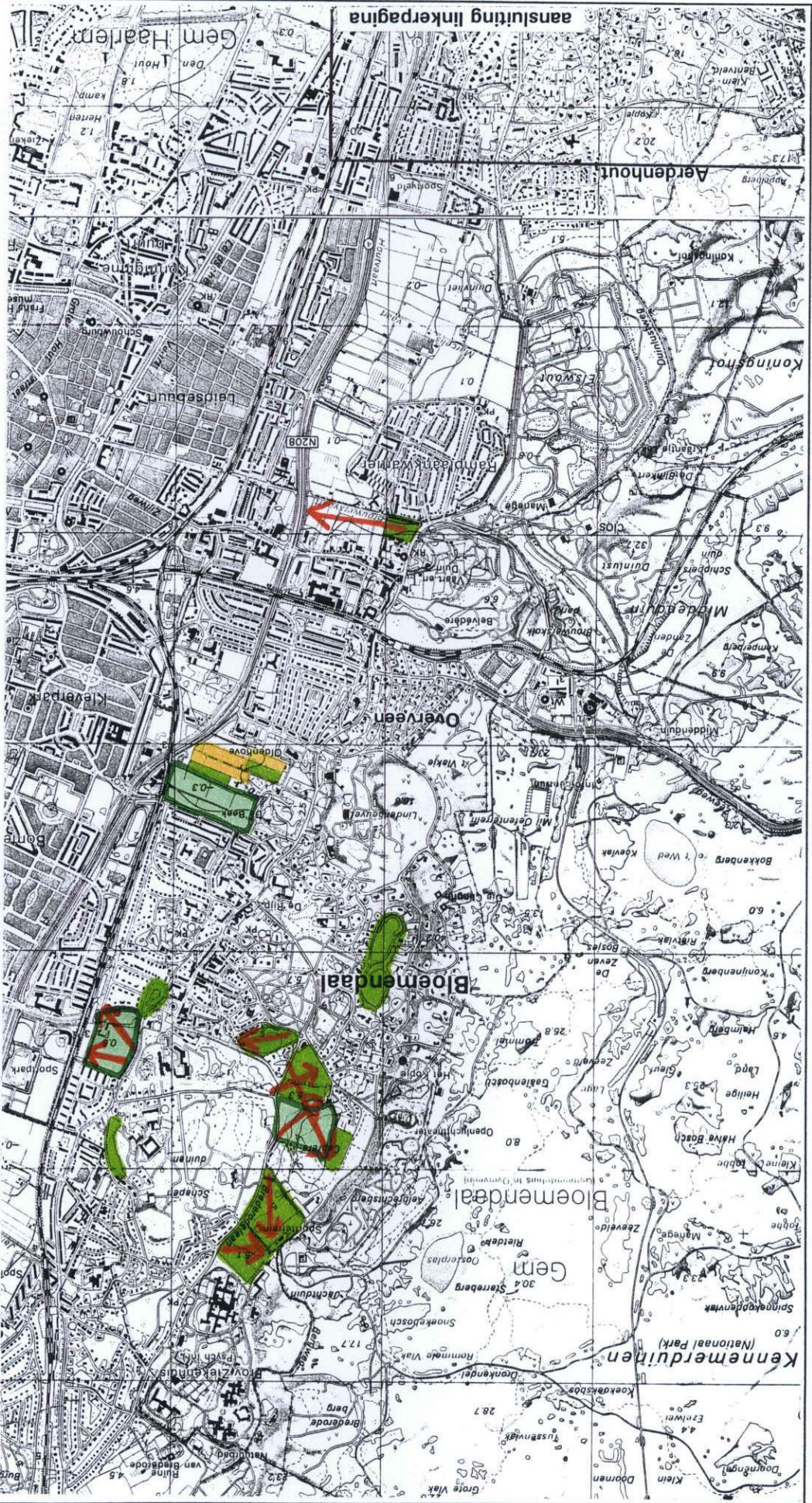

Open gebieden

HOLLANDSCHAP

Open gebieden

HOLLANDSCHAP

6. Aanbevelingen

Het verdichten binnen de gemeente Bloemendaal moet met veel zorg worden aangepakt. De gemeente dient zelf de vraag te beantwoorden in welke mate verdere bebouwing kan worden toegestaan. Wanneer letterlijk wordt gekeken naar het streekplan, de Ecologische Hoofdstructuur en de natuurbeschermingswetten kan in de gemeente Bloemendaal alleen nog gebouwd worden binnen de thans bebouwde gebieden en op de open ruimte aan de oostzijde van Vogelenzang. Het bouwen van de beboste gebieden is door de Provincie niet gewenst. Alle bosgebieden zijn immers volgens het streekplan Natuurgebied en zijn een onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur.

Wanneer de gemeente Bloemendaal toch verder wil verdichten zouden de volgende locaties nader kunnen worden onderzocht:

Bebouwde gebieden

Binnen de kernen kunnen de lege plekken worden gevuld.

De villawijken die de laagste bebouwingsdichtheid kennen, zouden nader onderzocht kunnen worden. Wellicht dat plaatselijk villa's kunnen worden bijgebouwd zonder dat het karakter van die plek wordt aangetast.

Beboste gebieden

Eventueel kan worden gebouwd in de bosgebieden die geen (potentiële) wettelijke bescherming genieten en die geen Cultuurmonument zijn volgens het streekplan. Dit zijn achtereenvolgens het bosgebied rond de Bekslaan in Vogelenzang, de Wilderis, de bosstrook langs de Zijweg, Belvedere, Duinlustpark en Meer en Berg. Wanneer blijkt dat hier geen mogelijkheden voor bouwen zijn, dan kunnen eventueel Lindenhoeve, Wildhoeve en Dennenhoeve nader worden onderzocht. Al deze gebieden zijn een onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur.

BEOORDELING BEBOUWINGSMOGELIJKHEDEN VANUIT LANDSCHAPPELIJK EN ECOLOGISCH PERSPECTIEF
BINNEN DE GEMEENTE BLOEMENDAAL
maart 1996

Indien bosgebieden worden voorzien van bebouwing, moet eerst een nader onderzoek plaatsvinden met betrekking tot de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden. Verlies aan waarden dient te worden gecompenseerd.

Open gebieden

Het merendeel van de open gebieden in de gemeente Bloemendaal vertoont een hoge ecologische en landschappelijke waarde. Alleen de vergraven strandwal (rond Vogelenzang) zou eventueel verder kunnen worden verdund.

BEOORDELING BEBOUWINGSMOGELIJKHEDEN VANUIT LANDSCHAPPELIJK EN ECOLOGISCH PERSPECTIEF
 BINNEN DE GEMEENTE BLOEMENDAAL
 maart 1996

Bebost gebied:	streekplan:	wettelijk beschermd:	EHS:	dwarsverbinding ecologie:	nabijheid bebouwing:	nader onderzoek:
1. Tiftenberg	N	ja	ja	nee	nvt	
2. Vogelenzang	C-N	ja	ja	nee	nvt	
3. bos Bekslaan	N	nee	ja	nee	ja	ja
4. Woestduin	C-N	ja	ja	ja	nvt	
5. Vinkenduin	C-N	ja	ja	ja	nvt	
6. Leijduin	C-N	ja	ja	ja	nvt	
7. Koekoeksduin	C-N	ja	ja	ja	nvt	
8. Boekenroodeweg eo.	N	ja	ja	ja	nvt	
9. Karool	N	ja	ja	ja	nvt	
10. Boekenroode	C-N	ja	ja	ja	nvt	
11. Naaldenveld	N	ja	ja	ja	nvt	
12. Koningshof	D	ja	ja	ja	nvt	
13. Wildernis	D	nee	ja	nee	ja	ja
14. Enschedepark	D	G	ja	nee	nvt	
15. strook Zijweg	N	ja	ja	nee	ja	
16. Elswout	C-N	ja	ja	nee	nvt	
17. Duinlust	D	ja	ja	ja	nvt	
18. Elswoutshoek	C-N	nee	ja	ja	nee	
19. Vaart en Duin	C-N	nee	ja	ja	nee	
20. Belvedere	N	nee	ja	nee	ja	ja
21. Lindenheuvel	C-N	nee	ja	ja	nvt	
22. Gemeentehuis	C-N	G	ja	ja	nvt	
23. de Beek	C-N	ja	ja	ja	nvt	
24. Bloemendaalse Bos	C-N	G	ja	nee	nvt	
25. Wildhoef	C-N	nee	ja	ja	ja	evt.
26. Schapenduin	C-N	ja	ja	ja	nvt	
27. Dennenheuvel	C-N	nee	ja	ja	ja	evt.
28. Duinlustpark	N	?	ja	nee	ja	ja
29. Meer en Berg	N	ged	ja	ja	ja	ja
30. Caprera	C-N	G	ja	ja	nvt	

C = Cultuurmonument
 N = Natuurgebied
 D = Duingebied
 G = Gemeente

BILAGE A

Aspecten die nader onderzoek behoeven bij het afwegen van al of niet bebouwen van een gebied.

Abiotische opbouw

- waterwingebied
- voorkomende kwel, aanwezige waterlopen onderdeel duinreelsysteem of andere bijzondere hydrologische situaties
- aanwezigheid van bijzonder reliëf, zowel macro- als microreliëf
- aanwezigheid van kenmerkende bodemtypen

Biotische opbouw

- voorkomen van biotopen die karakteristiek zijn voor het betreffende gebied
- bijzondere aanwezige vegetaties en flora (op basis van inventarisatie in de bloeitijd van de kruidachtigen en literatuuronderzoek)
- voorkomen van fauna (terreinonderzoek tijdens broedtijden van vogels en literatuuronderzoek)

Cultuurwaarden

- aanwezigheid of vermoeden van archeologische vondsten
- aanwezigheid van (restanten) oude tuingedeelten, woonbebouwing e.d. (tevens literatuuronderzoek laten verrichten naar de oorspronkelijke inrichting van het gebied).

Visueel ruimtelijke opbouw

- onderdeel van de landschappelijk structuur van de gemeente Bloemendaal
- aanwezigheid van belangrijke zichtlijnen
- kenmerken van de ruimtelijke opbouw van het gebied zelf
- aanwezigheid van bijzondere landschapselementen
- gewenste ruimtelijke opbouw van het gebied

- **Ecologische opbouw**
- onderdeel van de Ecologische HoofdStructuur
- ecologische structuur van het gebied zelf
- potenties verdere ontwikkeling natuurwaarden

- **Functionele opbouw**
- huidige functionele invulling
- analyse van het gewenste toekomstige gebruik